

Målnummer:	M5741-07	Avdelning:	13
Avgörandedatum:	2009-01-22		
Rubrik:	Villkor för kemikaliehantering ----- En fråga i målet gällde utformningen av ett kemikalievillkor som förbjuder användning av sådana kemikalier för vilka det saknas viss kunskap om risker för olägenheter för hälsa och miljö. Bolaget hade åtagit sig ett villkor motsvarande vad Miljööverdomstolen (MÖD) föreskrivit i mål M 4317-06 om Akzo Nobel AB, sedan Högsta domstolen återförvisat det målet till MÖD (NJA 2006 s. 310). Naturvårdsverket anförde att villkoret var oklart, och att en hänvisning i villkoret till artikel 31 i Reach inte innebar en tillräcklig precisering av vilken kunskap som fordras. MÖD konstaterade att de krav som ställs på leverantörer av kemikalier att lämna information genom säkerhetsdatablad, genom villkoret motsvaras av ett krav på kemikalieanvändaren att införskaffa den kunskapen. Eftersom bestämmelserna riktade mot kemikalieleverantörer ansetts tillräckligt preciserade för att grunda straffansvar (29 kap. 6 § 4. miljöbalken) fann MÖD att de även var tillräckligt preciserade för att föreskrivas som villkor.		
Lagrum:	• 29 kap. 6 § 4 miljöbalken (1998:808) • Artikel 3 och artikel 31 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)		
Rättsfall:	NJA 2006 s. 310		

REFERAT

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE Växjö tingsrätts, miljödomstolen, deldom 2007-07-10 i mål nr M 1461-05, se bilaga A

KLAGANDE OCH MOTPART Bona AB, 556017-6488 Box 210 74, 200 21 Malmö Ombud: N-O. M. och jur. kand. P.L.

KLAGANDE OCH MOTPART Länsstyrelsen i Skåne län 205 15 Malmö

MOTPARTER 1. Malmö stad 205 80 Malmö

2. Naturvårdsverket 106 48 Stockholm

SAKEN Ansökan om utökat tillstånd av verksamheten vid Bona AB: s anläggning i Malmö stad, Skåne län

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens deldom endast så att följande villkor avseende Bona AB: s kemikaliehantering, villkor 4, ska gälla för tillståndet till bolagets verksamhet.

"4. Från och med den 1 mars 2009 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier, inklusive intermediärer av typ b och c enligt definition i artikel 3 i Reach*, för vilka det saknas dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för hälsa och miljön p.g.a. dålig nedbrytbarhet, akut och kronisk toxicitet och potential för bioackumulering. Uppgifterna i dessa delar ska minst motsvara vad som enligt artikel 31 i Reach* krävs i säkerhetsdatablad. Bolaget ska kontinuerligt följa kunskapsutvecklingen vad gäller råvarornas och insatskemikaliernas egenskaper avseende risken för olägenheter för hälsa och miljön.

* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier

Första stycket gäller inte råvaror och insatskemikalier som är direkt nödvändiga för den produktion som omfattas av tillståndets rättskraft. Det gäller heller inte sådana råvaror och insatskemikalier som på grund av sina egenskaper inte omfattas av krav på säkerhetsdatablad enligt artikel 31 i Reach.

Tillsynsmyndigheten får för en enskild råvara eller kemikalie medge undantag från kravet på dokumenterad kunskap eller från tidskravet."

YRKANDEN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Verksamhetens tillåtlighet

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat att Miljööverdomstolen i första hand ska upphäva det meddelade tillståndet och i andra hand tidsbegränsa tillståndet till utgången av år 2010.

Bona AB har bestritt länsstyrelsens yrkanden.

Malmö stad har biträtt länsstyrelsens yrkanden.

Naturvårdsverket har valt att inte yttra sig över länsstyrelsens överklagande.

Kemikalievillkoret - villkor 4

Bona AB har, som det slutligen bestämt sin talan, yrkat att Miljööverdomstolen ska ersätta villkor 4 i det meddelade tillståndet med ett villkor med följande lydelse.

Från och med den 1 januari 2009 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier, inklusive intermediärer av typ b och c enligt definition i artikel 3 i Reach, för vilka det saknas dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för hälsa och miljön p.g.a. dålig nedbrytbarhet, akut och kronisk toxicitet och potential för bioackumulering. Uppgifterna i dessa delar ska minst motsvara vad som enligt artikel 31 i Reach krävs i säkerhetsdatablad. Bolaget ska kontinuerligt följa kunskapsutvecklingen vad gäller råvarornas och insatskemikaliernas egenskaper avseende risken för olägenheter för hälsa och miljön.

Första stycket gäller inte råvaror och insatskemikalier som är direkt nödvändiga för den produktion som omfattas av tillståndets rättskraft. Det

gäller heller inte sådana råvaror och insatskemikalier som på grund av sina egenskaper inte omfattas av krav på säkerhetsdatablad enligt artikel 31 i Reach.

Naturvårdsverket har bestritt bolagets yrkande och anför att villkor 4 i miljödomstolens deldom bör ersättas med följande två villkor.

1. Från och med den 1 januari år 2011 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier för vilka det för bolagets användning saknas dokumenterad bedömning av riskerna för människors hälsa och för miljön.

Dokumentationen för var och en av de i produktionen använda råvarorna och insatskemikalierna ska innehålla i vart fall följande uppgifter:

- * Använd mängd per år
- * Var i processen den används och vilken funktion den har
- * Uppgifter om toxikologiska egenskaper (hälsofarlighet), ekotoxikologiska egenskaper (miljöfarlighet), nedbrytbarhet och potential för bioackumulering. Uppgifterna ska avse de egenskaper som räknas upp i punkterna 11, 12.1, 12.3 och 12.4 i bilaga II till Reach. Om testdata eller motsvarande inte finns tillgängliga ska de uppgifter som är tillräckliga för att bedöma riskerna med användningen på plats tas fram på lämpligt sätt. Urvalet av egenskaper ska då ske utifrån de uppräknade punkterna i bilaga II. Lämpliga sätt att ta fram uppgifterna kan t.ex. vara beräkningar, sökningar i databaser eller tester.
- * Uppgift om eventuell klassificering avseende farliga egenskaper enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter
- * Exponeringsdata - uppgifter om mängder som tillförs luft, vatten, produkter och avfall per år och bedömda halter i produkter och avfall och i luft- och vattenrecipienterna
- * Förhållanden i omgivning och vattenrecipient

Bolaget ska utifrån denna dokumentation skriftligen bedöma riskerna med den egna användningen av råvarorna och insatskemikalierna. Dokumentationen och riskbedömningen ska före den 1 januari år 2011 skickas till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten får för en enskild råvara eller insatskemikalie medge undantag från kravet på dokumentation enligt ovan. Undantag får endast medges om kunskap inte finns tillgänglig och en riskbedömning kan göras utan att bolaget tar fram sådan kunskap. Tillsynsmyndigheten får också medge anstånd från tidskravet för en viss råvara eller insatskemikalie.

Detta villkor gäller ej för sådana råvaror eller insatskemikalier för vilka riskerna med bolagets användning för människors hälsa och för miljön bedömts i tillståndsprövningen utifrån de uppgifter som en dokumentation enligt ovan ska innehålla.

2. Bolaget ska kontinuerligt följa kunskapsutvecklingen vad gäller alla i produktionen använda råvarors och insatskemikaliers egenskaper avseende risken för olägenheter för människors hälsa och miljön och vid behov revidera dokumentationen och riskbedömningen enligt villkor 1.

Länsstyrelsen i Skåne län har medgett att villkorets första stycke får den lydelse som bolaget yrkat men anför att villkorets andra stycke ska ha

följande lydelse.

Tillsynsmyndigheten får för en enskild råvara eller kemikalie medge undantag från kravet på dokumenterad kunskap och anstånd från tidskravet.

Malmö stad har inte haft någon erinran mot att villkoret anpassas i enlighet med Naturvårdsverkets föreslagna lydelse.

Övrigt

Miljööverdomstolen har hållit huvudförhandling i målet. Efter huvudförhandlingen har Bona AB och Länsstyrelsen i Skåne län givit in yttranden.

UTVECKLING AV TALAN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Verksamhetens tillåtlighet

Parterna har vidhållit vad som tidigare har anförts och tillagt bl.a. följande.

Länsstyrelsen i Skåne län

Den beviljade lokaliseringen för Bona AB:s utökade verksamhet är olämplig, främst ur risksynpunkt. Riskerna med den utökade verksamheten i Malmö är så stora att det meddelade tillståndet bör upphävas. I andra hand kan det vara acceptabelt med ett tidsbegränsat tillstånd för verksamheten till utgången av år 2010. Syftet med ett tidsbegränsat tillstånd är att ge bolaget en realistisk resit att etablera den utökade produktionen i Trelleborg. Det medges att överklagandet endast avser tillåtligheten för den utökade verksamheten.

Tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken kan inte göras mindre omfattande i fråga om verksamhetens utökning, särskilt när det handlar om en betydande utökning av produktionsvolymen. Eftersom bolaget ansöker om en permanent utökning av tillståndet är det angeläget att en alternativ lokalisering av den tilltänkta produktionsökningen ska föreslås. Bolaget borde i handlingarna ha redovisat vilka alternativa lokaliseringar som övervägts om tillstånd inte skulle medges till den utökade produktionen på den av bolaget föreslagna platsen. Då bolaget anser att underlaget som togs fram för Trelleborgsanläggningen är aktuellt så måste fortfarande denna alternativa placering till utökningen av produktionen i Malmö också vara aktuell. Lokaliseringsutredningen har uppenbarligen visat att Trelleborg var den bästa platsen för en ökad produktion. Länsstyrelsen ställer sig bakom miljönämndens slutsatser. I bolagets kompletteringar anges att det förvisso är möjligt att bedriva verksamheten på annan plats, men att detta inte kan anses som rimligt. De skäl som bolaget tar upp är bl.a. att det på befintlig plats finns en fungerande produktionsapparat och att man i samband med prövningen i Trelleborg undersökte alternativa platser. Bolaget har vid upprepade tillfällen hävdat att lokaliseringsutredningen för Trelleborgsanläggningen fortfarande gäller. Denna visade uppenbarligen att lokaliseringen i Trelleborg var den bästa i jämförelse med Malmö. Är det enbart av rimlighetsskäl (kostnadsmässiga) som Trelleborgsanläggningen ej längre är aktuell så bör detta givetvis framgå av bolagets utredning. Samtidigt är även en annan jämförelse viktig för att det

ska vara möjligt att ta ställning till dessa båda lokaliseringar. Skillnader i kostnader i jämförelse med ökade risker är det underlag som behövs för att utökningen i Malmö ska kunna bedömas.

Redovisningen av vilka kemikalier som hanteras vid anläggningen är bristfällig. Det går inte att se hur bolagets kemikalieredovisning hänger ihop med beräkningarna enligt den så kallade Seveso-lagen och riskanalysen avseende maximalt lagrad mängd som finns bilagda till ansökan. Det saknas fortfarande en fullständig kemikalieförteckning som redogör bl.a. för lagrade mängder kemikalier (dvs. maximal kvantitet som förekommer eller kan förekomma av farliga ämnen, vid ett och samma tillfälle). Bolaget bör även närmare redovisa vilka farliga ämnen som förekommer i verksamheten och som är att hänföra till DEL 1 och/eller DEL 2 i bilaga till förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (SFS 1999:382). För varje ämne ska anges dels till vilken riskfras ämnet hör dels uppgifter på maximal kvantitet som kan förekomma även om mängden inte uppgår till den som anges i ovan nämnda bilaga.

Målet med en riskanalys bör alltid vara att den ska kunna utgöra beslutsunderlag för ledning och beslutsfattare. Den bör belysa var och hur olyckor och störningar kan inträffa, hur ofta och vilka konsekvenserna kan bli. Ofta finns betoningen på brand-, explosions-, kemikalie- och utsläppsrisker. Riskanalyser är en viktig del av beslutsunderlaget i frågor som rör nyanläggningar, produktionsförändringar och andra miljöbalksärenden. Det bör finnas uppdaterade riskbedömningar för alla kritiska delar i ett företags verksamhet.

Mot bakgrund av ovanstående och vid en samlad bedömning anser länsstyrelsen att det föreliggande beslutsunderlaget saknar en aktuell och fullständig riskanalys av den ansökta verksamheten som visar att genom långtgående skyddsåtgärder kan de eventuella riskerna begränsas till ett tvunget minimum. Denna riskanalys bör innehålla följande. En grovriskanalys som för fram alla risker och hänger samman med olyckor i form av oönskade, allvarliga händelser som potentiellt kan påverka människors liv och hälsa eller miljön. Detaljerade riskanalyser avseende mer allvarliga risker, samt med fokusering på brand/explosion och kemikalieanvändning/miljöskador. Generella risker för anläggningen i sin helhet. En redovisning av eventuella olyckors tänkbara dominoeffekter på kringliggande verksamheter och vice versa. En osäkerhetsbedömning - kritisk bedömning av processen bakom riskanalysen. Specifika utredningar för de mest kritiska riskerna i relation till den tillåtna utökningen av verksamheten. En beskrivning av förebyggande åtgärder och övriga skyddsåtgärder såsom t.ex. sannolikhets- och konsekvensreducerande åtgärder som reservkraft till vitala funktioner, larm- och varningssystem, interna och externa resurser, implementering av rutiner, handlingsprinciper beträffande riskerna, planering för nödsituation, intern plan för räddningsinsatser m.m. Slutsatser och rekommendationer i form av beskrivning och slutvärdering av de resultat som har framkommit under riskanalysen och de rekommenderade åtgärder eller överväganden som bör göras.

Bolaget har hänvisat till hur åtgärderna med lossningsplatsen minimerar risken. Förvisso ska alla lossningar ske under övervakning av en representant

från bolaget, men det är trots allt möjligt att påbörja och dessutom genomföra en lossning utan att brunnen till kassunen är öppen. Detta innebär att spelar den mänskliga faktorn in så kan ett utsläpp ske till dagvattennätet (man glömmer öppna brunnen till kassunen) trots att lossningsplatsen numera är utformad på ett bättre vis. Är detta beaktat i riskanalysen? Det borde vara möjligt att utforma platsen på sådant vis att en lossning ej är möjlig att påbörja förrän brunnen till kassunen har öppnats. Även de delar som påverkar Alnarpsströmmen, dvs. grundvattenbrunnarna bör säkerställas så att inläckage inte kan förekomma vid en olycka.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) bör även kompletteras med följande :

Mer utförlig beskrivning av produktionen av ytaktiva ämnen som bolagets söker tillstånd för. Beskrivningen bör bl. a. innehålla uppgifter om använda råvaror och tillsatskemikalier samt dess effekter ur miljösynpunkt.

Produktionen är bristfälligt beskriven i ansökan på sid. 13 och finns inte upptagen i tabellen på sid. 5/6 i MKB:en.

Redovisning av vilken verksamhet och typ av produktion som ska bedrivas i respektive byggnad. Till exempel bör reaktorernas nuvarande placering kunna anges.

Vilka skyddsåtgärder, t ex invallningar finns med anledning av att kemikalielagring kan ske på samtliga grönmarkerade ytor (enligt uppgift i bil. 4)? Om kemikalielagring sker överallt inom de gröna ytorna kommer den följaktligen att kunna ske i anslutning till öppna golvbrunnar. Sker det så i verkligheten?

Ritning med samtliga stationära tankar och cisterner (större än 1 m) angivna med redovisning av vad som lagras var och vilka volymer tankarna/cisternerna har. Även invallningar och andra skyddsåtgärder (t ex överfyllnadsskydd) bör redovisas.

Vad används 17 100 ton råolja till som förbrukas per år enligt uppgift i avsnittet om råvaror och kemikalier?

Bona AB

Bristande överblick av fallet har tillfälligt lett till oklarhet om målets avgränsning. Nu är dock klarlagt att länsstyrelsen inte har ifrågasatt tillåtligheten av tidigare medgiven verksamhet. Länsstyrelsens överklagande ska således uppfattas så att det avser endast utökningen, vilket också framgår av inlagorna i målet.

Länsstyrelsen framför att det bara är för den planerade utökningen som det ska redogöras för alternativa lokaliseringar. Utökningen förutsätter en produktionsapparat som motsvarar en fullt fungerande fabrik och har därför hänvisat till den - vid målets start - färskaste studien för den kompletterande fabriken i Trelleborg. Det har aldrig varit fråga om att flytta produktionen, blott att komplettera Malmö samt få produktionstrygghet genom flera enheter. I detta val var Trelleborg bäst plats.

Dagens investering för sådan fabrik har av bolagets ekonomiska experter uppskattats till över 300 miljoner. Noggrannare beräkningar kan inte anses rimliga när det så uppenbart är fråga om investeringar vida över de nivåer som rättspraxis har diskuterat för annan lokalisering. Det har t.ex. handlat om

drygt tio miljoner i fall från Värnamo (Miljööverdomstolens dom i mål nr M 5396-06). Bolaget har vidare visat att produktionsökningens förändring av riskbilden mycket väl ryms inom ramen för dagens riskhantering. Även av detta skäl kan det inte anses rimligt enligt miljöbalkens hänsynskrav att ytterligare behandla frågan om alternativ lokalisering.

Länsstyrelsen upprepar tidigare frågor om kemikalieförteckning, lagrade mängder och farliga ämnen i verksamheten. Bolaget har tillhandahållit fullständig kemikalieförteckning (utsänd på CD med sekretessförbehåll). I ansökans MKB (s.21), kompletteringarna 2006-02-16 bilaga G samt 2006-07-07 bilaga g redovisas också efterfrågade uppgifter. Dessa handlingar utgör även underlag för bolagets bedömning enligt Sevesolagen. Bolaget finner att det i målet är utrett att kemikalier hanteras på reglerat sätt. Kemikalier har på korrekt sätt ingått i riskhanteringen. Frågan om villkor för vidare utredning av kemikalier är överlämnad till domstolens bedömning.

Länsstyrelsen konstaterar att bolagets insända What/if analys utgör en av olika metoder för riskanalys, men anger inte om och i så fall på vilket sätt analysmetoden skulle vara olämplig. Bolaget vidhåller att relevanta metoder använts för att identifiera betydelsefulla risker. Länsstyrelsen redovisar bolagets riskanalysarbete under åren men drar ändå slutsatsen att beslutsunderlaget saknar en aktuell och fullständig riskanalys. Bolaget vill först erinra om att dokumenterat riskanalysarbete har pågått betydligt längre tillbaka (1992), se komplettering 2006-02-16 bilaga E. Bolaget vill vidare påpeka att det är denna följd av dokumenterade riskanalyser som tillsammans bildar helheten, och ger en aktuell och fullständig riskanalys. Eftersom utökningen inte påverkar riskbilden behövs inte någon separat analys, dvs. en "aktualisering" ger inte en annorlunda riskbild eller riskhantering. Bolaget vill understryka att analyserna visar att utökningen inte ger märkbar riskförändring. De omständigheter som länsstyrelsen framför påverkar inte denna grundläggande fråga, och inte heller det faktum att dagens riskhantering är bättre än vid tidigare provningar av verksamheten, på grund av det ständigt pågående riskminskningsarbetet.

Länsstyrelsen framför en rad detaljerade synpunkter på handlingarna. Bolaget kan konstatera, att det alltid kan utredas mer och att det alltid kan redovisas på olika sätt. Huvudfrågan är dock att det som länsstyrelsen för fram inte kan anses vara av betydelse för att bedöma tillåtligheten av utökningen eller dess villkor. Det är inte heller avsikten att resurser i provningsprocesser ska läggas på detaljerade kontrollberäkningar, om inte bolagets trovärdighet ifrågasätts. Bolaget har inte uppfattat att så är fallet. Bolaget förutsätter att den löpande tillsynsdialogen fortsatt hanterar detta slag av frågor.

Malmö stad

Kommunstyrelsen har hänvisat till det yttrande som lämnats av miljönämnden i Malmö.

Remissyttranden

Miljönämnden i Malmö stad

Bolagets lämnade uppgifter rörande lokaliseringen är motstridiga. Bolaget har

under tillståndsprocessen hävdar allt från att det inte finns något behov av att redovisa alternativa lokaliseringar till att den lokaliseringsutredning som gjordes i samband med Trelleborgsanläggningen fortfarande är aktuell. Vid ett tillfälle uppger bolaget att möjligheten att öka produktionen i Malmö att betrakta som marginell samtidigt som de en kort tid därefter anser att en omfattande produktionsökning är fullt möjlig. Om det inte är rimligt att kräva en alternativ lokalisering av en utökning av produktionen inom en befintlig verksamhet i detta fall så ställer sig miljönämnden frågande när det i så fall kan vara rimligt. I detta fall finns en lokaliseringsutredning som visar, enligt bolagets egen utsago, att lokaliseringen i Trelleborg är att föredra. I annat fall hade tillstånd inte beviljats för Trelleborgsanläggningen. Om inte detta motiverar en alternativ lokalisering ifrågasätter miljönämnden när det är rimligt att kräva en annan lokalisering för utökningen av en befintlig produktion. Det enda, som miljönämnden anser skulle kunna göra det mer rimligt, är om det dessutom redan stod en färdig anläggning på den alternativa lokaliseringen.

Miljö- och byggnämnden i Burlövs kommun

Miljö- och byggnämnden instämmer med länsstyrelsen om olämpligheten i lokaliseringen av verksamheten. En förutsättning för ett tidsbegränsat tillstånd är dock att bolaget i en kompletterande riskanalys kan visa att riskerna för dem som bor och vistas i närområdet, därmed hela Arlov inkluderat, samt miljön i övrigt är obefintliga.

Kemikalievillkoret i villkor 4

Parterna har vidhållit vad som tidigare har anförts och tillagt bl.a. följande.
Bona AB

Miljööverdomstolen har i dom 2007-11-12 i mål M 4317-06 (Akzo Nobel) formulerat ett kunskapsvillkor om kemikalier. Bolaget har ingen invändning mot ett villkor av motsvarande lydelse och har justerat sitt yrkande i enlighet härmed.

Det är angeläget att ha kvar det andra stycket i villkoret. Det är bl.a. med stöd av de förutsättningarna i andra stycket som villkorets tillämpning ger stöd för såväl dynamisk som konkret tillämpning. Det gäller särskilt referensen till säkerhetsdatablad. Mot bakgrund av Högsta domstolens uttalanden om förutsebarhet m.m. i målet om Akzo Nobel, är det angeläget att ha kvar stycket.

Det första ledet i andra stycket, om så kallade nödvändiga kemikalier, är i sig inte nödvändigt för att villkoret ska anses konkret och förutsebart. Bolaget har av den anledningen således ingen invändning mot att den första meningen i andra stycket stryks. Bolaget vill emellertid fästa uppmärksamhet på detta mot bakgrund av behovet av klarhet i vad rättskraften i tillståndet egentligen omfattar. Bolaget har hittills funnit det självklart att tillståndets rättskraft omfattar bruket av det som lyfts fram i ansökan, inkluderande de råvaror och insatskemikalier som beskrivits i MKB under bl.a. avsnitten Teknisk beskrivning och Kemikaliehantering. Därigenom har dessa ingått i prövningen och innefattas av domens rättskraft, och utbyte får ske endast efter anmälan om ändring av verksamheten. Länsstyrelsens inlägga ger dock intrycket att de i

ansökan särskilt beskrivna processerna med tillhörande kemikalier inte skulle omfattas av rättskraften. Bolaget har således motsatt uppfattning och vill av det skälet och för tydlighets skull ha kvar hela det andra stycket.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket finner det vara positivt att bolaget nu accepterat ett särskilt kemikalievillkor. Naturvårdsverkets anser att villkor 4 i miljödomstolens deldom 2007-07-10 bör preciseras i enlighet med sitt yrkande.

Ett grundläggande krav när det gäller tillståndsvillkor är att de utformas på ett sådant sätt att det klart och tydligt framgår vad verksamhetsutövaren har att göra för att uppfylla villkoren. Detta krav är särskilt viktigt i detta fall då överträdelser av tillståndsvillkor är förenade med stränga straffsanktioner. I miljöbalkspropositionen betonas särskilt att villkor måste utformas så att de kan utgöra grund för att konstatera om en överträdelse har begåtts och i så fall också kan ligga till grund för påföljder enligt sanktionssystemet (prop. 1997/98:45 del 1 s. 523 f. och del 2 s. 204).

Kunskapskravet i kemikalievillkoret i Akzo Nobel-domen är kopplat till artikel 31 i Reach ("Krav på säkerhetsdatablad"). Artikel 31 handlar dock inte om att ta fram kunskap om inneboende egenskaper utan om att föra vidare den kunskap som redan finns, genom att upprätta säkerhetsdatablad på det sätt som anges i artikel 31 samt i enlighet med bilaga II i Reach. Kunskap om farliga egenskaper genereras i stället vid registreringen enligt Reach (artikel 10, 12 samt bilagorna VII-XI och XIII). Säkerhetsdatablad ska tas fram i de fall det redan existerar kunskap om att kemikalien har en farlig egenskap (se t.ex. artikel 31.1). Saknas kunskap behöver således inte heller säkerhetsdatabladet innehålla sådan information. Detta framgår även i bilaga II där kraven i artikel 31 utvecklas. I bilaga II anges på flera ställen att tillgänglig information ska anges och att information ska anges när det krävs en kemikaliesäkerhetsrapport eller att viss information kan anges.

En fullt möjlig tolkning av hänvisningen till artikel 31 i Reach i villkoret skulle enligt Naturvårdsverkets mening därför kunna vara att kunskap om kemikalien endast behövs när sådan kunskap finns, och som en konsekvens av det att villkoret inte innehåller något krav på komplettering med egna utredningar av bolaget om informationen är ofullständig i leverantörens säkerhetsdatablad. Detta motsägs dock av villkorets första mening som säger att det ska finnas dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för hälsa och miljön p.g.a. dålig nedbrytbarhet m.m. för att en råvara eller insatskemikalie ska få användas i verksamheten. Något undantag för situationen att det saknas kunskap görs inte. Det går enligt verkets mening att tolka dessa två delar av villkoret som att de ger uttryck för två oförenliga kravnivåer. Följden av detta blir att villkorets innebörd är oklar. Mot bakgrund av kraven på villkors tydlighet är detta enligt Naturvårdsverkets mening inte acceptabelt. Villkoret blir i praktiken omöjligt att tillämpa och bör därför omformuleras.

Syftet med ett kemikalievillkor av nu aktuell typ är att verksamhetsutövaren inte ska få använda sådana råvaror och insatskemikalier för vilka det saknas tillräcklig kunskap för att bedöma riskerna med användning av dessa i verksamheten. Ett sådant villkor ska vara förebyggande såtillvida att man inte ska behöva upptäcka hälso- och miljöproblem i efterhand; problem som man med rätt kunskap skulle ha kunnat undvika. Det gäller alltså att så långt

möjligt förhindra att hälso- och miljöskador överhuvudtaget uppkommer i enlighet med miljöbalkens försiktighetsprincip och produktvalsprincip. Verket anser inte att bestämmelserna i Reach i sig och egenkontrollförordningen fullt ut tillgodoser detta syfte. Reach är en lagstiftning som syftar till att med bibehållen rörlighet för varor mellan medlemsstaterna, begränsa riskerna för bl.a. den yttre miljön till följd av kemikalieflödena i samhället. Syftet är inte, primärt, att begränsa miljöpåverkan från enskilda anläggningar vilket ett kemikalievillkor i det enskilda fallet tar sikte på.

Den information som tas fram inom ramen för Reach utgör ett viktigt underlag i den riskbedömning som verksamhetsutövaren måste göra för att kunna uppfylla de skyldigheter som följer av 2 kap. 3 och 4 §§ miljöbalken. I det fall Reach inte genererar tillräcklig kunskap om en viss kemikalie är det rimligt att verksamhetsutövaren kompletterar med egna utredningar om sådan kunskap är nödvändig för att göra en riskbedömning.

Högsta domstolen underkände i NJA 2006 s 310 ett kemikalievillkor för Akzo Nobel mot bakgrund av att det inte var tillräckligt precist beträffande kvalitet och kvantitet särskilt med hänsyn till att överträdelser av denna typ av villkor är straffsanktionerade. Det aktuella villkoret ställde krav på "dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för hälsa och miljön p.g.a. dålig nedbrytbarhet, akut och kronisk toxicitet och potential för bioackumulering". Efter att målet hade återförvisats till Miljööverdomstolen beslutade domstolen mot denna bakgrund om ett kemikalievillkor som hänvisade till kraven på information i säkerhetsdatablad enligt artikel 31 i Reach (mål M 4317-06).

Domstolen bedömde att denna hänvisning gjorde villkoret precist och rättssäkert på det sätt som Högsta domstolen efterfrågade eftersom lagstiftaren har ansett dessa krav vara så precisa att överträdelser av dem har kunnat förenas med straff för tillverkare och leverantör enligt 29 kap. 6 § första stycket 5 miljöbalken.

Naturvårdsverket har valt att justera sitt förslag till villkor för Bona AB sedan det förra yttrandet 2008-02-14 genom att införa en hänvisning till att uppgifterna ska omfatta de egenskaper som räknas upp i punkterna 11, 12.1, 12.3 och 12.4 i bilaga II i Reach. Dessa punkter avser toxikologiska egenskaper (hälsofarlighet), ekotoxikologiska egenskaper (miljöfarlighet), nedbrytbarhet och potential för bioackumulering. På detta sätt kan den precisering och rättssäkerhet som Högsta domstolen efterfrågade uppnås. Till skillnad från villkoret i Akzo Nobel-målet, M 4317-06, har dock verket infört ett krav på vad som gäller om informationen i punkterna inte finns tillgänglig. I villkoret anges att uppgifter som är tillräckliga för att bedöma riskerna med användningen på plats då ska tas fram. Ett sådant krav behövs eftersom bilaga II till Reach på ett flertal ställen är begränsad till sådan information som finns tillgänglig och information i kemikaliesäkerhetsrapporten om sådan krävs. Denna begränsning kan enligt verket inte tillåtas leda till att kompletterande information inte tas fram om kemikalievillkoret ska kunna fylla sin funktion att se till att bolaget har tillräcklig information för att bedöma riskerna på platsen med att dessa kemikalier används. Därför behövs tillägget som verket föreslår.

Tillämpningen av villkoret kan genom detta tillägg bli beroende av en

bedömning för varje enskild kemikalie. Detta betyder dock inte att villkoret är oprecist eftersom det anges hur bedömningen ska göras.

I Naturvårdsverkets förslag till villkor anges vidare att kompletterande kunskap ska tas fram på lämpligt sätt och att detta kan vara genom t.ex. beräkningar, sökningar i databaser eller tester. Detta mot bakgrund av att verket vill förtydliga att bristen på kunskaper om en kemikalies farlighet inte nödvändigtvis behöver innebära att bolaget måste utföra egna tester. I en del fall kan allmänna resonemang föras i fråga om produkter som rimligen inte kan medföra olägenheter t.ex. många oorganiska föreningar och polymerer. Kunskap torde även i många fall kunna hämtas genom t.ex. sökning i olika databaser. Vidare finns en metodik benämnd QSAR, "Quantitative Structure Activity Relationship", med vars hjälp det under vissa förutsättningar går att beräkna miljödata. Därtill kommer fallen då ytterligare kunskap inte behöver tas fram eftersom det ändå är möjligt att göra en riskbedömning. Så kan t.ex. vara fallet om en kemikalie används i mycket liten mängd eller att kemikalien hanteras innesluten. Naturvårdsverket anser av dessa skäl att ett kemikalievillkor av nu aktuellt slag inte är orimligt.

Det finns generella regler om egenkontroll som innebär att verksamhetsutövare ska göra riskbedömningar, upprätta kemikalieförteckningar och genomföra kontrollprogram. Bestämmelserna finns i 26 kap 19 § miljöbalken, förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll (egenkontrollförordningen) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2000:15) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter.

Dessa regler är dock inte anpassade efter de speciella behov som verksamheter av särskilda slag kan ge upphov till som t.ex. verksamheter där kemikaliehanteringen innebär en särskild risk pga. att ett stort antal eller stora mängder kemikalier hanteras. Tanken är att dessa frågor vid behov ska kunna regleras på ett mer ändamålsenligt sätt i t.ex. villkor i tillstånd eller beslut av tillsynsmyndigheten. Detta framgår av 2 § egenkontrollförordningen och 1 § NFS 2000:15.

Naturvårdsverket anser att verksamhet av det slag som bolaget bedriver bör förenas med kemikalievillkor som mer specifikt reglerar skyldigheten att göra riskbedömningar för kemikalier, och inte bara verksamheten i stort. På samma sätt bör bolaget ha en mer specificerad skyldighet att ta fram uppgifter om exponeringsdata och recipientförhållanden kopplade till kemikalieanvändningen, till skillnad från den allmänna skyldigheten att skaffa sig kunskaper om hur verksamheten påverkar miljön i 2 § c NFS 2000:15. Att använda begreppen råvaror och insatskemikalier i villkoret istället för begreppet kemiska produkter är också motiverat eftersom en kemisk produkt kan innehålla flera kemikalier, och det är befogat att bolaget beskriver egenskaper etc. på denna mer detaljerade nivå.

Vidare anser verket att ett kemikalievillkor för bolaget i ett sammanhang bör reglera skyldigheterna kopplade till råvaror och insatskemikalier, d.v.s. att redogöra för hur och i vilken omfattning kemikalierna används, deras inneboende egenskaper, klassificering av farlighet, exponeringsdata samt recipientförhållanden. På så sätt reglerar villkoret kraven när det gäller insatskemikalier rörande riskbedömningar, kemikalieförteckning och

kontrollprogram, och det ska tillämpas framför kraven rörande dessa frågor i 6-7 §§ egenkontrollförordningen och 2 § c NFS 2000:15.

Naturvårdsverkets förslag till villkor innehåller också ett krav på att dokumentationen om insatskemikalierna och riskbedömningarna ska skickas till tillsynsmyndigheten. Myndigheten får på detta sätt informationen samlad och kan bedöma efterlevnaden av kemikalievillkoret och de allmänna hänsynsreglerna.

För att inte kemikalievillkoret ska bli orimligt och för att det ska kunna anpassas efter vad som är miljömässigt motiverat anser Naturvårdsverket att tillsynsmyndigheten bör kunna medge undantag och anstånd. Villkoret bör inte heller omfatta kemikalier vars risker tillståndsmyndigheten redan har tagit hänsyn till i tillståndet.

Vidare anser verket att villkoret bör innehålla ett krav på att följa kunskapsutvecklingen avseende kemikaliernas egenskaper som påverkar risken för människors hälsa och miljön samt på att revidera dokumentationen och riskbedömningarna utifrån detta.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen finner inte att bolagets nya förslag till villkor 4 föranleder ändrat ställningstagande från Länsstyrelsens sida. Länsstyrelsen vidhåller slutsatsen i sitt tidigare yttrande att kemikalievillkor inte ska innefatta undantag för råvaror och insatskemikalier som anges i bolagets ansökningshandlingar, eller ska gälla enbart för kemiska produkter som omfattas av krav på säkerhetsdatablad.

Länsstyrelsen vidhåller detta yrkande med undantag för det datum när Bona AB senast ska dokumentera hälso- och miljörisker med sin användning av råvaror och insatskemikalier. Mer realistiskt datum anses vara den 1 januari 2011 när bolaget senast ska utesluta ur produktionen eller ersätta med lämpliga alternativ samtliga råvaror och insatskemikalier för vilken sådan dokumentation saknas.

Det som skiljer bolagets yrkade formulering från länsstyrelsens är att bolaget vill ha kvar första meningen i andra stycket från den ovan nämnda "Akzo domen". När det gäller denna mening så anger bolaget att det är angeläget att undanta s.k. nödvändiga kemikalier från kunskapskravet. Samtidigt uppger bolaget att första ledet i andra stycket i sig inte är nödvändigt för att villkoret ska vara konkret och förutsebart, men hänvisar samtidigt till att Länsstyrelsens ställningstagande i ärende gör att det är nödvändigt att ha kvar lydelsen.

Orsaken till att Miljööverdomstolen förknippar Akzo Nobel Functional Chemicals AB:s kemikalievillkor med undantag för sådana kemikalier som är direkt nödvändiga för bolagets produktion är att tillstånd till befintlig och utökad produktion vid bolagets anläggningar i Stenungsund omfattar bland annat tillverkning av en konkret kemisk produkt, nämligen etenoxid. Något undantag för "nödvändiga kemikalier" finns däremot inte i Miljööverdomstolens senaste formulering av villkor 12 i domen från den 26 februari 2008 som avser kemikalieanvändningen i tillståndet för Volvo Personvagnar AB i Torslanda (mål nr M 10242-06).

Av det till länsstyrelsen inkomna beslutsunderlaget framgår inte att Bona AB:s beviljade tillstånd avser tillverkning av konkreta kemiska ämnen eller

produkter. De ämnesgrupper som är angivna i bolagets ansökningshandlingar och som bolaget hänvisar till är alltför allmänt hållna för att kunna avgöra vilka av dem utgör sådana råvaror som ska omfattas av tillståndets rättskraft. Länsstyrelsen noterar vidare att bolagets yrkade formulering av villkor 4 saknar bemyndigande för tillsynsmyndigheten att för en enskild råvara eller kemikalie medge undantag från kravet på dokumenterad kunskap och anstånd från tidskravet. Detta bemyndigande finns med i de båda ovan nämnda domarna, avgjorda av Miljööverdomstolen. Länsstyrelsen anser inte att bemyndigandet kan utgöra en stor belastning för tillsynsmyndigheten, då antalet råvaror (ca 300) som används inom bolagets verksamhet är möjligt att överskåda under en rimlig tidsperiod.

Av det inkomna beslutsunderlaget framgår att bolaget inte kan påverka säkerhetsdatabladens kvalitet och att i många fall kan klassificeringen av råvarorna inte överrensstämma med gällande regelverk. Länsstyrelsen delar bolagets uppfattning att säkerhetsdatabladens kvalitet kan vara mycket bristfällig. Av denna anledning anser inte länsstyrelsen att man bör utesluta från kunskapskravet de råvaror och insatskemikalier som inte omfattas av krav på säkerhetsdatablad. Vid självklara fall kan de harmlösa kemikalierna lätt undantas med stöd av tillsynsmyndighetens bemyndigande, men detta förutsätter en öppenhet och samarbetsvilja från bolagets sida.

I övrigt kan länsstyrelsen acceptera Naturvårdsverkets villkorsförslag (aktbilaga 33) såsom precisering av villkor 4 i Miljödomstolens deldom.

Malmö stad

Kommunstyrelsen hänvisar till de yttranden som lämnats av miljönämnden i Malmö och VA-verket i Malmö.

Remissyttranden

VA-verket i Malmö stad

VA-verket har tagit del av Miljööverdomstolens dom i ärendet Akzo Nobel Functional Chemicals AB och anser att ett motsvarande villkor för Bona AB bör föreskrivas. Villkoret är anpassat till den nya europeiska kemikalielagstiftningen Reach och är även framåtsyftande, d.v.s. innebär krav att bolaget även ska arbeta med kemikalier framöver.

En skillnad mellan Akzo Nobel och bolaget är att bolaget inte har specificerat några råvaror eller andra kemikalier som nödvändiga för den produktion som tillståndet avser. Enligt VA-verkets uppfattning bör därför alla råvaror och kemikalier omfattas av villkoret.

Miljönämnden i Malmö stad

Om bolagets kemikalievillkor utformas i enlighet med Bona AB:s slutliga yrkande ska samtliga kemikalier som används i bolagets verksamhet i Malmö omfattas av första stycket under förutsättning att inte undantaget i andra stycket gäller. Detta oberoende av om kemikalierna finns omnämnda eller inte i bolagets ansökan. Miljönämnden delar bolagets uppfattning att utbyte av de kemikalier som finns beskrivna i bolagets ansökan enbart får ske efter anmälan till tillsynsmyndigheten. Anmälan i detta avseende ska i likhet med andra typer av anmälningsärenden enligt miljöbalken göras i god tid d v s senast 6 veckor innan utbytet sker.

Om lydelsen av villkor 4 ändras i enlighet med bolagets yrkande är det även viktigt att befintliga kemikalier är definierade och att denna sammanställning

finns hos tillsynsmyndigheten, vilket nu är fallet efter Miljööverdomstolens beslut daterat 2007-12-19. Denna lista måste dessutom regelbundet uppdateras för att det ska vara möjligt att följa upp villkoret ur ett tillsynsperspektiv.

För att bolagets kemikalievillkor ska kunna utformas enligt ovan är det förvaltningens bestämda uppfattning att det måste definieras utifrån nuvarande underlag vilka kemikalier som anses som nödvändiga enligt den lydelse som finns i första meningen andra stycket. I annat fall finns en fullt möjlig tolkning att samtliga kemikalier som används uppfyller kravet i denna mening.

I bolagets tillstånd som meddelades av Miljödomstolen i Växjö i deldom den 10 juli 2007 fanns som brukligt ett s.k. "allmänt villkor", villkor 1. Av detta villkor framgår att "om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i målet".

Miljönämnden har tidigare i detta tjänsteutlåtande framfört omfattningen av detta ärende. Denna omfattning medför svårigheter att bedriva en tillsyn över bolaget utöver vad som anges i villkor. Miljönämndens anser av denna anledning att det i samband med detta avgörande och under förutsättning att bolaget beviljas tillstånd för utökningen så bör krav ställas på att bolaget sammanfattar de åtagande de anser sig har förbundit sig till utöver vad som regleras i villkoren, samt att det för varje åtagande finns en hänvisning till var i ansökan detta anges.

Miljönämnden anser inte enbart att denna sammanställning gagnar tillsynen utan är övertygad om att bolaget inte har något att erinra mot detta krav då det motsvarar den önskvärda tydlighet i tillståndet som bolaget vid upprepade tillfällen har framfört i detta ärende. Denna sammanställning skapar även en möjlighet för att utröna de eventuellt olika bedömningar som skulle kunna finnas mellan tillsynsmyndigheten och bolaget i de frågor som inte finns reglerade i tillståndets villkor.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Verksamhetens tillåtlighet

Beslutsunderlaget

Bona AB har bedrivit verksamhet på platsen sedan år 1959.

Koncessionsnämnden för miljöskydd prövade verksamheten senast år 1998.

Bolaget har nu ansökt om tillstånd för befintlig och utökad verksamhet vid anläggningen. Bolaget avser att genomföra utökningen av produktionen genom att utnyttja den befintliga anläggningens maximala kapacitet.

Investeringar kommer att göras främst i lagertankar. Den sammanlagda reaktorvolymen på 60 m³ beräknas däremot inte nämnvärt behöva förändras.

Länsstyrelsen och Malmö kommun har vänt sig mot att bolaget inte har redovisat alternativa lokaliseringar för den sökta produktionsökningen.

Länsstyrelsen och Malmö kommun har hänvisat till att bolaget vid ansökan om nytt tillstånd till verksamhet i Trelleborg redovisat att lokalisering i Trelleborg var den bästa i jämförelse med Malmö. Bolaget har för sin del redogjort för att kostnaden för en anläggning i Trelleborg med plats för enbart den nu planerade utökningen kan beräknas uppgå till 300 Mkr. I Malmö är investeringen för utökningen 10 Mkr. Med hänvisning till vad

Miljööverdomstolen anför nedan under Tillåtligheten finner domstolen att någon ytterligare lokaliseringsutredning inte behövs.

Av utredningen i målet framgår att bolagets kemikaliehantering inte är av den omfattningen att en prövning ska ske enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolycker, den s.k. Sevesolagstiftningen. Kravet på riskanalys får därför göras utifrån det föreliggande behovet. De redovisningar bolaget givit in är enligt Miljööverdomstolens bedömning tillräckliga för prövningen av bolagets ansökan.

I miljökonsekvensbeskrivningen och de kompletteringar som bolaget givit in vid miljödomstolen redovisas en förteckning över vilka kemikalier som används vid anläggningen med uppgifter om i vilken utsträckning de innehåller CMR-ämnen eller vilka ämnen som förekommer i Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas respektive på den s.k. Priolistan. Även säkerhetsdatablad har givits in för kemikalierna. Miljööverdomstolen finner i likhet med miljödomstolen att den av bolaget gjorda kemikalieredovisningen är tillräcklig för tillståndsprövningen.

De övriga brister i underlagsmaterialet som påtalats av länsstyrelsen har diskuterats redan vid handläggningen i miljödomstolen. Bolaget har där helt eller delvis besvarat länsstyrelsens frågor. De brister som kan kvarstå är inte av det slaget att beslutsunderlaget inte nu kan godtas.

Tillåtligheten

Även om verksamheten har bedrivits under lång tid på platsen ska bestämmelsen om bästa lokalisering tillämpas på verksamheten (2 kap. 6 § miljöbalken). I princip innebär bestämmelsen att det går att kräva en omlokalisering av befintlig verksamhet. Vid prövningen måste emellertid också skälighetsregeln i 2 kap. 7 § miljöbalken tillämpas. Enligt den bestämmelsen ska bl.a. lokaliseringsbestämmelsen i 2 kap. 6 § miljöbalken tillämpas på så sätt att inte orimliga krav ställs på verksamhetsutövaren (jfr MÖD 2005:39). Ansökan avser tillstånd att driva anläggningen i Malmö vid full kapacitet utan några betydande ytterligare investeringar i processutrustningen. Den utökade verksamheten medför enligt bolaget inte någon riskförändring av betydelse. De risker som verksamheten medför är sålunda alltså risker i fråga om utsläpp till vatten samt utsläpp i samband med brand.

Av utredningen framgår att bolaget vidtagit åtgärder för att minska dessa risker. Det gäller åtgärder för uppsamling av kemikalier i samband med lossning, åtgärder inom byggnaderna för att förhindra utflöde av kemikalier till avlopp, åtgärder i dagvattensystemet för att förhindra utflöde av föroreningar till Sege å samt släckvattenbassänger i byggnaderna. Riskerna har därmed begränsats till en nivå som enligt Miljööverdomstolens bedömning kan godtas. Med den minskning av risken som bolaget genomfört, anser

Miljööverdomstolen att den kvarvarande risken inte motiverar den kostnad det skulle innebära att välja en annan plats för den utökade produktionen. Med de villkor miljödomstolen föreskrivit om skyddsåtgärder är verksamheten således tillåtlig och det finns inte skäl att enligt vare sig 2 kap. 6 § eller 9 § miljöbalken neka tillstånd till utökningen. Villkoret om vilken kunskap bolaget ska ha om de kemikalier som används i verksamheten bör dock ändras i enlighet med nedan.

Kemikalievillkoret

Bolaget har som talan slutligt bestämts yrkat att Miljööverdomstolen ska ersätta villkor 4 i miljödomstolens deldom med ett villkor av i huvudsak samma lydelse som Miljööverdomstolen har föreskrivit i ett mål rörande verksamheten vid Akzo Nobel AB:s verksamhet i Stenungsund (Miljööverdomstolens dom 2007-11-12 i mål nr M 4317-06). Länsstyrelsen har med vissa synpunkter på ändringar medgivit bolagets yrkande.

Naturvårdsverket har bestritt bolagets yrkande och föreslagit att villkor 4 ska ersättas med två villkor av annan lydelse än vad bolaget yrkat.

Naturvårdsverket har anfört att det villkor Miljööverdomstolen föreskrivit i målet om Akzo Nobel AB - och som verket överklagat till Högsta domstolen - är oklart. Otydligheten ligger i att villkoret anger att det ska finnas dokumenterad kunskap om kemikaliernas miljöeffekter, samtidigt som det i den precisering av vilken kunskap som fordras - nämligen artikel 31 i Reach* - i vissa fall endast ställs krav på att tillgänglig information ska redovisas.

Miljööverdomstolen är medveten om att artikel 31 i Reach inte ställer krav på fullständiga redovisningar av kemikaliers egenskaper i alla avseenden.

Avsikten med villkoret är att de krav som ställs på leverantörer av kemikalier att lämna information genom säkerhetsdatablad, ska motsvaras av ett krav på kemikalieanvändaren att införskaffa den kunskapen. Så länge

kemikalieleverantören lever upp till sina skyldigheter, ställer villkoret inte krav på några ytterligare utredningar hos användaren. Men saknas den information som krävs av leverantören inträder förbudet för användaren, såvida han/hon inte själv tar fram informationen på annat sätt. Trots att det som

Naturvårdsverket påpekat finns vissa osäkerheter i hur långt kraven på information i säkerhetsdatabladen kan sträckas, har bestämmelserna ansetts tillräckligt preciserade för att göra det möjligt att straffbelägga brist på

säkerhetsdatablad, och oriktiga eller bristfälliga uppgifter i sådana (29 kap. 6 § 4. miljöbalken). Det är mot den bakgrund som Miljööverdomstolen anser att villkoret är tillräckligt preciserat.

Miljööverdomstolen anser inte att det finns sådana brister i det av bolaget yrkade villkoret att det ska underkännas. Villkoret bör ges den lydelse som framgår av domslutet.

Myndigheterna har i målet fört resonemang om innebörden av villkorets andra stycke, första meningen. Miljööverdomstolen vill understryka att meningen inte innebär att kemikalier, enbart på grund av att de är namngivna i bolagets redovisningar i samband med ansökan, skulle vara undantagna från regleringen i villkorets första stycke.

* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2009-02-19

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Henrik Runeson och Karin Kussak, referent. Enhälligt.

VÄXJÖ TINGSRÄTT, MILJÖDOMSTOLEN, DELDOM

SÖKANDE Bona Kemi AB, 556017-6488 Box 21074 200 21 Malmö

Ombud: N-O.M.

SAKEN Ansökan om utökat tillstånd av verksamheten vid Bona Kemi AB:s anläggning i Malmö stad, Skåne län (SNI-kod 24.16-1, 24.3-1, 24.5-1, 24.5-2)

DOMSLUT

Enligt 9 kap miljöbalken

Tillstånd

Miljödomstolen lämnar Bona Kemi AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att vid bolagets anläggningar på fastigheterna X 12, X 37 och X 38 inom Östra Förstaden i Malmö stad årligen tillverka 8 000* ton basplastpolymerer där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner, 14 000* ton lacker, 50 ton ytaktiva ämnen, där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner, 3000 ton underhållsprodukter, där tillverkningen omfattar enbart fysikaliska processer samt för behandling av visst i verksamheten uppkommet avfall. (* beräknat utifrån 100 % bindemedel)

Enligt 11 kap miljöbalken

Lagligförklaring

Miljödomstolen lagligförklarar, med stöd av 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, vattenanläggningar enligt nedan att användas för uttag av grundvatten för kylningsändamål på fastigheterna X 12 inom Östra Förstaden i Malmö stad enligt följande:

Grundvattenbrunnen nr: 1.

Returbrunnarna nr: 1, 2 och 3.

Tillstånd för redan utförd vattenanläggning

Miljödomstolen lämnar tillstånd i efterhand enligt 11 kap. miljöbalken till vattenanläggningar enligt nedan att användas för uttag av grundvatten för kylningsändamål på fastigheterna X 12 inom Östra Förstaden i Malmö stad enligt följande:

Grundvattenbrunnen nr 2.

Returbrunnarna 4 och 5.

Tillstånd

Miljödomstolen lämnar enligt 11 kap. miljöbalken och på de villkor som anges i denna dom sökanden tillstånd till bortledning från fastigheterna X 12 inom Östra Förstaden i Malmö stad av uttag av grundvatten för kylningsändamål för fastigheterna X 12, X 37 och X 38 inom Östra Förstaden i Malmö stad enligt följande:

Från grundvattenbrunnen Nr 1 och 2 ta ut grundvatten till en mängd om högst 7 l/s och högst 300 m³ per dygn, dock högst 109 800 m³ per år.

Återinfiltrerar genom returbrunnarna 1, 2, 3, 4 och 5 allt från uttagsbrunnarna uttagit grundvatten.

Rätt att ersätta, om brunnen skulle bli obrukbar, grundvattenbrunn nr 2 med ny brunn till samma djup och kapacitet inom ett område av 60 x 8 meter längs Stillmansgatan.

Rätt att ersätta, om återföringskapaciteten skulle bli otillräcklig, returvattenbrunnarna med nya brunnar till samma djup och kapacitet inom ett

område av 74 x 12 meter längs gränsen till fastigheten muraren 8. Befintliga anläggningarnas placering framgår av kartor, bilaga C 3.1, till ansökan.

Villkor för tillstånd enligt 9 kap miljöbalken

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter skall verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i målet.

Verksamhet

2. Behållare med farligt avfall, tankar samt andra förvaringskärl skall vara tydligt märkta.

3. Innehåll i reaktor för polymerbindemedel som utslungas ut i samband med att sprängblecket brister skall via ledning överföras till särskild uppsamlingstank.

Kemikalieanvändning

4. Från och med den 1 januari 2009 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier för vilka det saknas aktuell, dokumenterad kunskap - bl.a. i form av resultat från standardiserade testmetoder - om risker för olägenheter för människors hälsa och miljön på grund av dålig nedbrytbarhet, akut eller kronisk toxicitet eller potential för bioackumulering.

Tillsynsmyndigheten får för en enskild råvara eller kemikalie medge undantag från kravet på dokumenterad kunskap och anstånd från tidskravet.

5. Bolaget skall upprätta och inlämna en utbytesplan till tillsynsmyndigheten. Planen skall omfatta de kemiska ämnen och produkter som kan medföra risker för såväl människors hälsa som miljön. Redovisningen av uppsatta mål i utbytesplanen skall ske årligen och i samband med bolagets miljörapport.

Luft

6. Halten kväveoxider, räknat som kvävedioxid, i utsläppet från de naturgaseldade pannorna får som riktvärde inte överstiga 70 mg per MJ tillfört bränsle.

7. Utsläppet av flyktiga organiska ämnen (VOC) till luft får som riktvärde inte överstiga 5 ton per år.

8. Avluft från tankfyllning av råvaror inklusive lagertankar, från vågkärl samt avluft från reaktorer för tillverkning av akrylatpolymerbindemedel skall förbrännas i en katalytisk förbränningsanläggning.

9. Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningsanläggningen får som riktvärde inte understiga 96 procent.

Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg per Nm³.

10. Skulle den katalytiska förbränningen haverera under pågående satsning eller reaktion i reaktorn, tillåts satsen att reagera färdigt. Den katalytiska förbränningsanläggningens tillgänglighet skall för tiden därutöver uppgå till 100 %.

11. Utsläpp av isosyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocyanat) får som riktvärde inte överstiga 0,018 mg per Nm³.

12. Stofthalten i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 5 mg per Nm³.
Lukt

13. Uppkommer för omgivningen olägenheter i form av lukt till följd av verksamheten, skall bolaget omedelbart vidta åtgärder för att undanröja orsakerna till lukt eller för att undanröja fortsatt spridning av lukt.

Avloppsvatten

14. För behandling av allt processvatten från anläggningen skall en indunstningsanläggning med efterföljande kolfilter installeras och tas i drift senast den 31 december 2007.

15. Koncentrerat spill och fasta rester skall tas om hand som avfall. Golvbrunnar i produktionslokalerna skall vara proppade eller försedda med avstängningsanordningar. Brunnarna skall under drift vara stängda och får inte öppnas förrän lösningsmedels- eller annat spill har samlats upp.

16. Utsläpp av nonylfenoletoxilat får inte ske.

Lagring

17. Fasta kemiska produkter och fast farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag under tak eller inom invallat område. Flytande hälso- och miljöfarliga kemiska produkter och flytande farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag inom invallat område.

Invallat område skall vara utformat på sådant sätt att minst volymen av den största behållaren plus 10 % av övrig lagrad volym kan innehållas inom invallningen. Tankar och cisterner skall vara försedda med överfyllnadsskydd. Vid förvaring utomhus skall invallningen vara skyddad mot nederbörd eller dimensionerad för att även rymma 100 mm regn. Invallningarna skall vara täta och utrustade med larm för hög nivå inom invallningen.

Vid förvaring av flytande kemikalier i anslutning till verksamheten får fabriken invallningssystem utnyttjas.

Vätska som samlas upp inom invallat område får efter kontroll ledas till dagvattennätet alternativt det interna processavloppssystemet för relevant behandling.

Inom fastigheten får samtidigt lagras högst 20 ton farligt avfall.

Skyddsåtgärder

18. Skyddsanordningar, såsom påkörningsskydd, brunnstätningar, uppsamlingsbrunnar, saneringsutrustning etc., mot ofrivilliga utsläpp vid hantering och lagring av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter inklusive farligt avfall skall finnas.

19. Samtliga lossningsplatser skall senast den 31 december 2007 vara åtgärdade mot spill och läckage på sådant sätt som medför en ökad säkerhet och förhindrar utsläpp från att nå det kommunala dagvattennätet.

20. Alla utgående spill- och dagvattenledningar från bolagets fastigheter skall förses med stängbara ventiler senast 31 december 2007.

Avfall

21. Avfall av olika slag skall samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet skall i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.

Buller

22. Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än

50 dBA dagtid (kl 07-18) vardagar,

40 dBA nattetid (kl 22-07, samtliga dygn) och

45 dBA övrig tid.

Om hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter. Momentana ljud får som riktvärde nattetid (kl 22-07) uppgå till högst 55 dBA.

Energiförbrukning

23. Bolaget skall årligen i samband med miljörapporten redovisa vilka åtgärder de vidtagit inom hela verksamheten rörande minskad energiförbrukning. Redovisningen skall omfatta energiförbrukningen fördelad på olika källor samt ursprunget av energikällorna d v s i vilken mån de utgörs av förnyelsebara källor.

Kontrollprogram

24. Förslag till kontrollprogram skall lämnas till respektive tillsynsmyndighet senast tre månader efter lagakraftvunnen dom. I kontrollprogrammen skall mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder anges.

Samråd inför upprättande av förslag till kontrollprogram skall ske med Räddningstjänsten i Burlövs kommun, VA-verket och miljönämnden i Malmö. Avvecklingsplan

25. Bolaget skall i god tid, dock senast sex månader före nedläggning av hela eller delar av verksamheten, inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.

Villkor för tillstånd enligt 11 kap miljöbalken

Sökanden skall vid grundvattenbrunnarna låta installera och bibehålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av allt uppumpat grundvatten ur de ovan tillståndsgivna grundvattenbrunnarna Nr 1 och 2.

Sökanden skall vid returbrunnarna låta installera och bibehålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av allt återinfiltrerat vatten.

För mätning av grundvattennivån skall sökanden anlägga, och under den tid som gäller för framställan av ersättning för oförutsedd skada, bibehålla kontroll- och referensbrunnar i den omfattning som tillsynsmyndigheten vid varje tidpunkt bestämmer.

Sökanden skall till tillsynsmyndigheten inom två månader från det att denna dom har vunnit laga kraft redovisa ett kontrollprogram.

Bolaget skall inom tre månader från lagakraftvunnen dom utföra besiktningar i vad avser sättningsskador på fastigheterna X 8, 11 och 40 samt X 7 och 8.

Kontrollbestämmelser

Följande kontrollbestämmelser skall gälla för vattenverksamheten:

Så länge uttag eller bortledning av vatten sker med stöd av nu lämnat tillstånd, skall sökanden, med summerande vattenmätare, mäta och journalföra uttagna mängder vatten ur grundvattenbrunnarna nr 1 och 2 och returbrunnarna 1-5. Mätning skall ske i den utsträckning som tillsynsmyndigheten vid varje tillfälle kan komma att bestämma.

Under den tid som gäller för framställan av ersättning för oförutsedd skada skall, i den utsträckning som tillsynsmyndigheten vid varje tidpunkt bestämmer, sökanden mäta vattenståndet i angivna kontroll- och referensbrunnar.

Samtliga erhållna mätdata skall journalföras och i samlad form hållas tillgängliga hos sökanden för envar som anser sig berörd av vattenverksamheten.

Bemyndiganden

Miljödomstolen bemyndigar med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken Länsstyrelsen i Skåne län att i förekommande fall besluta om de ytterligare bestämmelser som behövs beträffande:

Antal och placering av kontroll- och referensbrunnar.

Frågor om mätning som anges ovan i avsnittet "Kontrollbestämmelser".

Uppskjutna frågor enligt 9 kap miljöbalken

Miljödomstolen uppskjuter, enligt 22 kap. 27 § miljöbalken, under en provotid avgörandet av vilka slutliga villkor avseende processavloppsvatten som skall gälla. Processavloppsvattnet skall efter rening i enlighet med villkor 14 avledas till Malmö stads va-verk i Sjölanda.

Under provotiden skall bolaget i fortlöpande samråd med VA-verket och tillsynsmyndigheten utreda följande.

Klargörande av vilka vattenströmmar som skall ledas till den nya reningsanläggningen.

Genomgång av ämnen som hanteras av bolaget och som kan nå processavloppsvattensystemet. Genomgången begränsas till ämnen som uppfyller kriterierna som utfasningsämnen eller riskminskningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-databas.

Definiera och identifiera ämnen som är lämpliga att fasas ut och i samråd diskutera hur detta kan göras vid bolaget.

Under provotiden skall följande provisoriska villkor gälla:

P1. Utgående processavloppsvatten från bolagets verksamhet får inte innehålla ämnen eller vara av sådan beskaffenhet att det finns risk för negativ påverkan på det kommunala avloppsreningsverkets processer, rötslam, kommunens avloppsledningsnät eller på recipienten.

P2. Processavloppsvatten får ledas till det kommunala spillvattennätet endast under förutsättning av att vattnet vid varje förbindelsepunkt till nätet inte har en föroreningsgrad som överstiger begränsningsvärdena, uttryckta som riktvärden, enligt följande specifikation.

Nitrifikationshämningen får vara högst 20 % vid 20 % inblandning och högst 50 % vid 40 % inblandning eller mer.

Om nitrifikationshämningen är >20 % vid 40 % inblandning måste kvoten BOD7/COD vara >0,5.

Om nitrifikationshämningen är <20 % vid 40 % inblandning måste kvoten BOD7/COD vara >0,4.

pH-värdet skall ligga inom intervallet 6,5 - 11.

Ovannämnda utredningar, inklusive mätningar av utsläppens storlek och innehåll jämte förslag till slutliga villkor skall redovisas till Miljödomstolen senast den 1 juli 2009.

Övriga frågor enligt 11 kap miljöbalken

Arbetstid

De i denna dom angivna arbetena skall vara utförda inom sex månader från det denna dom har vunnit laga kraft. Om samtliga arbeten inte har utförts inom angiven tid är tillståndet enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förfallet.

Oförutsedd skada

Anspråk på grund av oförutsedd skada skall enligt 24 kap. 13 § miljöbalken för att få tas upp till prövning framställas till miljödomstolen inom fem år från utgången av den angivna arbetstiden.

Omprövning av tillstånd

Vid omprövning av tillståndet är sökanden enligt 31 kap. 22 § andra stycket 3 punkten miljöbalken inte skyldig att utan ersättning avstå från mer än en tjugondel (1/20) av den vattenmängd som omfattas av tillståndet till verksamheten.

Prövningsavgift

Miljödomstolen ändrar inte den tidigare beslutade avgiften för målets prövning.

Miljödomstolen erinrar om sökandens skyldighet enligt 25 kap. 8 § miljöbalken att därutöver betala vissa angivna kostnader för målets behandling vid miljödomstolen.

Övriga gemensamma frågor

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljödomstolen godkänner den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Verkställighetsförordnande

Detta tillstånd får tas i anspråk utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft.

Sökanden skall vid ianspråktagande av verkställighetsförordnandet avseende vattenverksamheten, hos länsstyrelsen ställa säkerhet i enlighet med 22 kap. 28 § miljöbalken.

ANSÖKAN

Sökanden har i ansökan och kompletteringar framställt yrkanden och uppgivit i huvudsak följande.

Bakgrund

AB Bona grundades 1919 i Malmö. Den fortsatta tillverkningen skedde på Norregatan i centrala Malmö och omfattade olika vaxprodukter för golvvård. 1943 flyttades produktionen till Spångatan och här inleddes en ny epok i Bonas historia. Bona utvecklade, som ett av de första företagen i landet, i början av 1950-talet plastlack för parkettgolv. Lacken fick beteckningen D-503 och har blivit välkänd över hela världen. 1959-60 flyttade produktionen till nya lokaler på den nuvarande fastigheten på Murmansgatan inom Segevångs industriområde i Malmö.

BonaKemi AB har fortsatt att specialisera sig på att tillverka och marknadsföra produkter för ytbehandling av trä- och parkettgolv under devisen - att ta fram det bästa av varje trägolv. Bolaget utvecklar och tillverkar för detta ändamål lacker utifrån egentillverkade bindemedel.

Bolagets nuvarande anläggning i Malmö är väl etablerad och prövades enligt miljölagstiftningen redan 1983. Denna ansökan avser en produktionsökning i huvudsak inom ramen för nuvarande förutsättningar, där produktionen i befintlig anläggning optimeras produktions- och utrustningsmässigt.

I anläggningen framställs bindemedel för lacker, färdiga golvlacker, av olika typ sk. vattenlack, lösningsmedelslack och UV-härdande lacker vidare UV-härdande spackel samt underhållsprodukter. Vid Malmö-anläggningen bedrives vidare ett omfattande forsknings- och utvecklingsarbete.

Bolaget har miljötillstånd för uppförande även kompletterande tillverkningsanläggning i västra Trelleborg. En sådan anläggning beräknas dock inte kunna vara i drift under de närmsta åren.

Tidigare tillståndsbeslut

Anläggningen är vid olika tillfällen prövad enligt gällande miljölagstiftning. Första tillståndet erhöles 1983-01-18 av koncessionsnämnden för miljöskydd. Aktuella tillstånd och domar anges nedan.

Koncessionsnämnden för miljöskydd	1998-11-24	Nr
167/98 Miljödomstolen	2001-10-05	M 285-
99 Miljööverdomstolen	2002-10-15	M 7540-01

Yrkanden enligt 9 kap. miljöbalken

Bona Kemi AB har, som bolaget slutligen fastställt sin talan, yrkat tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för utökad produktion i befintliga anläggningar på fastigheterna X 12, X 37 och X 38 inom Östra Förstaden i Malmö stad

- för tillverkning av 8 000* ton/år basplastpolymerer där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner (SNI 24.16-1) och
 - för tillverkning av 14000* ton/år lacker (SNI 24.3-1) samt
 - för tillverkning av 50 ton/år ytaktiva ämnen, där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner (SNI 24.5-1) och
 - för tillverkning av 3 000 ton/år underhållsprodukter, där tillverkningen omfattar enbart fysikaliska processer (SNI 24.5-2).
 - för behandling av visst i verksamheten uppkommet farligt avfall
 - för grundvattenverksamhet för kylningsändamål
- (* beräknat utifrån 100% bindemedel)

Bolaget har även yrkat

- att processavloppsvattnet från den utökade produktionen skall avledas till kommunens avloppsnät, och
- att bolaget senast den 31 december 2007 skall ha installerat och tagit i drift en sådan förbehandlingsanläggning att processavloppsvattnet från den ansökta utökade produktionen erhåller sådan kvalitet som uppfyller vad som från tid till annan föreskrivs i ABVA eller motsvarande.

Bolaget har vidare yrkat att man under en provotid av 6 månader efter lagakraftvunnen dom i samråd med VA-verket skall utreda huruvida s.k. utfasningsämnen eller riskminskningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-databas kommer ut i avloppet, klargöra vilka vattenströmmar som skall ledas till förbehandlingsanläggningen samt definiera och identifiera lämpliga utfasningsämnen.

Yrkanden enligt 11 kap miljöbalken

Bona Kemi AB har, som bolaget slutligen fastställt sin talan, yrkat vad avser grundvattenverksamheten vid bolagets anläggning i Malmö, på fastigheten X 12, följande:

- a) Lagligförklaring för Uttagsborra 1 samt Returborrhorna 1, 2 och 3, samtliga anlagda före 1999. Tillstånd i efterhand begäres för Uttagsborra 2 samt Returborrhorna 4 och 5, samtliga anlagda efter 1999. För all vattenverksamhet fram till tiden för lagakraftvunnen dom begäres godkännande i efterhand.
- b) Grundvattenuttag för kylningsändamål; att årligen få ta ut grundvatten för kylningsändamål, max uttag 7 l/s, till en sammanlagd mängd om maximalt 300 m³/d och 109 800 m³/år och därefter återföra samma mängd genom återföringsbrunnar.
- c) Tillstånd för att, om uttagskapaciteten skulle bli otillräcklig, ersätta uttagsbrunnen, Borra 2, med en eller flera uttagsbrunnar till samma djup för

att erhålla sökt kapacitet, inom ett område av 60 x 8 meter längs Stillmansgatan.

d) Tillstånd för att ersätta återföringsbrunnarna med en eller flera brunnar till samma djup för att erhålla sökt återföringskapacitet, inom ett område av 74 x 12 meter längs gränsen till fastigheten X 8, om återföringskapaciteten skulle bli otillräcklig.

e) Bolaget har vidare yrkat att en arbetstid om 10 år fastställs.

f) Bolaget har även yrkat att tiden för oförutsedd skada skall sättas till fem år efter arbetstidens slut.

Villkor

Bolaget har, beträffande verksamheterna både enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, yrkat följande särskilda villkor:

1. Om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter skall verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i målet.

Verksamhet

2. Behållare med farligt avfall, tankar samt andra förvaringskärl skall vara tydligt märkta.

3. Innehåll i reaktor för polymerbindemedel som utslungas ut i samband med att sprängblecket brister skall via ledning överföras till särskild uppsamlingstank.

Kemikalieanvändning

4. Bolaget skall i samråd med tillsynsmyndigheten gå igenom befintlig dokumentation vad gäller innehåll och miljöfarlighet m m i inköpta och egna produkter och vid behov komplettera dokumentationen.

5. Bolaget skall upprätta och inlämna en utbytesplan till tillsynsmyndigheten. Planen skall omfatta de kemiska ämnen och produkter som kan medföra risker för såväl människors hälsa som miljön. Redovisningen av uppsatta mål i utbytesplanen skall ske årligen och i samband med bolagets miljörapport.

Luft

6. Halten kväveoxider, räknat som kvävedioxid, i utsläppet från de naturgaseldade pannorna får som riktvärde inte överstiga 70 mg per MJ tillfört bränsle.

7. Utsläppet av flyktiga organiska ämnen (VOC) till luft får som riktvärde inte överstiga 5 ton per år.

8. Avluft från tankfyllning av råvaror från vågkärl samt avluft från reaktorer för tillverkning av akrylatpolymerbindemedel skall förbrännas i en katalytisk förbränningsanläggning.

9. Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningsanläggningen får som riktvärde inte understiga 95 procent. Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg per Nm³.

10. Skulle den katalytiska förbränningen haverera under pågående satsning eller reaktion i reaktorn, tillåts satsen att reagera färdigt.

11. Utsläpp av isosyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocyanat) får som riktvärde inte överstiga 0,018 mg per Nm³.

12. Stofthalten i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 5 mg per Nm³.

Lukt

13. Uppkommer för omgivningen olägenheter i form av lukt till följd av verksamheten, skall bolaget omedelbart vidta åtgärder för att undanröja orsakerna till lukt eller för att undanröja fortsatt spridning av lukt.

Avloppsvatten

14. Utgående processavloppsvatten från bolagets verksamhet får inte innehålla ämnen eller vara av sådan beskaffenhet att det finns risk för negativ påverkan på det kommunala avloppsreningsverkets processer, kommunens avloppsledningsnät eller på recipienten. Koncentrerat spill och fasta rester skall tas om hand som avfall. Golvbrunnar i produktionslokalerna skall vara proppade eller försedda med avstängningsanordningar. Brunnarna skall under drift vara stängda och får inte öppnas förrän lösningsmedels- eller annat spill har samlats upp.

15. Processavloppsvatten får ledas till det kommunala spillvattennätet endast under förutsättning av att vattnet vid varje förbindelsepunkt till nätet inte har en föroreningsgrad som överstiger begränsningsvärdena, uttryckta som riktvärden, enligt följande specifikation.

Nitrifikationshämningen får vara högst 20 % vid 20 % inblandning och högst 50 % vid 40 % inblandning eller mer.

Om nitrifikationshämningen är >20 % vid 40 % inblandning måste kvoten BOD7/COD vara >0,5.

Om nitrifikationshämningen är <20 % vid 40 % inblandning måste kvoten BOD7/COD vara >0,4.

pH-värdet skall ligga inom intervallet 6,5 - 11.

16. Utsläpp av nonylfenoletoxilat får inte ske.

Lagring

17. Fasta kemiska produkter och fast farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag under tak eller inom invallat område.

Flytande hälso- och miljöfarliga kemiska produkter och flytande farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag inom invallat område.

Invallat område skall vara utformat på sådant sätt att minst volymen av den största behållaren plus 10 % av övrig lagrad volym kan innehållas inom invallningen. Tankar och cisterner skall vara försedda med överfyllnadsskydd.

Vid förvaring utomhus skall invallningen vara skyddad mot nederbörd eller dimensionerad för att även rymma 100 mm regn. Invallningarna skall vara täta och utrustade med larm för hög nivå inom invallningen.

Vid förvaring av flytande kemikalier i anslutning till verksamheten får fabriken invallningssystem utnyttjas.

Vätska som samlas upp inom invallat område får efter kontroll ledas till dagvattennätet alternativt det interna processavloppssystemet för relevant behandling."

Skyddsåtgärder

18. Skyddsanordningar, såsom påkörningsskydd, brunnstätningar, uppsamlingsbrunnar, saneringsutrustning etc., mot ofrivilliga utsläpp vid hantering och lagring av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter inklusive farligt avfall skall finnas.

19. Samtliga lossningsplatser för bulk skall senast den 31 december 2007 vara åtgärdade mot spill och läckage på sådant sätt som medför en ökad säkerhet och förhindrar utsläpp från att nå det kommunala dagvattennätet

20. Alla utgående spill- och dagvattenledningar från bolagets fastigheter skall förses med stängbara ventiler senast 2007-12-31.

Avfall

21. Avfall av olika slag skall samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet skall i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.

Buller

22. Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste befintliga bostäder än 55 dBA dagtid (kl 07-18) vardagar, 45 dBA nattetid (kl 22-07, samtliga dygn) och 50 dBA övrig tid. Om hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter. Momentana ljud får som riktvärde nattetid (kl 22-07) uppgå till högst 55 dBA.

Energiförbrukning

23. Bolaget skall årligen i samband med miljörapporten redovisa vilka åtgärder de vidtagit inom hela verksamheten rörande minskad energiförbrukning. Redovisningen skall omfatta energiförbrukningen fördelad på olika källor samt ursprunget av energikällorna d v s i vilken mån de utgörs av förnyelsebara källor.

Vattenverksamhet

24. Bolaget skall för mätning av grundvattennivåer anlägga/bibehålla kontrollbrunnar under tiden för oförutsedd skada.

25. Bolaget skall installera och behålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av uppumpat/återfört grundvatten.

Kontrollprogram

26. Förslag till kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs skall lämnas till respektive tillsynsmyndighet senast tre månader efter lagakraftvunnen dom. I kontrollprogrammen skall mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder anges.

Avvecklingsplan

27. Bolaget skall i god tid, dock senast sex månader före nedläggning av hela eller delar av verksamheten, inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Bolaget har yrkat verkställighetsförordnande.

Bolaget har motsatt sig att delar av målet skjuts upp under en prøvotid.

Bolagets givna tillstånd är i delar inte tillräckligt, vilket var ett av skälen till den nu aktuella ansökan. För vissa grupper, är den medgivna volymen i princip redan ianspråktagen för året och möjligheten till verkställighetstillstånd är angeläget.

Utökningen är således av synnerligen stor betydelse för bolagets verksamhet, då konkurrensen på en internationell marknad innebär att förseningar i produktion kan vara omöjliga att reparera.

Bolagets verksamhet har bedrivits på platsen under mycket lång tid och erfarenheterna, liksom nu gjorda analyser, ger stöd för slutsatsen att störningarna vid en utökning inte är av sådan art eller omfattning att det kan vara ett hinder mot tillåtlighet.

Det behövs heller inga omfattande investeringar för att genomföra utökningen, och verkställighetsförordnande kan således inte anses motverka en ändring vid en eventuell överprövning. Bolagets starka behov och den mycket ringa risken

för oacceptabla eller irreparabla verkningar, utgör tillräckliga skäl för att få ta tillståndet i anspråk när dom meddelas.

Även vattenverksamheten har pågått under en tid och det finns inte indikationer att det blir störande inverkan i omgivningarna, som inte lämpligen kan hanteras inom ramen för oförutsedd skada.

Syfte och behov

I ansökan om tillstånd till den nya anläggningen i Trelleborg anförde bolaget att man gjort bedömningen att en ny tillverkningsanläggning krävs för att komplettera den befintliga i Malmö bl.a. beroende på att nuvarande anläggning i Malmö har begränsade expansionsmöjligheter och därmed svårigheter att öka produktionen. Denna ansökan avser en sådan ökning av produktionen, inom ramen för de marginaler bolaget i nuläget kan åstadkomma. Detta sker genom optimeringar i produktionsutrustningen och dess användning genom ett högre produktionsutnyttjande samt införande av kontinuerligt 3-skift, inkluderande lördagar och söndagar.

Genom att möjliggöra en produktionsökning i Malmö-anläggningen erhåller bolaget den respit som krävs innan anläggningen i Trelleborg är uppförd och tagen i drift.

Antal anställda

Anläggningen i Malmö sysselsätter ca 120 personer, varav ca 50 personer i produktionen.

Arbetstid

Sökt produktion förutsätter att driften kan ske i kontinuerligt 3-skift, inkluderande lördagar och söndagar.

Definitioner

I samband med olika ansökningar om tillstånd enligt äldre och nyare miljölagstiftning har bolaget strävat efter att få tydliga produktionsmått som är relevanta oavsett om själva produkterna genomgår viss form av utveckling och förändring.

Definition av lack

I slutet av 1940-talet definierades en lack sålunda:

"En lack¹ karaktäriseras därav, att den som bindemedel innehåller ett filmbildande ämne löst i något flyktigt, organiskt lösningsmedel eller i en blandning av flera dylika. En lack torkar, åtminstone till en början, genom lösningsmedlets avdunstning."

I början av 2000-talet finns mycket av den gamla definitionen kvar, men vad avser lösningsmedlet anges inte detta längre behöva vara ett organiskt lösningsmedel inte heller att bindemedlet är löst i detta lösningsmedel.

"Lack² - ytbehandlingsmaterial bestående av bindemedel, lösningsmedel och eventuella tillsatsämnen, avsett att anbringas på en yta för att efter torkning bilda ett fast, genomsynligt skikt med god motståndskraft mot mekanisk och kemisk påverkan."

I de moderna vattenlackerna ingår vatten inte som ett ämne vari bindemedlet är löst, utan närmast som ett spädmedel; ett avdunstande spädmedel.

Den ur många synpunkter idealiska lacken, speciellt ur miljösynpunkt, innehåller inget lösningsmedel eller spädmedel utan erhåller sin viskositet genom bindemedlets karaktär och filmbildandet genom en kemisk reaktion, inte genom torkning.

Produktionsmått

I bolagets kompletteringar 1993-03-10 till Koncessionsnämnden för miljöskydd definierar bolaget ett mått på produktionen av lack som är oberoende av innehållet av mängden lösningsmedel eller spädmedel, dvs. hur koncentrerad lacken är:

100%-igt bindemedel = summan av de polymeriserade monomererna och ingående hjälpkemikalier, allt räknat som torrsubstans. Mot bakgrund av vad som ovan redogjorts för vad gäller definitionen av lack, modifieras definitionerna i denna ansökan till följande.

Definitioner

I denna ansökan användes följande definitioner:

- Produktionsmått på lacker = 100% bindemedel, räknat som torrsubstans -
Lösningsmedelslack eller lösningsmedelsburen lack = största andelen avdunstande spädmedel utgöres av organiska lösningsmedel. - Vattenlack eller vattenburen lack = största andelen avdunstande spädmedel utgöres av vatten.

Alternativa platser för lokalisering

Befintlig anläggning med sin utformning och lokalisering har vid ett flertal tillfällen tillåtlighetsprövats enligt miljöskyddslagen, dock med undantag av den nyförvärvade intilliggande fastigheten X 38. Bolaget finner dock inte att detta skulle utgöra en sådan faktor att det skulle förändra själva bedömningen av lokaliseringens lämplighet.

Sökanden finner därför att den befintliga lokaliseringen är lämpad för verksamheten. Sökanden anser inte att man behöver redovisa alternativa lokaliseringar eftersom ansökan i huvudsak avser en befintlig anläggning, där det skulle vara orimligt enligt 2 kap. 7 § MB att kräva en ny lokalisering eller alternativ utformning.

Bolagets verksamhet har bedrivits på den sökta platsen sedan lång tid med goda erfarenheter. Området är planlagt för detta slag av verksamhet och flera större vägar ligger innan närmaste bostadsområde. Platsen är i sig lämplig. Miljöbalken kräver oaktat detta att alternativ lokalisering ska beskrivas, om sådan är möjlig och så långt det är rimligt, som stöd för bedömningen om den valda platsen också är den lämpligaste. Det är förvisso möjligt att bedriva verksamheten på annan plats, men det kan inte anses rimligt att så sker, utifrån följande skäl.

Det huvudsakliga skälet är givetvis att det finns en fungerande produktionsapparat, som gör en utökning enkel, snabb och kostnadseffektiv. Produktion bedrivs även i USA, men då bolaget valt att förstärka sin verksamhet i Sverige, kan det inte anses rimligt att i den nu aktuella prövningen betrakta utökning i USA som ett alternativ till Malmö.

Bolaget har tillstånd att uppföra en anläggning i Trelleborg och i samband därmed undersöktes alternativa platser. Annan plats än Trelleborg kan, med hänsyn till den redan genomförda prövningen, inte anses rimlig att ta upp till jämförelse nu. Den planerade verksamheten i Trelleborg är delvis en generell förstärkning av kapacitet och kan på så sätt betraktas som ett alternativ på längre sikt, men detta gäller bara i vissa avseenden. Trelleborg är dels en möjlighet att fokusera och specialutveckla vissa produkter, dvs. en effektivisering som kan bli ett komplement till Malmö snarare än kapacitetsförstärkning. Ett viktigare skäl till planeringen av Trelleborg är

emellertid den säkerhet för produktion som behövs, om produktion blir omöjlig i Malmö på grund av brand eller liknande. Trelleborg är således inte heller på längre sikt ett alternativ som utesluter Malmö, utan är ett tydligt komplement. Den befintliga fabriken i Malmö utgör således en väl fungerande enhet, där utökningen kan ske på ett mycket kostnadseffektivt och enkelt sätt, utan att det kan antas ge upphov till beaktansvärda lokala störningar. När det gäller störningar i regionalt eller större perspektiv, ger lokalisering till Trelleborg ingen fördel jämfört med Malmö. Mot bakgrund härav, måste det anses klarlagt att annan plats svårigen fyller syftet med projektet och inte ger beaktansvärda miljöfördelar. Den befintliga platsen i Malmö är därmed inte bara lämplig utan också den lämpligaste, för att nå syftet med projektet med minsta intrång och olägenheter.

Plan förhållanden

Översiktsplaner.

Av gällande översiktsplan för Malmö, antagen 2000-12-20 framgår att verksamheten är belägen inom ett område för industri (J) omgärdat av Trafikområden (T). I söder på andra sidan motorvägen Malmö Lund finns ett parkområde (P) med en skola (Sk). Därefter följer område för bostäder och service (Bs) och (B). I riktning sydost och på andra sidan trafikplats Sege finns ett område för fritid (F) med ett insprängt område för bl.a. hotellverksamhet och annan service (S).

Detaljplan

Tillverkningen kommer att bedrivas inom Östra Förstaden inom Malmö stad på fastigheterna X 12; Murmansgatan 128-130 och X 37 i likhet med nuläget. Fastigheten X 38 är en nytilkommen fastighet som ligger i anslutning till X 37. För området gäller stadsplan fastställd den 15 augusti 1947 (bilaga 5). Vissa delar av planen har ändrats och utvidgats 1978-07-18, i samband med anläggandet av Sege trafikplats.

Av planerna framgår det att området där fastigheterna är belägna är planlagt som industriområde (J) med en högsta byggnadshöjd av 15 m.

Av översiktskartan (bilaga 5) framgår att närmaste bostadsområde är Segevång, beläget på andra sidan av motorvägen Malmö-Lund och det avskiljande grönområdet, SO om fabrikerna. Avståndet till närmsta bostadsfastighet är ca 300 m och till Segevångskolan ca 200 m.

Inom en radie av 1 km från verksamheten finns Östra Fälädens förskola, Beiersparks förskola, Backaskolan och Fälädsskolan. I ytterkanten av en sådan begränsning berörs även Malmö Östra sjukhus och Kirsebergs sjukhem.

I angränsande Burlövs kommun finns sjukhemmen Arlövsgården och Granliden, samt bostäder utanför 1 km radien.

Riksintressen

Aktuella fastigheter ligger inom riksintresset "Kustzonen", samt nära riksintresset "Alnarp/Burlöv kulturmiljö" och riksintresset "Järnväg" (bilaga 5).

Naturvårdsplan - Miljövårdsplan - Natura 2000

Den närliggande Lommabukten är ett Natura 2000-område.

Malmö kommun har enligt uppgift sk. Miljövårdsprogram för följande områden nära bolagets verksamhet; Sjölanda, Segevång och Segepark.

Verksamheten ligger inte i omedelbar anslutning till dessa områden och bedöms därför inte inverka negativt på områdena.

Produktionsförändring

Ansökan, i denna del, innebär i korthet en utökning av redan lovgiven produktion.

Baserat på ovanstående definitioner och aktuell produktmix 2003 kan sökt produktion i förhållande till lovgiven produktion och produktionen 2003 översiktligt beskrivas enligt följande:

BINDEMEDEL	Prod 2003	Lovgiven	Sökt	
prod.	Förändring	(t/år)	prod.	(t/år)
380	1500	(t/år) Alkydbinde- Ingår i bas-	medel (100%) -	
ndmedel (100%)	400	1200	plast- polymerer Polymer (akrylat) bi Ingår i bas-	-
aktiv substans) för poly- uretan-			plast- polymerer isocyanater (100%	
bindemedel 310	440	Ingår i bas-	-	
	(ger 950	(ger 1300	plast-	
polyuretan polymerer	polymer)	uretan-		
	polymerer	polymer)	Basplast- polymerer (akrylat-	
polymerer, poly- uretan- polymerer	al kyder, poly- estrar etc.)			
1730*	(4000)*	8000	+100%	-----

LACKER	Prod 2003	Lovgiven	Sökt	
prod.	Förändring	(t/år)	prod.	(t/år)
buren lack	1800	3000	(5750)***	(+90%) UV
-lack 1000	1500	(7000)***	(+365%) Lösnings-	
medels-				
buren lack	430	2500		(125
0)** (1250)***	(0%) Totalt lacker 100%-binde-			
medel 3015	5750	14 000	+140%	-----

GOLVVÅRDS-	Prod 2003	Lovgiven	Sökt	
prod.	Förändring	PRODUKTER (t/år)	prod.	(t/år)
produkter	600	1000	3000	+200% -----

*Siffran är en omräkning av dagens tillstånd för produktion av olika typer av polymerer till det sökta begreppet; basplastpolymerer.

**Dagens tillstånd medger en produktion på 2500 ton/år lösningsmedelslack oaktat bindemedelshalten. I det sökta tillståndet är all lack räknad på 100% bindemedel. Därför har dagens tillstånd räknats om till 100% bindemedel

***Observera att detta inte utgör takvärde per lacktyp då det bara är ett scenario utifrån nuläget.

Tillverkningsstyr

Bolaget har på dispositionsplanerna (bilaga 4 i ansökan) angett vilka zoner som är avsedda för placering av brandfarliga och/eller miljöpåverkande ämnen. Dessa ytor kan även komma ifråga för tillverkning. Tyngre fasta installationer t.ex. reaktorer är mera statiska än annan tillverkning. Flyttning eller uppförande av sådana skall anses rymmas inom denna ansökan, men verkställigheten kommer att föregås av ett anmälningförfarande.

Teknisk beskrivning

Produktionen omfattar vattenburna lacker, lösningsmedelsburna lacker, UV-ljushärdande lacker samt underhållsprodukter.

En översiktlig bild av produktionen erhålles av flödesscheman i bilaga 4.

- Tillverkningen indelas enligt följande:
- Tillverkning av polyester
- Tillverkning av alkyd
- Tillverkning av akrylatpolymerbindemedel
- Tillverkning av polyuretanbindemedel
- Tillverkning av epoxi(akrylat)bindemedel
- Tillverkning av uretan(akrylat)bindemedel
- Tillverkning av vattenburna lacker
- Tillverkning av härdare
- Tillverkning och tappning av UV-ljushärdande lacker
- Tillverkning och tappning av lösningsmedelsburna lacker
- Tillverkning av underhållsprodukter med ytaktiva ämnen
- Fyllning av vattenburna lacker och underhållsprodukter
- Laboratorium

Tillverkning av polyester

Råvarorna (fettsyror, estrar, vegetabiliska oljor, organiska syror och anhydrider, som bringas att reagera ihop med polyoler) satsas i reaktorn.

Reaktorn värms upp till ca. 230° C. Efter reaktionens slut kyls reaktorn.

Evakueras via kondensor för avskiljning av bildat reaktionsvatten (85 liter kondensat per ton 100% polyesterbindemedel).

EMISSIONER Vatten: Kondensat: 0,1
m3/t (100% BM) 0,5 kg BOD7/t (100%
BM) Hanteras tillsvidare som miljöfarligt
avfall. Kylning Kylning av kondensor och
färdigvara Luft: Avluft från reaktorn evakueras via
kondensor Avfall: Råvaruemballage Filter
och säckar = brännbart avfall Farligt avfall: Urkokningslösning
samt se ovan under Vatten. Vissa tomemballage. --

Tillverkning av alkyd

Råvarorna (fettsyror, estrar, vegetabiliska oljor, organiska syror och syraanhydrider som bringas att reagera ihop med polyoler) satsas manuellt i en alkydreaktor. Reaktionen sker vid ca 230°C. Efter reaktionens slut kyles reaktorn och vid behov spädes produkten med lösningsmedel (kolväten och glykoletrar) eller vatten. Reaktorn är sluten och försedd med återloppskylare. Evakueringen sker via vattenskrubber för avskiljning av vatten och ftalsyra. Skrubbevattnet neutraliseras med soda i en särskild tank före vidare

behandling. Reaktorn urkokes vid behov med natronlut.

EMISSIONER Vatten: Neutraliserat
skrubbervatten 4,1 m3/t (100 %
BM) 2,7 g BOD7/t (100% BM) Ej
nitrifikationshämmande. Kylning Kylning av kondensor och
färdigvara Luft: Avluft från reaktorn evakueras
via återloppskylare eller
skrubber. Avfall: Råvaruemballage Filter
och säckar = brännbart avfall Farligt avfall: Urkokningslösning.
Vissa tomemballage -----

Tillverkning av akrylatpolymerbindemedel

I en reaktor för polymerisation satsas vatten, tensid och polymerisationsinitiator (persulfat). Därefter pumpas en blandning av monomerer in i reaktorn. Polymerisationen utföres vid en temperatur understigande 130°C. Efter avslutad reaktion tillsättes ytterligare skyddstensid, varefter pH-justering och kylning utföres. Konserveringsmedel tillsättes. Monomerhanteringen sker huvudsakligen från tankar, men en mindre del pumpas från fat i likhet med tensiderna. Vågkärl och reaktor är slutna. Evakuering och ventilation sker via katalytisk förbränning.

EMISSIONER
Vatten: Ursköljning av reaktorer
och lagertankar återföres till
produkt. Reaktorn högtrycksspolas vid
behov. Spolvattnet silas och leds till
avlopp Kylning Kylning av
reaktorn Luft: Avluft från lagertankar, vågkärl
och reaktorer evakueras via
katalytisk förbränning Avfall: Råvaruemb
allage Fasta bindemedelsrester = brännbart
avfall Farligt avfall: Vissa tomemballage -----

Tillverkning av polyuretanbindemedel

Tillverkningen av polyuretandispersioner sker genom reaktion av diisocyanat, triisocyanat eller sk. multifunktionell isocyanat med polyoler, hydroxysyra, tiosyror och polyamin. Monomerhanteringen sker huvudsakligen från fasta tankar, men en mindre del pumpas från fat. Flytande råvaror satsas huvudsakligen automatiskt. Fasta råvaror och katalysatorer satsas manuellt. Den kemiska reaktionen sker vid en temperatur understigande 130°C och under värmeutveckling. Reaktorerna är dubbelmantlade och kyles med vatten. När första polymerisationssteget avslutats, emulgeras prepolymeren i vatten, varvid polymerisationen slutföres. Dispersionen kyles, pH-justeras och konserveringsmedel tillsättes. Efter filtrering pumpas dispersionen till lagertank. Sampolymerisation med akrylatpolymerbindemedel förekommer. Tvättvattnet efter rengöring av processutrustning f.o.m. dispersionskärlet återanvändes i efterföljande sats. Det förekommer att reaktorn urkokas med lut. Sådan lösning neutraliseras och hanteras som farligt avfall.

Reaktorer och vågkär! är slutna.

Evakuering av reaktorerna med samhörande vågkär!, samt punktutsug sker via en kondensor och adsorption i dieselolja alternativt via katalytisk förbränning.

EMISSIONER

Vatten: Ursköljning av
produktionsreaktorer och kyltankar återföres till
produkt. Reaktorn högtrycksspolas vid
behov. Spolvattnet silas och leds till
avlopp. Kylning Kylning av
reaktorn Luft: Avluft från lagertankar, vågkär!
och reaktor evakueras via kondensor
och dieselfälla, alternativt
katalytisk förbränning. Avfall: Råvaruem
ballage Plastemballa + filter med
fasta bindemedelsrester = brännbart
avfall. Farligt avfall: Urkkningslösning. Vissa tomemballa ---

Tillverkning av epoxi(akrylat)bindemedel

Tillverkningen sker satsvis genom reaktion mellan epoxiharts och akrylsyra i närvaro av inhibitorer och katalysatorer. För reglering av viskositeten användes akrylsyrastrar som späd medel och vid sköljning av reaktorn. Reaktionstemperaturen understiger 150°C. Efter avslutad reaktion kyles reaktorn och produkten tappas ur. Evakuering och ventilation sker via en kondensor och katalytisk förbränning.

Spillvatten från rengöring av reaktorn hanteras som om det vore farligt avfall intill dess karaktärisering visar att det kan hanteras annorlunda.

EMISSIONER

Vatten: Hanteras som om det vore farligt
avfall. Kylning Kylning av
reaktorn Luft: Behandlas genom oxidation i
katalytisk förbränning. Avfall: Plåtemba
llage Farligt avfall: Se ovan under Vatten. Vissa tomemballa --

Tillverkning av uretan(akrylat)bindemedel

Tillverkningen sker satsvis genom reaktion mellan diisocyanat, polyol och akrylat i närvaro av inhibitorer och katalysatorer. Reaktionstemperaturen understiger 130°C. Råvaruhanteringen är dels manuell från fat dels automatisk från tank (bl.a. diisocyanat). Efter avslutad reaktion kyles reaktorn och produkten tappas ur.

Evakuering och ventilation sker via en kondensor och katalytisk förbränning. Spillvatten från rengöring av reaktorn hanteras som om det vore farligt avfall intill dess karaktärisering visar att det kan hanteras annorlunda.

EMISSIONER

Vatten: Hanteras som om det vore farligt
avfall. Kylning Kylning av

reaktorn Luft: Behandlas genom oxidation i
katalytisk förbränning. Avfall: Plåtemballage
llage Farligt avfall: Se ovan under Vatten. Vissa tomemballage --

Tillverkning av vattenburna lacker

Produktionen innebär blandning av dispersioner med matteringsmedel och additiver. Efter avslutad blandning leds produkten till lagertankar. Sköljvatten efter rengöring återanvänds i efterföljande produktion. Även sk. vattenburen lack innehåller organiska lösningsmedel, till all väsentlig del högkokande lösningsmedel. Under tillverkningen sker ingen upphettning, varför utsläppen till luft från denna produktion betraktas som ringa.

EMISSIONER

Vatten: Spolning av
tappningsapparat återföres till
produkt. Luft: Hanteringsförluster av
lösningsmedel via
allmänventilationen Avfall: Plåtemballage
Pappers och plastemballage + filter med fasta
bindemedelsrester = brännbart avfall. Farligt
avfall: Vissa tomemballage -----

Tillverkning av härdare

Till sk. 2-komponent lacker tillsättes härdare för att fullborda polymerisationen. Dessa härdare tillverkas av bolaget.

Härdare till syrahärdande lacker:

Alkoholer, glykoletrar och syror kallblandas och förpackas. Inga utsläpp till avlopp.

Polyaziridinhärdare till viss vattenburen lack:

Glykoleter och polypropyleniminderivat kallblandas och förpackas. Inga utsläpp till avlopp.

Isocyanathärdare:

Polyisocyanater, koncentrerade eller utspädda med lösningsmedel förpackas. Inga utsläpp till avlopp.

EMISSIONER

Vatten: Inget spillvatten. Luft: Innehåller
liten del flyktiga ämnen. Avfall: Emballage hanteras som
brännbart avfall alt.skrot. Farligt
avfall: Vissa tomemballage -----

Tillverkning och tappning av lösningsmedelsburna lacker

Produktionen innebär blandning av egna framställda bindemedel (alkyder/polyestrar) alternativt inköpta bindemedel med lösningsmedel, matteringsmedel och additiver.

Eventuell rengöring sker med lösningsmedel, vilket tages tillbaka i produktionen alternativt hanteras som farligt avfall.

EMISSIONER

Vatten: Inget
spillvatten. Luft: Hanteringsförluster av
lösningsmedel via
allmänventilationen. Avfall: Emballage, brännbart avfall
alt. skrot. Farligt avfall: Lösningsmedelsrester. Vissa
tomemballage -----

Tillverkning och tappning av UV-lacker och spackelmasa
UV-ljushärdande lacker består av bindemedel (t.ex. akrylatestrar), spädmedel
(t.ex. akrylatestrar), matteringsmedel, mineraler och fotoinitatorer. Två typer
av UV-lack tillverkas, huvudsakligen genom kallblandning; dels icke
vattenbaserad dels vattenbaserad.

Spackelmassan är baserad på samma typer av råvaror, men med en högre
viskositet. Tillverkningen sker genom kallblandning. Blandningskärl och övrig
tillverkningsutrustning rengöres normalt ej, men måste skyddas från UV-ljus.
Vissa av råvarorna varmhålls vid 50° C för att reducera viskositeten.

Råvarucontainrar, blandningskärl, fyllningsmaskin och övrig
tillverkningsutrustning för vattenbaserad UV-lack rengöres med en liten mängd
vatten. Återanvändes i efterföljande sats.

EMISSIONER

Vatten: Inget spillvatten. Kylning Kylning av
reaktor, kondensor och
färdigvara Luft: Avluft från lagertankar
evakueras direkt till atmosfären.
Innehåller lite del flyktiga
ämnen. Avfall: Filter med fasta bindemedelsrester
= brännbart avfall. Farligt avfall: Emballage
och ev. tvättvatten. Vissa tomemballage -----

Tillverkning av underhållsprodukter med ytaktiva ämnen
Produktionen innebär blandning av råvaror som basplastpolymerer, vaxer,
hartser, additiver, tensider, lösningsmedel och vatten. Efter avslutad blandning
leds produkten till lagertankar. Sköljvatten efter rengöring återanvänds i
efterföljande satser.

Vid produktionen av vissa rengöringsmedel tillverkas initialt en anjontensid
genom att syra, amin och natriumhydroxid blandas. Blandningen pH-justeras
till önskat pH.

EMISSIONER

Vatten: Vatten efter rengöring
av utrustningen omhändertages
för vidare behandling. Luft: Avluft
från lagertankar, vågkärl och blandningskärl
evakueras direkt till
atmosfären. Avfall: Råvaruemballage Filt
er med fasta bindemedelsrester = brännbart
avfall Farligt avfall: Vissa tomemballage -----

Fyllning av vattenburna lacker och underhållsprodukter

De tillverkade produkterna pumpas från lagertankar via filter till linjen för fyllning på flaskor/dunkar. Då dessa flaskor/dunkar har fyllts appliceras sil, kapsyl och etikett. Förpackningarna lyfts ned i kartonger och placeras på pallar, varpå pallarna flyttas till färdigvarulager.

Lacken kan även fyllas på containers för leverans till anläggning där den slutliga fyllningen på småförpackningar göres.

EMISSIONER

Vatten:	Vatten efter rengöring	
av	utrustningen omhändertages	
för	vidare behandling. Luft:	Avluft
från lagertankar evakueras	direkt till	
atmosfären. Avfall:	Emballage	Filter med
fasta lackrester utgör	brännbart avfall. Farligt	
avfall: Vissa tomemballage	-----	-----

Laboratorium Polvmerlab: Utveckling av bindemedel för vattenburna lacker samt UV-lacker.

Kontroll lab: Kvalitetskontroll av tillverkade produkter och inkommande råvaror.

Lack lab: Utveckling av lösningsmedelslack, vattenlack och bindemedel till dessa, samt utveckling av polish och andra underhållsprodukter.

Analys lab: Analyser via GC, GPC, FTIR, partikelanalys, reologi, ytspänning och liknande.

Användningsteknisk avdelning, utför appliceringar av bLa. UV-lacker.

UV-lab: Utveckling av UV-ljushärdande lacker o.likn. produkter.

Avfall från labben hanteras som motsvarande avfall från produktionen.

Kemikaliehantering

Nedan kommenteras användningen av särskilt anmärkningsvärda kemikalier i olika tillverkningar.

Tillverkning av polyester och alkyd

Vid tillverkning av polyester kan olika syror och syraanhydrider användas.

Vissa är upptagna på kemikalieinspektionens PRIO-lista på grund av deras allergena egenskaper, t ex ftalsyraanhydrid och maleinsyraanhydrid. Vid användning av dessa ämnen skall hanteringen ske så att personkontakt med dem kan undvikas.

Vid polyestertillverkning krävs en användning av tennkatalysatorer i halter på ppm-nivå. Organiska tennföreningar är upptagna i Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas för att de inte får användas vid behandling av processvatten i industriell verksamhet samt i antifoulingfärg på småbåtar dvs. på sådant sätt att de direkt kan komma ut i naturen.

Tennföreningarna stannar i produkterna. Hantering sker så att utsläpp från produktionen förhindras.

Tillverkning av polymerbindemedel

Vid tillverkning av polymerbindemedel hanteras olika typer av monomerer, huvudsakligen akrylatmonomerer och isocyanatmonomerer samt polyoler.

Akrylatmonomererna är allergiframkallande och därför upptagna på

Vid tillverkning av polyuretanbindemedel krävs en användning av tennkatalysatorer i halter på ppm-nivå. Organiska tennföreningar är upptagna i Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas för att de inte får användas vid behandling av processvatten i industriell verksamhet samt i antifoulingfärg på småbåtar, dvs. på sådant sätt att de direkt kan komma ut i naturen.

För att undvika bakteriell tillväxt i den färdiga dispersionen tillsätts konserveringsmedel, främst en blandning av 5-klor-2-metyl-4-isotiazolin-3-on och 2-metyl-4-isotiazolin-3-on. 5-klor-2-metyl-4-isotiazolin-3-on finns med på kemikalieinspektionens PRIO-lista på grund av dess allergiframkallande egenskaper. Hanteringen vid tillverkningsprocessen sker så att kontakt med de kemiska ämnena undviks.

Tillverkning av underhållsprodukter

Tillverkning av UV-ljushärdandelacker

Råvarorna till UV-ljushärdande lack är reaktiva. Det gör dem även allergiframkallande. Flera ämnen är upptagna på kemikalieinspektionens PRIO-lista, alla på grund av de allergena egenskaperna. Ett antal av råvarorna, både oligomerer och fotoinitatorer är miljöfarliga eller skadliga för miljön. Hanteringen i produktionen är sådan att kontakt med råvarorna kan undvikas i största möjliga utsträckning. Utsläpp av råvaror eller produkter till avlopp kan inte ske. Det vatten som uppkommer vid rengöring av utrustning för vattenburen UV-lack tas om hand som farligt avfall.

Råvarorna har grupperats i grupper där råvarorna inom varje grupp liknar varandra. Främst är det miljöegenskaperna som är liknande. De säkerhetsdatablad som redovisas är erhållna från leverantörer. I dem står deras reservationer för riktigheten i bladen och krav på användarna att värdera uppgifterna utifrån deras hantering av varan. Redovisningen av använda råvaror och varuinformation har utformats på likartat sätt som vid tillståndsprövningen av bolagets anläggning i Trelleborg.

Ämne	Kategori	Ton/år	Anmärkning
Repr kat 266	20	Monomer	2-(2-amino-vid etylamino) polymertillverk-

etanol				ning hanteras
i				slutet
system				och
förbrukas				helt i
produktionen	2-butanonoxim	Canc kat		
37	2	Antiskinnbildning		
	i en råvara			
för				lösmedellack. Formaldehyd
yd	Canc kat 3	2	<2% i råvaror	Polyaziridin Canc kat
3	10	Ingår i		
hårdare				för
vattenlack	Toluen-2,4-	Canc kat 3	0,6	<0,5% i
isocyanat-	diisocyanat			härda råvara ----

5 CMR-ämnen = Cancerframkallande, mutagena och reproduktionsstörande ämnen kallas tillsammans för CMR-ämnen. Begränsningsdirektivet 76/769 EEG.6 KIFS 2001:3- Kan ge nedsatt fortplantningsförmåga alt. fosterskador. 7 KIFS 2001:3-Misstänks kunna ge cancer.

Förslag på villkor för kemikaliehanteringen samt redogörelse för utfasningen av CMR-ämnen.

Beträffande i ansökan omnämnda CMR-ämnen och en eventuell avveckling: 2-(2-aminoethylamino)etanol (AEEA), reprotoxiskt kategori 2:

Används vid polymertillverkning och hanteras i ett slutet system. All AEEA förbrukas i produktionen. Monomeren ingår i en av bolagets större produkter. Då ämnet har speciella egenskaper har inget alternativ gått att hitta. Ämnet är dessutom isolerat till bolaget anläggning. Därför kan ingen tidpunkt för en avveckling av ämnet sättas.

2-butanonoxim, cancerframkallande kategori 3:

Antiskinnmedel i lösningsmedelsbaserade produkter. Alternativ har undersökts. Idag är de alternativ som utvärderats klassificerade på samma sätt som 2-butanonoxim. Utvecklingsarbete pågår hos producenter av denna typ av produkter för att ta fram produkter utan denna klassificering. Bolaget inväntar dessa alternativ. Innan en ersättning finns på marknaden kan ingen tidpunkt för avveckling av ämnet sättas.

Formaldehyd, cancerframkallande kategori 3:

Ingår i vissa råvaror med låg halt (<0,5%). Råvarorna ingår bland annat i en produkttyp som är populär i delar av Europa. Då denna typ av råvara måste finnas i produkterna kan formaldehyd inte fasas ut i dagsläget. Bolaget har tidigare minimerat halten formaldehyd i produkterna genom utbyte av råvaror.

Metyldiglykol, reproduktionstoxiskt kategori 3, förbrukning 8 ton 2005:

Ingår i en produkt som numer endast säljs i USA. Produktionen av denna har tidigare varit menad att flyttas till den amerikanska anläggningen. Detta kommer inte att ske. Då försäljningen av produkten är sjunkande kommer ämnet att utfasas då produkten läggs ned. En tidplan för detta kan i dagsläget inte fastställas.

Polyaziridin, cancerframkallande kategori 3:

Är huvudkomponenten i en typ av hårdare. Denna typ av hårdare krävs i produkter för speciella applikationer. Det finns idag inga alternativa ämnen att

tillgå. Därför kan inte ämnet fasas ut.

Toluen-2,4-diisocyanat, cancerframkallande kategori 3:

Ingår i låg halt i en typ av produkter. Ämnet kommer troligtvis att fasas ut under 2006.

Kemikaliegrupp		Lagrad	Klassificering	
volym (m3)	Akrylatmonomerer	typ 1	71	50%
Mycket brandfarlig,				irriterande
		50%		
Brandfarlig, r typ 2	16	Skall		irriterande Amine
egentligen i			bort. Är uppdelad i	
tabellen Esterlösningsmedel		32	TEA och EDA i	
Etanol (EDA)	8	22	Mycket brandfarlig	Etyldiamin
Frätande Etylglykoleter		11		Hälsoskadlig Fettsyror
	52	-		
Isocyanater		35	Giftig,	
Miljöfarlig Lacknaftor typ 1	22	Brandfarlig,		
		Hälsoskadlig Lacknaftor typ 2		
	5	Hälsoskadlig NMP n-metylpyrrolidon		
alkyder	36	6	Irriterande olyster och	
Propylenglykoletrar		44	- Polyuretandispersioner	20
Brandfarligt,			50 %	-
Styren		10	Brandfarlig,	
		Hälsoskadlig Trietylamin		
(TEA)	8	Mycket		
brandfarlig,				Frätande Ureaharter
	16	Brandfarlig,		
		Irriterande UV-lacksråvara typ 1	30	- UV-
lacksråvara typ 2	70		Irriterande UV-lacksråvara typ 3	
	60	Irriterande,		
Miljöfarlig Xylen		5	Brandfarlig,	
		Hälsoskadlig	-----	

Lagring av kemikalier inomhus sker inom de grönmarkerade områdena på ritningarna i bilaga 4 i ansökan.

Fasta kemikalier som lagras mer än tillfälligt utomhus, förvaras på tätt underlag under tak eller inom invallat område.

Flytande kemikalier, förutom vatten, som förvaras utomhus förvaras under tak eller inom invallat område.

Invallningarna rymmer största tankens volym samt, när det gäller invallningar utan tak, 50 mm regn.

I övrigt utformas de i tillämpliga fall i enlighet med vad som föreskrivs i

Allmänna råd till Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor.

Huvuddelen av allt styckegods lastas och lossas via dockning till lastramper.
Utsläpp till luft

Förbränningsprodukter

Förbränning av naturgas ger upphov till följande utsläpp:

Utsläpp	2003	Sökt	Sort	Förändring		
produktion		(%)	NOx	0,3	1,1	to
n/år	+270 C02	500	1 700	ton/år	+240	-----

Organiska lösningsmedel

Lösningssmedelsburen lack

Lösningssmedelslack = största andelen avdunstande spädmedel utgöres av organiska lösningsmedel.

Följande beräkning av utsläppen av organiska lösningsmedel baseras på förlustberäkningar av et-ylacetat under 1998. Man fann då att förlusten av detta sk. lågkokande lösningsmedel var 0,7% av den hanterade mängden. Tidigare ansökningar har baserats på en förlust av ca 1 % av den hanterade mängden. I nedanstående tabell är förlusterna av flyktiga organiska föreningar (VOC8 volatile organic compound) angivna i intervallet 0,7 - 1,0 % förlust vid förlust över 1 ton per år. Annars vid 1 % förlust per år.

Lösningssmedel	Förbrukning	Förlust till			
atmosfären	(ton/år)	(ton/år)	Etanol	23	
0	1,6 - 2,3	Etylacetat	170	1,2	-
1,7	Krystallolja	160	0,1	Xylen	90
0,1	TOTALT	650	3,1	-4,3	-----

En summering av ovanstående ger en förlust till atmosfären av ca 3,1 - 4,3 ton organiska lösningsmedel per år från tillverkningen av lösningssmedelsburen lack.

Vattenburen lack

Vattenlack = största andelen avdunstande spädmedel utgöres av vatten.

Även vattenburen lack innehåller dock en viss del organiska lösningsmedel. De användes mest som reglerare av viskositeten i olika mellanprodukter samt för att koalescera polymerpartiklar och i samband med lackernas användning.

Höglökande lösningsmedel väljes företrädesvis.

Följande beräkning av utsläppen av organiska lösningsmedel baseras på antagandet att den undanträngda luftvolymen i råvarutankar och lagertankar är alltid mättad med lösningssmedlet och att temperaturen är ca 20°C.

Beräkningen omfattar de dominerande lösningssmedlen vid en antagen produktmix av akrylat och polyuretan-akrylatdispersioner enligt tabellen "Kemikaliregister Malmö utökad produktion" i bilaga 7.

8 Flyktig organisk förening (vac): en organisk förening som vid 293,15 oK har ett ångtryck av minst 0,01 kPa eller som har motsvarande flyktighet under de särskilda användningsförhållandena. NFS 2001: 11 bilaga 3.

Lösningssmedel	Förbrukning	Förlust till		
atmosfären	(ton/år)	(kg/år)	Propylen-	

glykolmono- metyleter (PM)	331	195	Trietylamin
(TEA) 97	38	N-metyl- pyrrolidon	
(NMP) 408	38	Dipropylen- glykolmono- metyleter	
(DPM) 622	27	Etyldiglykol	
(EDG) 210	7	Etylendiamin	
(EDA) 90	3	TOTALT	1758 308 -----

En summering av ovanstående ger en förlust till atmosfären av ca 308 kg organiska lösningsmedel per år från tillverkningen av vattenburen lack. Tolen och bensen ingår ej såsom lösningsmedel i produkterna.

Monomerer

De dominerande monomererna kan antagas vara butylakrylat BA och metylmetakrylat MMA under överskådlig framtid. Bolaget baserar därför utsläppsberäkningarna på dessa båda. Vid sökt tillverkning och med en behandling av avluften från tankfyllningar och satsning av reaktorer i katalytisk förbränning (min 95 % reduktion) blir förlusterna till atmosfären beroende på produktmixen följande:

Produktion atmosfären	Förlust till (kg/år)	
	MMA	BA Endast
Polyuretan-dispersjoner 0	0	
Fördelning akrylat- och polyuretan- akrylat-dispersjoner enligt "Vattenburen lack"		
ovan 150	7	Endast akrylat-
dispersioner 440	22	-----

Maximal förlust till atmosfären av monomerer kan beräknas till storleksordningen 440 kg MMA (metylmetakrylat) och 22 kg BA (butylakrylat). Flyktiga organiska ämnen (VOC)

Förlusterna av flyktiga organiska ämnen (VOC) till atmosfären kan, baserat på ovanstående, beräknas till följande:

Organiska lösningsmedel, lösningsmedelsburen lack	4,3
ton/år Organiska lösningsmedel, vattenburen lack	0,3
ton/år Monomerer	0,5
ton/år TOTALT	cirka 5 ton per år.

Totalt hanterad volym flyktiga organiska ämnen (sk. lösningsmedel) cirka 2 400 ton/år. Förlusterna utgör således endast 0,2 % av den hanterade mängden.

Luktande ämnen

Bolaget har tidigt gjort spridningsberäkningar av luktande ämnen och utifrån deras resultat installerat en katalytisk förbränningsanläggning. Erfarenheterna från denna är goda och sökanden anser inte att risk för luktolägenheter föreligger.

Monomererna kan av omgivningen upplevas ha en störande lukt. Den mest kritiska fasen anses fyllning av råvarutankarna vara. Vid detta tillfället kan luften i den tomma tanken förutsättas vara i jämvikt med resterna i tanken och således vara mättad med avseende på monomer. Denna mättade luft

tränges undan vid tankfyllningen.

En översiktlig spridningsberäkning indikerar inom vilket område lukt kan förnimmas om utsläppet ej behandlas. Beräkningarna visar att lukttröskeln överskrides inom en radie av 500 m för BA och ca 300 m för MMA.

Spridningsberäkning vid tankfyllning ochh direktutsläpp till atmosfären; halt i omgivningens luft (ppm) utan åtgärd.

Ämne	100 m	300 m	500 m	700 m	Lukttröskel- värde				
MMA	1,3	0,16	0,06	0,03	0,21	Styren	0,06	0,01	0
,004	0,002	0,148	BA	0,07	0,009	0,004	0,002	0,003	
Förutsättningar: Pumpkapacitet					40 t/tim alt				
m3/tim Fyllningsvolym					23 ton/tillfälle alt				
m3/tillfälle Fyllningstid					40				
min/tillfälle Utsläppsvolym					0,6 m3/min och fyllningstillfälle				

Sökanden har goda erfarenheter av katalytisk förbränning av sådana utsläpp vid Malmö-anläggningen. Mätningar av reduktionen under åren 1997-2004 visar en reduktion i normalfallet av mer än 99%. Lägsta reduktion uppmättes tillfälligt under 1999, 97%. Sökanden kalkylerar med en viss säkerhetsmarginal för att undvika störningar. Motsvarande beräkning, men med 95% reduktion i en katalytisk förbränningsanläggning eller motsvarande ger följande resultat.

Spridningsberäkning vid tankfyllning och direktutsläpp till atmosfären; halt i omgivningens luft (ppm) - 95 % reduktion.

Ämne	100 m	300 m	500 m	700 m	Lukttröskel- värde	MMA	0,07	0,01	
0,003	0,002	0,21	Styren	0,003	0,001	<0,001	<0,001	0,1	
48 BA	0,004	0,001	<0,001	<0,001	0,003				

Beräkningarna visar att det finns en liten risk för lukt inom fabriken omedelbara närområde vid tankfyllning av BA. I övrigt anser sökanden att risk för luktstörningar ej föreligger.

IPDI

Bolaget har goda erfarenheter från användningen av sk. dieselvätskor, ett vätskelås, på avluften från hanteringen av isocyanater vid Malmöanläggningen.

Bolaget anser att en utsläppshalt av 0,05 mg IPDI/m³ kan innehållas med den föreslagna tekniken med dieselvätska och att utsläppet, <0,5 gram/år, kan anses försumbart..

Stoft

För att anpassa glansen i lackerna tillsätts matteringsmedel. Dessa utgöres av icke kristalliska silikater.

Krita och liknande mineralier ingår som fyllnadsmedel i spackel.

Utsläpp till vatten

Ledningssystem

Inom fastigheten finns två separata ledningssystem:

- Spillvatten = sanitärvatten + processavloppsvatten

- Dagvatten

Spillvatten - uppkomst

Både sanitäravlopp och delar av processavloppet överledes i nuläget i ett gemensamt system till Malmö stads avloppsreningsverk på Sjölanda. Processavloppsvatten uppkommer i begränsad omfattning, främst såsom kondensat vid bl.a. tillverkningen av polyester och som skrubbevatten vid tillverkning av alkyder.

Vid rengöring av processutrustning uppkommer en typ av processpillvatten som består av utspädda produkter:

- Sköljvatten = sådant vatten som innehåller koncentrerade produktrester härrörande från ursköljning av processutrustning.

- Tvättvatten = sådant vatten som uppkommer vid redan ursköljd processutrustning .

Bolaget har framgångsrikt arbetat med att separera de olika fraktionerna vid Malmö-anläggningen och hanterar dem enligt följande:

- Sköljvatten, återtages till övervägande del i produktionen. Eventuellt överskott hanteras som om det vore klassat som farligt avfall.

- Tvättvatten, avleds delvis till kommunens reningsverk.

- Skrubbevatten, pH-justeras och avleds till kommunens reningsverk.

- Kondensat hanteras som om det vore klassat som farligt avfall.

-----		Typ av
processavloppsvatten	Volym (m ³ /år)	
Skrubbevatten	1	
000 Tvättvatten	750	Laboratievatten
500 Sköljvatten (ej återanvändningsbara)	350	Kondensat från polyester-
tillverkning	100	Till Sjölanda
reningsverk	2 700	-----

Vissa av ovanstående vatten uppfyller ej kriterierna i bilaga 3 till förordningen om Farligt avfall. Hanteras dock som sådant av bolaget i nuläget.

Spillvatten - behandling

Bolaget har påbörjat och kommer att genomföra en separation av ledningsnätet i ett för sanitäravlopp, köksavlopp o.likn samt ett för processavloppsvatten till en beräknad kostnad av ca 0,5 Mkr.

All utsläppskontroll har skett på det blandade spillvattnet. Bolaget har dock kännedom om de olika processavloppsvattnen genom tidigare undersökningar av delströmmar. Utifrån detta underlag gör bolaget bedömningen att genom en utjämning och blandning av de olika processavloppsvattnen i en utjämningstank kommer man;

- att skapa en jämnare kvalitet på avloppsvattnet

- att få möjligheter till justering av avloppsvattnets egenskaper

- att förbereda och underlätta för eventuell kompletterande behandling

I det fall förbehandlingen i en utjämningstank skulle visa sig otillräcklig och/eller vissa av processavloppsvattnen skulle behöva särbehandlas har sökanden genomfört vissa orienterande försök med kompletterande behandling (bilaga 10).

Resultatet visar att det finns tekniska möjligheter att behandla denna typ av

lösningar på sådant sätt att kondensatet är vidarebehandlingsbart i ett konventionellt kommunalt reningsverk, även om detta har ett kväverningssteg.

Uppkommande koncentrat beräknas till ca 5% av den behandlade volymen, ca 135 m³/år, vilket troligen behöver hanteras som farligt avfall

Investeringskostnaden för behandlingsanläggningen beräknas till 1,7-2 Mkr, med en driftskostnad av ca 0,1 Mkr per år + behandlingskostnad för koncentrat 0,1-0,2 Mkr per år.

Dagvatten

Dagvatten avleds till Segeå, den största ån i sydvästra Skåne med en medelvattenföring av 2,7 m³/s eller ca 10 000 m³/tim.

För att skydda ytvatten från förorening vid haverier eller liknande ofrivillig händelse utarbetar sökanden rutiner för att om möjligt kunna göra lokala avstängningar av dagvattenssystemet.

Skyddsåtgärder

Bolaget avser att förbehandla processavloppsvatten så att det erhåller en sådan kvalitet att vattnet är biologiskt aktivt och att det kan avledas till Malmö kommuns reningsverk, enligt vad som från tid till annan föreskrivs i ABVA för Malmö kommuns avloppsanläggningar.

För att skydda ytvatten från förorening vid haverier eller liknande ofrivillig händelse utarbetar sökanden rutiner för att om möjligt kunna göra lokala avstängningar av dagvattenssystemet.

Avfall

Uppkommande avfallsslag

Verksamheten kommer att ha separering av uppkommet avfall i följande fraktioner och beräknade mängder vid sökt produktion:

Avfallsslag	Mängd
(ton/år) Brännbart	450 Wellpapp
80 Skrot, plåtfat	100 Mjukplast
6	15 Papper

Därtill ca 1100 st plastcontainers (typ CIPAX) vilka till stor del kommer att återanvändas internt.

Farligt avfall

Följande typer av avfall hanteras som farligt avfall och i vissa fall som om det vore klassat som farligt avfall. Se även ovan under Processavlopp. Mängderna är beräknade utifrån nuvarande produktion vid Malmöanläggningen och omfattar den sökta produktionsmängden. Farligt avfall hanteras i nuläget av SYSAV Kemi.

avfall	Kod	2003	2005	Sökt	Typ av
		Ton/år	Koncentrat	från förbehandling	
av vattenlösningar som innehåller färg eller lackrester					08 01
19* 0 0		100			
Andra vatten- suspensioner innehållande färg eller lack än de som anges i 0801 19	08 01 20**	87	0	320	
Färg- och lack- avfall som innehåller icke-					

halogenerade lösningmedel, inkluderar avfall från UV-lacktill- verkning	08 01 11*	18	27	65	
Annat färg- och lackavfall än det som anges i	08 01 11	08 01			
12** 29 133 110					
Avfall som utgöres av isocyanater	08 05				
01* <0,1 2 <0,1					
Förpackningar som innehåller rester av eller är förorenade av farliga ämnen	15 01 10*	107	132	390	
Syror	20 01 14*	0	0	<0,5	
Basiskt avfall	20 01 15*	0	0	<0,5	
Lysrör och annat kvicksilverhaltigt avfall					20 01
21 <0,1 <0,1 <0,5					
TOTALT				≈985	-----

* klassat som farligt avfall

** uppfyller ej kriterierna i bilaga 3 till förordningen om Farligt avfall. Hanteras dock som sådant av bolaget.

I det fall samtliga processavloppsvatten skall omhändertagas som om de vore farligt avfall ökar gruppen 08 01 20 med 2700 m3 per år.

En förutsättning för att tömda plåtfat skall kunna hanteras som skrot är att de är så väl tömda att endast enstaka dropp erhålles. Sådan tömning måste ske separat beroende på tidsåtgången. Sökanden har arrangemang för sådan tömning.

Farligt avfall - behandling

Som nämnts tidigare under Processavlopp uppkommer processvatten, som inte alltid och entydigt kan anses uppfylla kriterierna i bilaga 3 till förordningen om Farligt avfall.

Bolaget tillämpar i nuläget en försiktighetsprincip som innebär att dessa vatten alltid hanteras som Farligt avfall av bolaget.

I det fall bolaget tar i drift en anläggning för sk. kompletterande behandling av processavlopp, se ovan under "Spillvatten-behandling", och därvid erhåller ett behandlingsresultat som medger en behandling av vattensuspensioner och/eller vattenlösningar innehållande rester av ämnen hänförliga till den sökta produktionen, oaktat dessa är klassade som farligt avfall eller inte, avser bolaget utföra sådan behandling och den innefattas i denna ansökan.

Avfallslösningar för behandling avser sådana som genereras i någon av bolagets svenska anläggningar.

Behandlingen består principiellt i en koncentrerings av vattensuspensionen eller vattenlösningen, varvid ett koncentrat uppkommer som hanteras som farligt avfall och sändes till extern behandlare. Genererat kondensat, permeat eller motsvarande skall erhålla en sådan kvalitet att det kan avledas till Malmö kommuns reningsverk, enligt vad som från tid till annan föreskrivs i ABV A för Malmö kommuns avloppsanläggningar.

Buller - externt industribuller

Externt industribuller kommer huvudsakligen att genereras av fläktar och kondensorer.

Buller-trafikbuller

Transporter till och från anläggningen kommer att ge upphov till fordonsbuller

inom verksamhetsområdet och vägtrafikbuller utanför området. Även lastning och lossning med truckar kommer att ge upphov till verksamhetsanknutet fordonsbuller.

Skyddsåtgärder

Sökanden anser det rimligt att kunna innehålla vad som föreskrives i naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid befintlig industri, innebärande nu gällande villkor för externt industribuller. Fordonsbuller inom verksamhetsområdet förväntas inte påkalla särskilda åtgärder.

Verksamheten anses därför ej ge upphov till störande externt industri buller. Transporter

Den utökning som Bona Kemi AB söker tillstånd för innebär tillskott av transporter av ämnen med olika farliga egenskaper. Transporter av råvaror har egenskaperna giftiga, miljöfarliga samt brandfarliga, och de förekommer i olika transportvolymen enligt nedanstående tabell. Från anläggningen transporteras produkter som i huvudsak inte klassas som farliga ämnen. Sammanställning över de transporter som Bona Kemi AB:s anläggning beräknas generera per år.

Typ	2003	Vid sökt		
volym Bulk	310	1 280	Ink. styckegods	2
900	9 450	Utg. styckegods	960	1
500 Totalt	4 170	12 230	-----	

Transporterna ökar från nulägets 10-15 st per dag till 30 - 35 st per dag. Sammanställning över de antal transporter med farliga ämnen som Bona Kemi AB:s anläggning beräknas generera.

Typ	Mängd/tp	2003	Vid sökt		
volym		(ton)	Bulk-		
giftiga	20	15	60	Bulk-brandfarliga	
10	75	350	Bulk-miljöfarliga	20	0
styckegods	12	50	150	Utg.	190
styckegods	15	25	250	TOTALT	165
1 000					-----

Detta innebär, vid en jämn fördelning över året, ca 4 transporter med farliga ämnen per dag.

Olycksrisker

Riskanalysen (bilaga 7 i ansökan) omfattar en grovanalys för den utökade verksamheten vid anläggningen och transporter till och från hamnar jämte transporter till och från Malmö, och innehåller en genomgång av utlösande händelser som skulle kunna leda till olyckor såsom brand och kemikalieutflöden. Analysen omfattar även en grov bedömning av sannolikheter och konsekvenser för händelserna.

Driftstörningar och haverier

Det kommer att finnas risk för utflöden, bränder och explosioner. Största riskerna för omgivningen är olyckor med farligt gods och brand med giftiga brandgaser från isocyanater (IPDI) och andra ämnen innehållande kväve.

Skyddsåtgärder

I syfte att skydda dagvattnet från direktutsläpp och grundvattnet för infiltration i marken av främmande ämnen kommer sådana markytor som kan utsättas för spill eller läckage från råvaror eller produkter att hårdgöras. Bolaget har säkrat de mest använda lossningsplatserna, två lossningsplatser vid fastigheten X 12 och en lossningsplats vid fastigheten X 37. För att kunna hantera släckvatten utformas byggnaderna på så sätt att man i källarplanet eller motsvarande skapar en bassäng för att momentant kunna lagra släckvatten för senare omhändertagande (bilaga 6). Av nedanstående tabell framgår att det finns goda möjligheter att omhänderta släckvatten.

Byggnad (m3) A	Bassängvolym (m3)	Släckvatten 0-75 B
(kasun)	350	
125		0-
100 C	220	0-
75 D	50	0-25

BonaKemi AB ingår i den ekonomiska föreningen SAFIR (Samarbetsgrupp för industrins resurssamlingar) och har därigenom ökad tillgång till specialresurser t.ex. slamsugare och transportfordon, vidare har man tillgång till cisterner för omhändertagande av spill, utsläpp och förorenat släckvatten Detta innebär att man inom uppskattningsvis 1 timma bör kunna börja omhänderta uppsamlat släckvatten.

Transporter av farligt gods

Till anläggningen transporteras bl.a. råvaror som klassas som brandfarliga, frätande eller miljöfarliga. De största mängderna kommer att transporteras som bulk (7 600 ton), och en mindre mängd transporteras som styckegods (1 050 ton).

Från anläggningen transporteras i huvudsak produkter som inte klassas som farligt gods. Det finns dock produkter som är klassade som brandfarliga (Etura) respektive miljöfarliga (UV-lack). Bolaget har låtit utreda risker längs olika transportvägar och riskerna vid utsläpp och brand i främst kvävehaltiga råvaror. Utredningen (bilaga 6) visar på ett riskområde av ca 100 m.

Bolagets bedömning:

Kunskapsläget avseende riskerna förknippade med Bona Kemi AB:s verksamhet i Malmö är gott.

Verksamheten innebär att det finns risk för utsläpp (giftiga och miljöfarliga ämnen inklusive släckvatten och bränder (brandspridning eller giftiga brandgaser). Den planerade utökningen av verksamheten innebär eventuellt, men inte helt säkert, en mindre höjning av risken för olyckor som påverkar omgivningen; detta till följd av ökade transportmängder. Inga nya risker tillkommer.

Kunskapsläget har inför ansökan om utökat tillstånd förbättrats avseende transportrelaterade risker och risker förknippade med hanteringen av kvävehaltiga brandfarliga produkter. Möjligheterna till säkra transporter är goda - endast avvikelser från det förväntade vägvalet innebär att känslig natur skulle kunna exponeras vid en olycka. Hanteringen av kvävehaltiga brandfarliga produkter genererar ett riskavstånd om ca 50 meter vid

förångning och ca 100 meter vid brand och ogynnsamma väderförhållanden. Dimensionerande skadefall vid tidigare analyser har varit 200 meter. Den sökta utökningen av tillståndet innebär inte någon utökning av riskområdet. Efter genomförd riskanalys (2002) har förbättringsåtgärder för säkerheten vid lossningsplatserna genomförts, bl.a. förbättras invallningarna vilket ger mindre, fria vätskeytor och därmed mindre storlek på en eventuell brand. Av redogörelsen i ansökan, jämte kompletterande bilagor, framgår det att bolaget verkar i enlighet med vad som framgår av 2 kap. 4§ i Lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Räddningstjänstens insatstid är 9 minuter, de skall vara etablerade och i full aktion efter 18 minuter. Bolaget har en egen insatsstyrka.

Vad avser transportvägar genom känsliga områden hänvisas till redogörelsen i bilaga 6 i komplettering till ansökan.

Då processavloppsvatten och sanitetsvatten är separerat, leds allt processavloppsvatten från fabriken på fastigheten Murman till en utjämnings-tank i källaren på 20 m³. Tanken är försedd med en avstängningsventil som styrs via brandlarmscentralen. I övrigt går sanitetsvattnet direkt till VA-verket. För att en bräddning till sanitetssystemet ska kunna ske måste först tanken fyllas och brädda till det övriga källarutrymmet, som därefter skall vara fyllt med 350 kubikmeter vatten. Uppskattade volymer i dag- och spillvattensystemen (Murman):

- Processavloppssystemet ca 2 m³ + 20 m³ utjämnings-tanken + 350 m³ i källaren.
- Sanitetsavloppssystemet ca 0,5 m³.
- Dagvattensystemet ca 4 m³.

Ombyggnad för att möjliggöra borttransport av släckvatten från två punkter pågår.

Ritningar över lastnings- och lossningsplatser bifogas (bilaga F i ansökan).

Omhändertagande av spill sker i enlighet med dokumenterade rutiner inom ISO 14000. Utdrag ur sådana rutiner bifogas.

Bolaget har gjort en analys av risken för att ofrivilliga utsläpp av processvätskor skulle kunna nå det kommunala avloppsnätet och därigenom kunna skada processerna i Sjölanda reningsverk.

Reaktorer

Reaktorerna har ingen direktkontakt med spillvattennätet, allt pumpas ur.

Lokalerna med reaktorer har inga avlopp till spillvattennätet som ett spill kan nå.

Vid kemisk rengöring av reaktorerna med lut sk. urkokning neutraliseras lösningen i reaktorn när urkokningen är avslutad. Sedan töms reaktorns innehåll i IBC-behållare, alternativt kommer PULS och suger ur innehållet i reaktorn direkt till deras tankbil. Vätskan skickas i nuläget till destruktion.

Tankar

I de utrymmen där tankar för råvaror eller produkter är placerade finns inga avlopp till spillvattennätet. Om en tank skulle överfyllas eller springa läck rinner lacken ut på golvet och bildar en pöl. Lacken sugs upp med vätskesugar och skickas till destruktion.

Risken för att processvätska från reaktorerna eller tankar skall nå avloppsnätet är således liten.

Katastroftank

Om trots dessa säkerhetsåtgärder ett ofrivilligt utsläpp skulle komma ut i det interna processpillvattennätet kan det manuellt stoppas och fångas upp i utjämningstanken genom att blockera utloppet. Innehållet kan därefter tas om hand.

Sevesolagstiftningen

Aktuell bedömning:

Med maximal produktion i enlighet med sökt tillstånd befinner sig Bona Kemi AB långt från gränsen för den högre kravnivån, och i förhållande till den lägre kravnivån summeras Bona Kemi AB:s hantering som mest till 0,87 (i förhållande till gränsen 1,0), då även beaktat lagerhanteringen av färdiga produkter.

Bolaget omfattas således ej av den aktuella lagstiftningen.

I det fallet att klassificering eller gränsvärden ändras på ett sätt som innebär att reglerna på nytt blir tillämpliga kommer Bona Kemi AB att anmäla sin hantering i vederbörlig ordning.

Produkternas miljöpåverkan

Vattenburna golvlacker.

De vattenburna lackerna innehåller idag 5-10 % organiska lösningsmedel. Dessa avgår till atmosfären då lacken torkar. Typiska lösningsmedel är olika typer av propylenglykoletrar med en kokpunkt på ca 200° C. De är VOC (volatile organic compound), vilka bidrar till bildandet av marknära ozon i närvaro av kväveoxider och solljus. Det är rimligt att anta att lösningsmedlen bidrar till bildandet av marknära ozon. Vid en jämförelse med de på de flesta marknader dominerande produkterna, lösningsmedelsburna lacker, innehåller vattenburna lacker ungefär en tredjedel så mycket lösningsmedel per kg bindemedel. Själva bindemedlet, d v s ytan som finns kvar på golvet när lacken torkat, består av polymerer framställda ur råolja eller en kombination av råolja och förnyelsebara växtoljor. Lacken förlänger livslängden på trägolvet. När ett trägolv slipas om och ny lack läggs på, eller då trägolvet kasseras, kan slipdammet respektive plankan med lack förbrännas. Förbränningsprodukterna är i huvudsak koldioxid och vatten. Dessutom bildas vissa mängder kväveoxider.

Tennkatalysator finns i polyuretanlacker.

Mängd tennkatalysator per m² lackat golv:

En normal lackning består av ett lager grundlack (akrylatlack) och två lager topplack.

En sådan lackning medför ca 100g/m² torr lack, vilken innehåller 16 mg/m² organisk tennförening på golvet med ett ungefärligt tenninnehåll av 3 mg tenn/m².

Lösningsmedelsburna golvlacker.

De traditionella lösningsmedelsburna lackerna innehåller 50-75 % organiska lösningsmedel. Dessa avgår till atmosfären då lacken torkar. Typiska lösningsmedel är olika typer av propylenglykoletrar med en kokpunkt på ca 200° C, etanol, etylacetat, xilen och olika typer av kolvätefraktioner (främst naftor). De är VOC (volatile organic compound), vilka bidrar till bildandet av marknära ozon i närvaro av kväveoxider och solljus.

Själva bindemedlet, d v s ytan som finns kvar på golvet när lacken torkat,

består av polymerer framställda ur råolja eller en kombination av råolja och förnyelsebara växtoljor. Lacken förlänger livslängden på trägolvet.

När ett trägolv slipas om och ny lack lägges på, eller då trägolvet kasseras, kan slipdammet respektive plankan med lack förbrännas.

Förbränningsprodukterna är i huvudsak koldioxid och vatten. Dessutom bildas vissa mängder kväveoxider.

UV-ljushärdande lack

UV-ljushärdande lack används inom industri som tillverkar färdigparkett.

Lackerna innehåller normalt inga eller endast små mängder lösningsmedel.

VOC-utsläppen som bidrar till bildningen av marknära ozon är därmed ringa.

Dessutom är parkettfabrikerna ofta placerade på mindre orter där kväveoxidmängderna, som samverkar med VOC för att bilda ozon, även de är små.

UV-lack reagerar (härdar) lätt. Det krävs endast UV-ljus för att reaktionen (härdningen) skall komma igång. Det innebär också att många är miljöfarliga om de kommer ut i framför allt vattendrag. Sannolikheten för att de skall göra det är mycket låg. Personal som skall använda sådan lack på industrierna informeras hur rester skall hanteras.

Vid förbränning av UV-lack bildas koldioxid och vatten.

Underhållsprodukter

Produkterna används antingen för att rengöra golv eller för att belägga golven med en extra skyddande yta, d v s polish och liknande produkter.

Utsläpp av rengöringsmedel till miljön sker i samband med användandet. Allt rengöringsmedel går i mycket utspätt skick till avlopp. Tensiderna som ingår i produkterna är lätt biologiskt nedbrytbara.

Golvpolish spolas ut till avloppet då svampen eller annan appliceringsutrustning rengörs. Små mängder polish tvättas bort varje gång golvet rengörs. Dessutom kommer golvpolish tillsammans med polishborttagare ut i avloppet då gammal polish tas bort från golvet. I alla fallen torde påverkan på miljön vara ringa, om inte försumbara. De kemiska substanserna är biologiskt nedbrytbara eller inerta. Golvpolish innehåller upp till ca 5 % lösningsmedel, normalt propylenglykoletrar, som avgår till atmosfären vid användandet. För dess miljöpåverkan, se vattenburna golvlack.

Hänsynsreglerna

Bevisbörderegeln

Av 2 kap 1 § Miljöbalken framgår att den som söker tillstånd alltid skall visa att de allmänna hänsynsreglerna följes. Nedanstående genomgång av de olika hänsynsreglerna visar att sökanden har uppfyllt vad som föreskrives i 2 kap. 1 § MB, den sk. Bevisbörderegeln.

Kunskapskrav

BonaKemi AB är inte bara ett tillverkande kemiföretag utan även ett kunskapsföretag inom området organisk kemi och polymerkemi. Inom bolaget finns anställda med hög kunskap och kompetens inom kemiområdet. I det fall tillräckliga kunskaper eller resurser inte finns inom bolaget anlitas externa konsulter.

Rutiner för hur kemiska produkter ska hanteras finns för hela kedjan från valet av produkt, via hanteringen vid tillverkningen av produkterna till hur

hanteringen av restprodukter skall ske. Personalen har goda kunskaper om de använda kemiska produkternas egenskaper, vilket följer av verksamhetens inriktning. Rutiner finns för miljögranskning av de kemikalier som används i verksamheten, så att hanteringen kan avpassas därefter.

Försiktighetsprincipen

Bästa möjliga teknik

Hanteringen av kemiska produkter sker i görligaste mån i slutna kärl och anläggningar. All förvaring av kemiska produkter kommer att ske på sådant sätt att spill och läckage till omgivningen förhindras ske. Sökanden har i särskilda riskanalyser identifierat sådana områden som både i den pågående verksamheten som i den utökade verksamheten skall ägnas särskild uppmärksamhet. Av ansökan framgår var sökanden kommer att vidtaga särskilda skyddsåtgärder för att minska påverkan från planerade utsläpp. Sammantaget är det bolagets bedömning att det inte föreligger särskild risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön med anledning av den sökta verksamheten.

Lokaliseringsprincipen

Sökanden finner därför att den befintliga lokaliseringen är lämpad för verksamheten. Sökanden anser inte att man behöver redovisa alternativa lokaliseringar eftersom ansökan i huvudsak avser en befintlig¹⁸ anläggning, där det skulle vara orimligt enligt 2 kap. 7§ MB att kräva en ny lokalisering eller alternativ utformning.

Vad avser utnyttjande av grundvatten för kylningsändamål gäller att bolaget har sådan rådighet¹⁹ på den aktuella platsen, som avses i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Hushållnings- och Kretsloppsprinciperna

Mer än 40% av råvaroförbrukningen utgöres av förnyelsebara råvaror.

Kylningen med grundvatten syftar till att spara energi.

I övrigt källsorterar sökanden sitt avfall i flera fraktioner, för att underlätta återvinning.

Produktvalsprincipen (substitutionsprincipen)

Rutiner finns för miljögranskning av de kemiska produkter som används eller planeras användas i verksamheten, så att produktvalsprincipen kan tillämpas. Bland bolagets miljömål, inom ramen för ISO 14000, anges att man skall, fasa ut alla CMR-ämnen inklusive klass 3-ämnen, i produkterna, så snart ersättningsämnena har befunnits användbara.

Miljökonsekvensbeskrivning

Sammanfattande bedömning

Sökanden har i denna miljökonsekvensbeskrivning gjort en genomgång av den sökta utökade verksamheten inkluderande utnyttjandet av grundvatten för kylningsändamål, mycket relaterat till erfarenheter från nuvarande tillståndsgivna verksamhet i Malmö, i syfte att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter på hälsa och miljö, som bolaget kan bedöma att den utökade verksamheten kan få.

Sökanden har därvid särskilt noterat följande:

Utsläppen till luft kommer att begränsas dels genom att företrädesvis välja högkokande lösningsmedel, dels genom att leda huvuddelen av utsläppen genom en reningsanläggning.

En sådan reningsanläggning minskar även utsläppen av luktande ämnen. Det finns en liten risk för lukt inom fabriken omedelbara närområde vid tankfyllning av butylakrylat. I övrigt anser sökanden att risk för luktstörningar ej föreligger.

Förlusterna av flyktiga organiska ämnen (VOC) till atmosfären kan beräknas till cirka 5 ton per år.

Utsläpp av isocyanater hindras genom installation av sk. dieselfällor.

Stoft avskiljes i reningsutrustning.

Bolaget har framgångsrikt arbetat med att separera de olika processavloppsvattnen vid Malmö-anläggningen och hanterar dem enligt följande:

- Sköljvatten, återtages till övervägande del i produktionen. Eventuellt överskott hanteras som om det vore klassat som farligt avfall.
- Tvättvatten, avleds delvis till kommunens reningsverk.
- Skrubbevatten, pH-justeras och avleds till kommunens reningsverk.
- Kondensat hanteras som om det vore klassat som farligt avfall.

Bolaget har kännedom om de olika processavloppsvattnen genom undersökningar av delströmmar. Utifrån detta underlag gör bolaget bedömningen att genom en utjämning och blandning av de olika processavloppsvattnen i en utjämningstank kommer man;

- att skapa en jämnare kvalitet på avloppsvattnet
- att få möjligheter till justering av avloppsvattnets egenskaper
- att förbereda och underlätta för eventuell kompletterande behandling

Bolaget avser att förbehandla processavloppsvattnet så att det erhåller en sådan kvalitet att vattnet är biologiskt aktivt och att det kan avledas till Malmö kommuns reningsverk, enligt vad som från tid till annan föreskrivs i ABVA för Malmö kommuns avloppsanläggningar.

I syfte att skydda dagvattnet från direktutsläpp och grundvattnet för infiltration i marken av främmande ämnen kommer sådana markytor som kan utsättas för spill eller läckage från råvaror eller produkter att hårdgöras. Avrinningen från sådana hårdgjorda ytor kontrolleras genom särskilda lossningszoner.

För att skydda ytvatten från förorening vid haverier eller liknande ofrivillig händelse utarbetar sökanden rutiner för att om möjligt kunna göra lokala avstängningar av dagvattenssystemet.

Bolaget avser att behandla farligt avfall, vattensuspensioner och/eller vattenlösningar innehållande rester av ämnen hänförliga till den sökta produktionen. Behandlingen består principiellt i en koncentrerings av vattensuspensionen eller vattenlösningen, varvid ett koncentrat uppkommer som hanteras som farligt avfall och sändes till extern behandlare. Genererat kondensat, permeat eller motsvarande skall erhålla en sådan kvalitet att det kan avledas till Malmö kommuns reningsverk, enligt vad som från tid till annan föreskrivs i ABVA för Malmö kommuns avloppsanläggningar.

Sökanden anser att det är rimligt att kunna innehålla vad som föreskrives i naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid befintlig industri, vilket innebär att närmaste bostäder ej skall störas av buller från verksamheten.

Transporterna blir, vid en jämn fördelning över året, 30-35 transporter per

dag, varav ca 4 transporter med farliga ämnen per dag.

Risikanalyserna visar att det kommer att finnas risk för utflöden, bränder och explosioner. Största riskerna för omgivningen är olyckor med farligt gods och brand med giftiga brandgaser från isocyanater (IPDI) och andra ämnen innehållande kväve.

För att kunna hantera släckvatten utformas byggnaderna på så sätt att man i källarplanet eller motsvarande skapar en bassäng för att momentant kunna lagra släckvatten för senare omhändertagande.

Det är sökandens bedömning att den sökta verksamheten inte inverkar negativt på de nu gällande miljökvalitetsnormerna eller kommer i konflikt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalken.

Verksamheten omfattas av SEVESO-lagstiftningen, och att regelverket blir tillämpligt enligt den lägre kravnivån.

Konsekvenser för människors hälsa är bedömda utifrån kemikalieanvändning och tendenser i hälsoläget i Malmö. Den sökta verksamheten använder både ämnen som misstänks kunna ge cancer eller nedsatt fortplantningsförmåga alt. fosterskador. Dessa ämnen förbrukas antingen i själva framställningsprocesserna och hanteras då i slutna system eller finns i hårdare till vissa lacker och binds därvid vid hårdningen. Det är bolagets bedömning att effekterna i miljön från den sökta verksamheten ej negativt skall påverka människors hälsa.

Grundvattenuttag från Alnarpsströmmen för kylningsändamål. På goda grunder kan det antagas att avsänkningen inom en radie av 50 m från uttagsbrunnen blir ca 1 m vid ett uttag av 200 liter/min och utan återföring. Vid samma uttag, men med återföring kommer avsänkningen att bli marginell. Det vatten som återföres kommer att vara ca 10° C varmare än det som pumpas upp. Endast det undre grundvattenmagasinet kommer att påverkas. Dessa faktorer antas inte leda till några olägenheter för närliggande gatumark eller fastigheter. Nuvarande anläggning bedrivs på likartat sätt sedan ett flertal år, dock med något lägre kapacitet, utan att några olägenheter har rapporterats.

Vad avser miljökvalitetsmålet; 1. Frisk luft, innebär den sökta verksamheten en belastning genom förlusterna av vissa lösningsmedel och organiska ämnen till luft. Det regionala miljömålet för Skåne anger 21 000 ton VOC år 2010, motsvarande det lokala miljömålet för Malmö 4 000 ton samma år. De av bolaget redovisade skyddsåtgärderna är avsedda att minimera denna påverkan och utsläppen av VOC utgör ca 0,1 % av det lokala miljömålet.

Miljökvalitetsmålet 2. Grundvatten av god kvalitet kan påverkas av spill och läckage av råvaror och produkter, samt en lokal temperaturhöjning. Bolaget vidtager och har förslagit sådana skyddsåtgärder att riskerna för sådan påverkan kan minimeras.

Miljökvalitetsmålet 3. Levande sjöar och vattendrag kan påverkas av okontrollerad utströmning av farliga ämnen, släckvatten o.likn. via dagvatten till Segeå. Bolaget vidtager sådana rimliga skyddsåtgärder att riskerna för sådan påverkan kan minimeras.

Genom förbränning av naturgas minskas risken för negativ påverkan på miljökvalitetsmålet 7. Bara naturlig försurning, dock medför även förbränning av naturgas utsläpp av kväveoxider, vilka påverkar miljökvalitetsmålet 6.

Ingen övergödning.

Verksamheten berör miljö kvalitetsmålet 11. God bebyggd miljö. Näraliggande bostäder skall ej störas av verksamheten Uppkommet avfall separeras med en inriktning att återvinnas.

Bolagets verksamhet använder och producerar ämnen som kan upplevas stå i konflikt med miljö kvalitetsmål 12. Giftfri miljö t.ex. ingår vissa konserveringsmedel i produkterna, vidare användes både ämnen som misstänks kunna ge cancer eller nedsatt fortplantningsförmåga alt. fosterskador. Huvuddelen av dessa ämnen förbrukas antingen i själva framställningsprocesserna och hanteras då i slutna system eller finns i hårdare till vissa lacker och binds därvid vid hårdningen. Bland bolagets miljömål, inom ramen för ISO 14000, anges att man skall, om möjligt, fasa ut alla CMR-ämnen inklusive klass 3-ämnen, i produkterna inom fem år.

Bolaget anser därför att användningen inte kommer att motverka miljö kvalitetsmålet.

Bolaget har gjort bedömningen att man omfattas av SEVESO-lagstiftningen, den lägre kravnivån.

Det är bolagets samlade bedömning att effekterna i miljön från den sökta verksamheten ej negativt skall påverka miljön eller människors hälsa.

VATTENVERKSAMHET

Kylningsbehov

Kylning är nödvändig för att bortföra det bildade värmets i de exoterma reaktionerna. Vid sökt produktion innebär det 24 tim x 200 liter/min = ca 300 m³/dygn. Ansökan omfattar detta uttag.

Geohydrologi

Grundvattnet förekommer i ett övre och ett undre skikt (två akvifärer). Den övre akvifären är i huvudsak öppen och ligger främst i ytliga sediment med en grundvattenyta belägen på cirka 1 - 2 meters djup.

Den undre akvifären, i detta fall i kanten på den s.k. Alnarpsströmmen, är en berggrundsakvifer, som övergår i Alnarpsströmmens submoräna sediment; finsand och siltig finsand. I botten närmast berggrunden består Alnarpsströmmen av sand och grus. Dessa sand och grusavlagringar är starkt vattenförande och utgör en av Sveriges största grundvattentillgångar i lösa avlagringar (bilaga 2).

Mellan de två akvifärerna ligger ett avskiljande lager av moränlera med relativt låg genomsläpplighet

Inom större delen av Malmö ligger grundvattennivån i jordlagren 1 - 3 m under markytan med säsongsvariationer på ± 1 m. Grundvattennivån i jordlagren ligger vanligen strax över trycknivån i kalkberget. Vid provpumpningarna under december 2004 uppmättes trycknivån i borrhorna till ca 2 m under markytan.

SGU anger för det aktuella området att uttagsmöjligheterna är 20 000 - 60 000 liter/tim. Den aktiva uttagsborran (Borra 2) vid BonaKemi har en uppmätt uttagsmöjlighet av 42 000 liter/tim.

Grundvattenuttag

För kylningsändamål användes delvis grundvatten, som via indirekt kylning, återföres med ett tryck av ca 0,6 bar till den nedre grundvattenakvifären via borrade returbrunnar.

Objekt	Kapacitet (liter/min)	Kapacitet (liter/tim)	Uttagsborra	1	Anmärkning	
000	Reserv	Uttagsborra	2	700	42	9
000	Aktiv	Returborra	1	?		Stängd,
skall					öppnas	Returborra
2	-			Stängd,		
skall					öppnas	Returborra
3	-			Stängd,		
skall					öppnas	Returborra
4	200/90*	12000/5400	Aktiv	Returborra		
5	200/90*	12000/5400	Aktiv	-----		

* Uttagskapacitet/Returkapacitet

Samtliga brunnar är belägna inom BonaKemi AB:s fastigheter. Brunnarnas placering och utformning framgår av bilaga 8.

Provpumpningar - Avsänkning

Provpumpningar i Borra 2 har utförts utan återföring av grundvatten i returbrunnarna (bilaga 2). Avsänkningen i Borra 2 vid ett uttag av 280 liter/min dvs. 40% över sökt mängd indikerar en lokal avsänkning av 3 meter. Provpumpning i samma uttagspunkt men med den dubbla sökta mängden, 400 liter/min indikerar en lokal avsänkning av 2 - 3 meter. Samhörande avsänkning i returborrorna är i intervallet 1- 2 meter.

På goda grunder kan det antagas att avsänkningen inom en radie av 50 m från Borra 2 blir ca 1 m vid ett uttag av 200 liter/min och utan återföring. Vid samma uttag, men med återföring kommer avsänkningen att bli marginell.

Haverier

Kylning är nödvändig för att bortföra det bildade värmets i de exoterma reaktionerna. Ett flertal senarior för tänkbara haverier av kylningen med grundvatten finns.

Under tiden erforderliga åtgärder vidtages krävs möjligheten att dels kyla med kommunalt vatten dels låta eventuellt överskottsvatten avledas till dagvatten nätet. En blandning av kommunalt vatten och grundvatten leds aldrig till grundvattenmagasinet.

Åtgärder för att återställa konditionen i borrorna kan behövas. Sådana åtgärder rekommenderas av brunnsborrningsföretaget utifrån rådande förutsättningar. Exempel på sådana åtgärder är behandling med syror, sprängning genom tryckstöt, omborring o.likn. Efter sådana åtgärder spolas borran med tryckluft eller vatten varvid förbrukade kemikalier och borrhax spolas upp och leds till dagvattensystemet.

Termisk grundvattenpåverkan

Det vatten som återföres kommer att vara ca 10° C varmare än det som pumpas upp. Endast det undre grundvattenmagasinet kommer att påverkas. Baserat på ovanstående resultat av provpumpningarna kan det på goda grunder antas att det kommer att ske en slutning av grundvattenströmmen från återföringsbrunnarna till uttagsbrunnen. Detta begränsar området för termisk grundvattenpåverkan. Dock kan detta resultera i en mera markant temperaturförhöjning av grundvattnet inom detta närområde och under

angränsande fastigheter. Bolaget söker därför även tillåtelse att om behov uppkommer, under erforderlig tid få avbörda 25 % av upptagen mängd till dagvattensystemet, intill dess normal grundvattentemperatur erhålles i uttagspunkten. Avsänkningen vid en sådan åtgärd, kommer på grunder som redovisats ovan, att bli lokal.

Belastningen på dagvattensystemet blir marginell. Den avledda mängden är ca 3 m³/tim.

Inverkan på grannfastigheter

Som redovisats ovan kommer nivån i det undre grundvattenmagasinet, vid normal drift, att förändras mycket lite och lokalt vid brunnarna. Vad avser återförandet av uppvärmt kylvatten kommer detta att leda till en temperaturhöjning lokalt i det undre grundvattenmagasinet.

Dessa faktorer antas inte leda till några olägenheter för närliggande gatumark eller fastigheter. Nuvarande anläggning bedrives på likartat sätt sedan ett flertal år, dock med något lägre kapacitet, utan att några olägenheter har rapporterats.

Eventuella förändringar i grundvattennivån inom fastigheten samt i grundvattentemperaturen avses följas inom ramen för verksamhetsutövarens egenkontroll.

Ny beräkning för influensområden som avser verkan av framställda yrkanden. Bolaget eftersträvar en flexibilitet i kylsystemet, varför två brunnsområden har definierats: ett område för uttagsbrunnar och ett område för återföringsbrunnar. Ett antal alternativa beräkningsscenarion har utförts för att illustrera var grundvattnets trycknivåer förändras vid olika placeringar av brunnar och vid maximala grundvattenflöden.

Eftersom uttag av grundvatten sker i ett av brunnsområdena och 100 % återföring sker i det andra innebär det att vattenbalans råder.

Kompletterande hydrauliska beräkningar baseras på två driftsituationer:

Grundvattenuttag och återföring sker med 300 m³/ dygn. Uttag sker ur en brunn med en extrem placering inom ett brunnsområde för uttag, medan återföring sker i en brunn med en extrem placering inom ett brunnsområde för återföring.

Grundvattenuttag och återföring sker med 7 l/s (ca 600 m³/ dygn) under 12 timmars tid. Utgångssituationen är beräkningsscenariot ovan. Uttag sker ur en brunn med en extrem placering inom ett brunnsområde för uttag, medan återföring sker i en brunn med en extrem placering inom ett brunnsområde för återföring.

Beräkningsresultat i grundvattenmodellen visar på trycksänkningar (positiva siffror) och tryckhöjningar (negativa siffror) i grundvattenmagasinet i kalkberggrundens övre delar.

Ett sammantaget sk praktiskt influensområde, 0.3 m trycknivåförändring, har ansatts omkring fastigheten X 12. Det praktiska influensområdet inrymmer alla de aktuella driftfallen. Det resulterande praktiska influensområdet redovisas tillsammans med beräkningsresultaten och berörda fastigheter.

Redovisning av sättningsbenägna områden och vilka sättningar det kan bli på byggnader.

Med utgångspunkt från det redovisade praktiska influensområdet och kända geologiska och geotekniska förhållanden inom aktuella områden har det

utförts en översiktlig utredning avseende sättningsrisker till följd av den vattenverksamhet som bolaget söker tillstånd för.

Potentiella riskområden har identifierats och en översiktlig sättningsberäkning utförts. Undersökningen i sin helhet bilägges (bilaga II).

Aktuellt område ligger omedelbart väster om Sege å. Arännan uppvisar mäktiga lager av organiskt material som under senare skeden översvallats med huvudsakligen sand. Sandlagren, i den dalgång där Segå å bildats, innehåller ofta tunna skikt av gyttja. Under lager av sand och eventuell organisk jord finns lermorän.

Kunskapen från geotekniska undersökningar avseende förekomst av organiska jordar i mer eller mindre stor omfattning utesluter risken att byggnader och anläggningar är grundlagda utan hänsyn till detta. Sålunda har t. ex. de byggnader inom X 12 och X 37-38, i vilka Bona Kemi har sin verksamhet, grundlagts antingen på pålar eller direkt mot fast botten (lermorän) under förekommande organiska jordlager. Det förutsätts att övriga byggnader inom influensområdet grundlagts på liknande sätt och därmed inte påverkas av eventuell sättnings i omgivande jord.

Inom aktuellt område kan man räkna med en normal årstidsvariation avseende grundvattentrycket i berget. Endast förändringar av grundvattentrycket utanför det naturliga variationsområdet är intressanta när det gäller risken för nya sättningar. Beräknade tryckförändringar framgår av bilaga 1.

Utförd sättningsberäkning visar att sättnings i markytan på grund av organisk jord och 1 m grundvattensänkning blir av storleksordningen 1 a 2 cm.

I de fall byggnader är grundlagda direkt mot jord i eller över organiska jordlager orsakar dessa normalt en betydligt större belastningsökning än 1 m grundvattensänkning. Om sådana byggnader skulle förekomma inom området bör dessa redan, oberoende av grundvattensänkning, uppvisa sättningar

YTTRANDE VATTENVERKSAMHET

Fiskeriverket

Fiskeriverket kan, utifrån ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen, inte se att företaget påtagligt skadar något allmänt fiskeintresse. Verket har därmed inga synpunkter på ansökan, utan utgår ifrån att de ansökta arbetena i huvudsak kommer att genomföras enligt beskrivningen i miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen

Grundvatten

Länsstyrelsen konstaterar avseende de av bolaget yrkade villkoren att dessa kommer att bli svåra att innehålla då de innebär att bolaget alltid ska återföra allt vatten till grundvattenakvifären. Det finns med andra ord ingen möjlighet att avleda vatten till någon annan recipient vid till exempel rensning/konditionering av återinfiltrationsbrunnarna. Detta är ytterligare en av de frågor som kan kopplas till bolagets utsläpp till vatten som Länsstyrelsen inte tycker är fullständigt utredd.

Länsstyrelsen tolkar villkorsförslag e) om arbetstid som att bolaget inte kommer att ha möjlighet att utföra eventuella ersättningsbrunnar efter arbetstidens utgång. Länsstyrelsen har ingen erinran mot villkorsförslaget men vill att bolaget klargör att de gör samma tolkning som Länsstyrelsen.

Vidare anmodar Länsstyrelsen bolaget att redogöra för orsakerna till sättningarna i fastigheten X 12 och om de på något sätt har koppling till grundvattensituationen i området.

Länsstyrelsen anser att det ska föreskrivas som villkor att bolaget för mätning av grundvattennivåer, ska anlägga/bibehålla kontrollbrunnar under tiden för oförutsedd skada samt att bolaget ska installera och behålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av uppumpat/återfört grundvatten. Slutligen anser Länsstyrelsen att bolaget under en provotid ska utreda och undersöka möjligheterna till energiåtervinning av den spillvärme som finns i kylvattnet innan det återförs till grundvattnet.

VA-verket

Grundvatten för kyländamål

Bolaget har ansökt om tillstånd för grundvattenverksamhet för sina borrar.

VA-verket noterar att den senaste kompletteringen i ärendet innebär att bolaget inte längre ansöker om att få leda ut grundvatten via dagvattennätet till Sege å.

VA-verket vill i samband med detta påminna bolaget om de regler som gäller i Malmö angående det borrhaxvatten som uppstår vid borrning av nya grundvattenbrunnar eller återföringsbrunnar. Borrhaxvattnet innehåller stora mängder söndermalt berg, vilket är mycket finpartikulärt. I avloppsledningarna sedimenterar och sammansmälter dessa partiklar igen vilket medför att ledningarna blir trängre eller täpps igen. Detta i sin tur medför mycket stor risk för uppdämning och översvämningar uppströms en sådant förträngning. I Malmö är det inte tillåtet att släppa ut borrhaxvatten till dag- eller spillvattenledningar. Kraven i ABVA och Tilläggsbestämmelser till ABVA när det gäller utsläpp av partikulärt material skall uppfyllas. De krav på utsläpp av högst 40 mg/l av suspenderad substans som Miljödomstolen ställer på Banverket gällande Citytunneln bör tillämpas i detta ärende.

Burlövs kommun, Miljö- och räddningsförvaltningen har anfört följande.

Grundvattenanvändning för kylning

För kylningsändamål avses att ta ut ca 300 m³ grundvatten per dygn som återförs grundvattenakvifären ca 10 grader varmare. Inom verksamhetens område kommer det därmed att finnas 7 brunnar, varav två är för uttag och fem för retur. Såväl ytliga som djupare akvifärer kommer att påverkas. Den djupare utgörs av Alnarpsströmmen.

Alnarpsströmmen utgör en av Sveriges största grundvattenförekomster och är en viktig resurs som dricksvattenreservoar. Det är av största vikt att skydda denna naturresurs. Grundvattnet kan, vilket också konstateras i ansökan, påverkas av spill och läckage av råvaror och produkter. Riskanalyserna visar att det kommer att finnas risk för utflöden, bränder och explosioner. I direkt närhet till anläggningen ligger dessutom bland annat flera stora trafikleder. Det är bolagets ansvar att säkerställa att föroreningar vid olyckshändelser inte når grundvattnet via borrhålen eller på annat sätt. Nödvändiga skyddsåtgärder ska vidtas och beredskap ska finnas för att säkerställa detta.

Kruso AB:

Min byggnad, som är belägen på fastigheten X 8, är en enplansbyggnad där jag bedriver bilvård sedan år 1995. Byggnaden är grundlagd på en betongplatta utan pålning eller annan fast förankring på fast botten. Riskerna

för framtida sättningar av min byggnad upplever jag som överhängande om grundvattenstörningar uppstår vid en utökad produktion hos Bona Kemi AB. Jag har därför följande krav inför tillståndsprövningen:

1. Ett fristående företag - specialist på grundläggning och fastställande av statusen på befintliga av byggnader - anlitas på Bona Kemi AB:s bekostnad för att besiktiga fastigheten och klarlägga nuvarande status.

Därefter skall återkommande framtida besiktningar ske med två års intervall vars kostnader skall erläggas av Bona Kemi AB.

2. Att garantier lämnas av Bona Kemi AB att svara för alla kostnader för a. eventuell förstärkning av byggnadens grundläggning eller andra skador på fastigheten om det vid besiktningar kan konstateras att skadorna orsakats av ingreppet i grundvattenflödet.

b. för eventuellt stillestånd i min verksamhet i samband med byggnadstekniska ingrepp i byggnaden.

I övrigt har jag inget att erinra mot föreslagen tillståndsprövning.

E.C. AB har anfört i huvudsak följande:

Vi kan varken medge eller bestrida den aktuella ansökan eftersom vi saknar erforderlig kompetens för att bedöma aktualiserade frågor. Vi har ej heller ekonomiska möjligheter att driva målet i sak utan ber och utgår från att Miljödomstolen beaktar nedan angivna omständigheter.

Undertecknad E.C. äger fastigheten X 11. E.C. AB förhyr sedan cirka 15 år tillbaka lokalerna i dess helhet i och för sin verksamhet.

Vi har i nuläget ej haft möjlighet att fördjupa oss i ärendet men gör den allmänna bedömningen att det föreligger betydande risker för olika former av skador om den ansökta åtgärden skulle genomföras. Redan av den översiktliga bedömning av sättningsriskerna för byggnader som Bona-Kemi AB själva gjort framgår som de skriver "att risk finns för sättningar av byggnader som är grundlagda i de övre jordlagren medan byggnader grundlagda mot fast botten är mera okänsliga för den belastningsökning som grundvattensänkningen"

Vi ber att få framhålla att inga skador förekommit under den tid som vi ägt och nyttjat fastigheten, det vill säga under cirka 15 års tid. Vår byggnad är sannolikt grundlagd i de övre jordlagren.

Mot angiven bakgrund finns det befogad anledning anta att ett genomförande av den ansökta åtgärden sannolikt kommer att medföra skador i skilda avseenden.

Från vår utgångspunkt är en av de viktigaste frågorna erhållande av en skriftlig garanti varigenom Bona Kemi AB förbinder sig att svara för varje form av skada, såväl direkt som indirekt inklusive ersättning för eventuell utebliven försäljning/vinst som må uppstå för oss i anledning av den nu sökta åtgärden. Syftet med den aktuella garantin är sålunda att helt och fullt och utan begränsning hålla oss (ägaren och nyttjanderättshavaren) skadeslösa i anledning av den ansökta/tillämnade åtgärden.

Erhållandet av en dylik garanti påverkar naturligtvis vår inställning i målet vid Miljödomstolen till Bona-Kemi AB:s fördel.

Även i övrigt utgår vi från att Miljödomstolen nogsamt prövar och beaktar vad som erfordras för att vi även fortsättningsvis skall kunna bedriva vår verksamhet på ett sunt och ändamålsenligt sätt och att - om skada i någon form skulle aktualiseras - vi är försäkrade om att Bona-Kemi AB svarar härför.

E.C., har tillagt följande. Vi har under senare år haft och har stora problem då min fastighet och verksamhet ligger mittemot rubr. företag med in och uttransporter för den verksamhet Bona Kemi har. Det finns 4 st. lastbryggor mot Krusegatan 52, som betjänar transporter. Möjligheterna för en lastbil med släp att backa till ovanstående lastbrygger de går endast när Krusegatan utnyttjas och detta flera gånger vid varje tillfälle beroende på chaufförens skicklighet att backa med ett långt dragfordon som har ett två eller treaxlat släp efter.

Att det ofta parkeras långa fordon utanför och framför våra uppfarter till vår fabrik, är mer en vana än en tillfällighet.

Till ovanstående skall tilläggas att Krusegatan är hårt trafikerad av såväl vanliga fordon som bussar i linjetrafik. Vid förfrågan hos Skånetrafiken i Hässleholm fick jag uppgifter att Krusegatan i Malmö har 3 st. ordinarie busslinjer nr. 130, 132 och 172 som upprätthåller trafiken med ca: 100 bussar i vardera riktning dagligen. Således passerar här dagligen 200 bussar jämte all övrig trafik.

Vid genomgång på Bona Kemi 2007-03-20 blev vi upplysta om att det för närvarande är 9 st. lastbilar om dagen med transporter till och från Bona Kemi och om tillstånd erhålles för ökad tillverkning enligt redovisning 2007-03-20 så blir det ca: 35 st. lastbilar om dagen till och från Bona Kemi.

Vi ser detta som ett mycket stort problem för oss och vår verksamhet jämte de problem som kommer att uppstå på en redan hårt belastad gata II Krusegatan.

Fastighets AB Briggen

D-Miljö AB har på uppdrag av Fastighets AB Briggen endast granskat den hydrogeologiska utvärderingen av Sweco VBB. För geotekniska bedömningar och bedömningar av risker för sättningar i byggnader hänvisas till annan expertis.

Bedömning

D-Miljö bedömer att de genomförda hydrogeologiska beräkningarna är väl genomförda. Bedömningen är dock endast gjord på ovan angivna underlag. Inga underlagsberäkningar i övrigt har genomgått. De fastigheter som ägs av Fastighets AB Briggen och som ligger inom influensområdet för grundvattenpåverkan är X 7, X 8 och X 40. Alla dessa fastigheter ligger väster och sydväst om brunnsområdet.

Enligt Sweco VBB' s redovisning kommer alla dessa fastigheter ligga inom det område där grundvattennivåerna kommer att öka. Detta då man kommer återinfiltrera kylvattnet öster om X 8. Enligt Swecos bedömning är det därför ingen risk för sättningsskador på de byggnader som ligger inom Briggens fastigheter. Vi rekommenderar Fastighets AB Briggen följande:

- Låta utföra besiktningar av fastigheterna X 7, X 8 och X 40 innan vidare pumpning av grundvatten. Detta för att i ett senare skede kunna se om sättningar eller annan skada åsamkats fastigheterna på grund av grundvattenuttaget.
- Om nya brunnar skall installeras på X 8 bör besiktning av fastighetens byggnader och marköveryta utföras först för att i ett senare kunna bedöma eventuella skador som uppkommit i samband med installationen.

YTTRANDET MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket yrkar följande villkor avseende energi- och kemikalieanvändningen.

Energi

NVI. Verket föreslår att frågan om slutliga villkor avseende energihushållningen skjuts upp under en provotid fram till den 31 december 2007.

Under provotiden skall bolaget göra en kartläggning av energiförbrukningen och utreda de tekniska, ekonomiska, energi- och miljömässiga konsekvenserna av alla de olika åtgärder som kan vidtas både i själva processen och i olika hjälpsystem för att minska energiförbrukningen. Vidare bör en bedömning enligt 2 kap. 7 § av kostnad och nytta hos de olika åtgärderna göras, liksom rimligheten att genomföra dem.

Kemikalier

NV2. Från och med den 1 januari 2009 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier för vilka det saknas en dokumentation om riskerna med bolagets användning för människors hälsa och miljön i fråga om toxicitet, dålig nedbrytbarhet, potential för bioackumulering och exponering.

Dokumentationen skall innehålla i vart fall följande uppgifter.

- * Använd mängd per år
- * Användningsområde - vilka processer råvaran eller insatskemikalien används i och vilken funktion den har
- * Uppgifter om toxikologiska egenskaper (hälsofarlighet), ekotoxikologiska egenskaper (miljöfarlighet), nedbrytbarhet och potential för bioackumulering, inklusive klassificering avseende farliga egenskaper enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter av den kemiska produkten och däri ingående kemiska ämnen.
- * Exponeringsdata - uppgifter om vart den kemiska produkten tar vägen dvs. spridning till luft, vatten, produkter och avfall.
- * Förhållanden i omgivning och vattenrecipient.
- * Bolagets bedömning av riskerna.

Tillsynsmyndigheten får för en särskild råvara eller insatskemikalie medge undantag från kravet att uppgifter om toxicitet, nedbrytbarhet, och potential för bioackumulering skall dokumenteras. Undantag får endast medges om kunskap inte finns tillgänglig och en riskbedömning kan göras utan att bolaget tar fram sådan kunskap.

Tillsynsmyndigheten får också medge anstånd från tidskravet för en viss råvara eller insatskemikalie.

Bolaget skall uppdatera i riskbedömningarna minst vart femte år.

Räddningsverket har i detta mål, efter att ha konstaterat att den planerade verksamheten inte omfattas av Sevesolagen, avstått från att yttra sig. Verket har således inte tagit ställning till ansökan i något annat avseende än att verksamheten inte omfattas

Länsstyrelsen har anfört bl.a följande.

Länsstyrelsen yrkar i första hand att tillstånd inte ska medges för en utökad verksamhet. I andra hand yrkar Länsstyrelsen att tillståndet till den utökade verksamheten i Malmö ska tidsbegränsas till utgången av år 2010. Under den

tiden hinner bolaget etablera verksamheten i Trelleborg samt ta fram realistiska alternativ till den nu aktuella lokaliseringen i Malmö.

Lokaliseringen

Beträffande lokaliseringen anser länsstyrelsen att det för den planerade utökningen bör lämnas en redogörelse över alternativa lokaliseringar. Länsstyrelsen erinrar om att bolaget 2003 erhöll tillstånd från Miljödomstolen att uppföra en ny produktionsanläggning i Trelleborg. Detta tillstånd har bolaget ännu inte tagit i anspråk, det måste ske senast den 1 januari 2008, annars förfaller det. Bolaget har inte hörsammat remissmyndigheternas begäran om en redovisning av alternativa lokaliseringar för verksamheten och därigenom alternativa yrkanden för verksamheten. Därför har Länsstyrelsen enbart att ta ställning till en utökning av verksamheten vid anläggningen i Malmö. Bolaget yrkar på mer än en fyrdubbling av produktionen vid anläggningen vilket kommer att innebära ökade risker.

Länsstyrelsen konstaterar vidare att det trots omfattande kompletteringskrav från remissmyndigheterna fortfarande finns mycket som är otydligt i ansökningsmaterialet. Till exempel är redovisningen av vilka kemikalier som hanteras vid anläggningen mycket bristfällig och frågan om utsläpp till vatten från verksamheten är inte heller tillräckligt utredd enligt Länsstyrelsens uppfattning. Se mer om detta nedan.

Kemikaliehantering

Länsstyrelsen har begärt att bolaget ska redovisa en fullständig kemikalieförteckning (inklusive samtliga säkerhetsdatablad för klassificerade ämnen), vilken även bör innehålla en redovisning av årlig förbrukning av respektive ämne. Någon sådan redovisning har inte erhållits från bolaget med hänvisning till att detta är sekretessbelagda uppgifter.

Länsstyrelsen konstaterar att de säkerhetsdatablad (SDB) för olika typer av råvaror som bolaget redovisat i ansökan har stora brister.

Bolaget redovisade vid den muntliga förberedelsen att bolaget inte kan "komma åt" de brister som SDB har. Bolaget har dock en skyldighet enligt miljöbalken 2 kap 2§ att skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa eller miljön mot skada eller olägenhet under förutsättning att det inte kan anses rimligt enligt 2 kap 7§ samma balk.

För de kemiska produkter där dokumenterad information saknas ska bolaget själv bekosta de undersökningar som krävs. Bolaget har naturligtvis också möjlighet att anlita externa laboratorier eller att låta utföra branschgemensamma undersökningar.

Bolaget anger att ett antal cancerogena, mutagena eller reproduktionsstörande ämnen (CMR-ämnena) hanteras i produktionen.

Dessutom hanteras en stor mängd ämnen som omfattas av kriterierna i delmål 3 under miljömålet giftfri miljö och som ska fasas ut. Dessa ämnen finns upptagna som utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen i Kemikalieinspektionens PRIO-guide.

Bolaget har efter uppmaning redovisat möjligheterna till utfasning för varje enskilt CMR-ämne. För ett flertal av ämnena kan bolaget inte ange inom vilken tidsrymd som ämnena kan vara bortplockade från produktionen.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget i sina miljömål inom ramen för ISO

14000 har angett i att dessa ämnen, om möjligt, ska fasas ut inom fem år. Länsstyrelsen anser att detta bör vara lämpligt att föreskriva som villkor att denna utfasning ska ske. Fem år kan anses vara en skälig tid för bolaget att hitta mindre farliga alternativ till dessa råvaror.

Bolaget har i det nu gällande tillståndet för anläggningen ett villkor om att utsläpp av nonylfenoletoxilat inte får ske. Nonylfenoletoxilat bryts ned relativt snabbt till 4-Nonylfenol, som är ännu giftigare för vattenorganismer och som har en mycket låg nedbrytningshastighet. Nonylfenoletoxilat omfattas av OSPAR (Oslo-Pariskonventionen) och är ett ämne som ska fasas ut.

Länsstyrelsen anser att villkoret ska fastställas för verksamheten.

Utsläpp till vatten

Bolaget anger att spillvatten från rengöring av reaktorerna i flera fall hanteras som om det vore farligt avfall intill dess att karakterisering visar att det kan hanteras annorlunda. Länsstyrelsen har begärt kompletterande information om karakterisering kommer att ske för alla spillvatten som kan uppstå inom verksamheten och om varje enskild sats kommer att karakteriseras. Bolaget har inte svarat på denna kompletterings begäran.

Bolaget har redovisat att transporter kan komma att ske med spillvatten från fastigheterna X 37 och 38 till X 12 för att där tillföras spillvattennätet.

Länsstyrelsen anser att det inte är klarlagt om detta är den bästa lösningen för hanteringen av spillvatten med tanke på att transporterna kommer att passera en allmän väg och ett antal oskyddade dagvattenbrunnar.

Vidare skulle bolaget efter den muntliga förberedelsen inkomma med kompletterande mätningar på vattnet vid förbindelsepunkten och särskilda mätningar från processvattnet. Denna komplettering saknas dock fortfarande. Eftersom det fortfarande kvarstår oklarheter avseende bolagets utsläpp till vatten anser Länsstyrelsen att bolaget under en provotid om två år ska undersöka alternativa behandlingsmetoder av processavloppsvattnet med syfte att vattnet ska kunna återanvändas i ett slutet system alternativt att vattnet efter genomgången förbehandling anses vara behandlingsbart i det kommunala spillvattennätet. Provotiden bör även innefatta en utredning av hanteringen av spillvatten från fastigheterna X 37 och 38 som ska syfta till att hitta en säker och miljömässigt godtagbar lösning på vattenhanteringen.

Om indunstning visar sig vara lämpligaste behandlingsmetod för vattnet ska utredningen även omfatta behovet av ytterligare behandling av det renade tvättvattnet (det så kallade kondensatet) för att det ska kunna avledas direkt till recipienten (via dagvattennätet). Utredningen ska visa om destillatet genom avledning har lokala effekter på recipienten. Redovisningen ska förutom resultat av provbehandling av vattnet innefatta en kostnadsberäkning med inköpskostnader, installationskostnader, driftskostnader och kapitalkostnader (avskrivningstid och räntesats) för en eventuell reningsanläggning samt effekterna av de alternativa åtgärderna.

Under provotiden bör de villkor som i dagsläget gäller för verksamhetens utsläpp till vatten föreläggas som provisoriska villkor.

Risk och säkerhet

Länsstyrelsen konstaterar att det i riskanalysen saknas beskrivningar av sannolikhet för och konsekvenser av olyckor vid hantering av andra kemiska ämnen än aminer i de mängder som blir aktuella vid ett utökat tillstånd. Till

exempel borde riskerna vid lossning av råvaror som exempelvis isofoforondiisocyanat, toluendiisocyanat och de CMR-ämnen som hanteras inom verksamheten beskrivas. Bolaget beskriver i ansökan att hanteringen av miljöfarliga ämnen ska övergå från styckegodshantering till bulk vid utökad produktion. Detta scenario borde kunna innebära större risker för okontrollerade utsläpp eftersom större volymer gods hanteras, men det finns inte beskrivet i risikanalysen.

Även tänkbara konsekvenser av ett okontrollerat utsläpp av dessa (och andra) kemikalier borde belysas, som konsekvenser vid större utsläpp till Sege å eller grundvattnet. Det bör även motiveras varför vissa riskkällor inte beaktas. För att minska risken för allvarliga kemikalieolyckor anser Länsstyrelsen att det bör föreskrivas som villkor att satsen tillåts att reagera färdigt om den katalytiska förbränningsanläggningen skulle haverera under pågående reaktion i reaktorn.

Länsstyrelsen anser även att bolaget bör införa ett system för riskuppföljning samt policy för skydd mot olyckor.

Övrigt

Bolaget bör i samband med att verksamheten avvecklas helt eller delvis, anmäla detta till tillsynsmyndigheten senast sex månader innan verksamheten avslutas. Tillsynsmyndigheten kan då avgöra vilka ytterligare åtgärder och försiktighetsmått som ska vidtas med anledning av det efterbehandlingsansvar som följer av 10 kap MB.

Tillsynen av verksamheten ska i första hand bygga på egenkontroll varför kontrollprogram bör upprättas för verksamheten, både för den miljöfarliga verksamheten och för vattenverksamheten. Innan kontrollprogrammet för den miljöfarliga verksamheten fastställs bör samråd ske med tillsynsmyndigheten, VA-verket i Malmö och Burlövs miljö- och räddningstjänst.

Kretsloppsprincipen i 2 kap 5 § MB innebär att bolaget ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning, under förutsättning att det inte kan anses orimligt enligt 2 kap 7 § samma balk.

Verksamhetens energiförbrukning fördelat på olika källor samt åtgärder för att minska energiförbrukningen bör årligen redovisas i miljörapporten.

Energikällor bör också redovisas för fjärrvärme/kyla och för elenergi bör det anges om ursprunget är förnyelsebara källor.

Enligt Länsstyrelsens mening är det av stor vikt att bolaget upprätthåller en hög ambition att omhänderta och nedbrinka olika typer av avfall på ett miljömässigt tillfredsställande sätt. I princip bör återanvändning prioriteras före materialåtervinning, energiutvinning och i sista hand deponering.

Förslag till villkor om tillstånd ges

1. Om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Halten kväveoxider, räknat som kvävedioxid, i utsläppet från de naturgaseldade pannorna får som riktvärde inte överstiga 50 mg per MJ tillfört bränsle.
3. Utsläppet av flyktiga organiska ämnen (VOC) till luft får som riktvärde inte överstiga 5 ton per år.

4. Avluft från lagertankar ska ledas till den katalytiska förbränningsanläggningen.
5. Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningsanläggningen får som riktvärde inte understiga 96 procent. Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg per Nm³.
6. Skulle den katalytiska förbränningsanläggningen haverera under pågående reaktion i reaktorn tillåts satsen att reagera färdigt. Den katalytiska förbränningsanläggningens tillgänglighet ska för tiden därutöver uppgå till 100 procent.
7. Utsläpp av isosyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocyanat) får som riktvärde inte överstiga 0,018 mg per Nm³.
8. Stofthalten i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 5 mg per Nm³.
9. Om luktstörningar från tankfyllning eller direktutsläpp av metylmeta-krylat eller butylmetakrylat uppstår ska åtgärder för att begränsa störningarna vidtas.
10. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten inte ansamlas. Tankar och cisterner ska vara försedda med överfyllnadsskydd. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Inom fastigheten får samtidigt lagras högst 5 ton farligt avfall.
11. 2-(2-aminoethylamino)etanol (AEEA), 2-butanonoxim, formaldehyd, metyldiglykol, polyaziridin och toluen-2,4-diisocyanat får inte användas i produktionen efter den 1 januari 2011.
12. Utsläpp av nonylfenoletoxilat får inte ske.
13. Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 50 dBA dagtid (kl 7-18) vardagar, 40 dBA nattetid (kl 22-7, samtliga dygn) och 45 dBA övrig tid. Om hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter. Momentana ljud får som riktvärde nattetid (kl 22-7) uppgå till högst 50 dBA.
14. Bolaget ska för mätning av grundvattennivåer anlägga/bibehålla kontrollbrunnar under tiden för oförutsedd skada.
15. Bolaget ska installera och behålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av uppumpat/återfört grundvatten.
16. Verksamhetens energiförbrukning fördelat på olika källor samt åtgärder för att minska energi förbrukningen ska årligen redovisas i miljörapporten. Energikällor ska också redovisas för fjärrvärme/kyla och för elenergi ska det anges om ursprunget är förnyelsebara källor.
17. Bolaget ska i god tid, dock senast sex månader före nedläggning av hela eller delar av verksamheten, inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.
18. Förslag till kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs ska lämnas in till respektive tillsynsmyndighet senast tre månader efter dom. I kontrollprogrammen ska mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder anges.

19. Bolaget ska införa ett system för riskuppföljning samt en policy för skydd mot olyckor.

20. Avfall av olika slag skall samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet ska i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt. Länsstyrelsen anser även att ett villkor om krav på kunskap är lämpligt att föreskriva, men överlåter till Miljödomstolen att fastställa villkorets exakta formulering.

Länsstyrelsen anser vidare att Miljödomstolen bör överlåta med stöd av 19 kap 5 § punkten 8 jämfört med 22 kap 25 § tredje stycket MB åt tillsynsmyndigheten att fastställa de villkor som erfordras beträffande

- utformning och genomförande av invallning och nederbördsskydd i enlighet med villkor 10.

- hantering och förvaring av avfall i enlighet med villkor 10 och 20, samt

- vid behov i de frågor som omfattas av villkorspunkterna 9, 17, 18 och 19.

Bolaget bör i samråd med tillsynsmyndigheten under en prøvotid utreda och undersöka:

- alternativa metoder för förbehandling av processavloppsvattnet,

- om vattnet kan återanvändas som processvatten efter förbehandlingen,

- om vattnet inte går att återanvända bör bolaget undersöka behovet av ytterligare behandling av det renade tvättvattnet för att det ska kunna avledas direkt till recipienten via dagvattennätet. Utredningen ska även visa om vattnet genom avledning har lokala effekter på recipienten,

- om det inte är lämpligt att avleda vattnet till dagvattennätet ska

undersökningen visa om vattnet är behandlingsbart i det kommunala reningsverket samt dess påverkan på det kommunala spillvattennätet,

- hanteringen av spillvatten från fastigheterna X 37 och 38 i syfte att hitta en säker och miljömässigt godtagbar lösning på vattenhanteringen, samt

- möjligheterna till energiåtervinning av den spillvärme som finns i kyl vattnet innan det återförs till grundvattnet.

En redovisning med genomförda utredningar, innefattande en

kostnadsberäkning med inköpskostnader, installationskostnader,

driftskostnader och kapitalkostnader (avskrivningstid och räntesats) för

eventuella investeringar samt effekterna av de alternativa åtgärderna och med förslag till slutliga villkor ska lämnas in till Miljödomstolen senast två år efter det att domen vunnit laga kraft.

Under prøvotiden ska följande villkor gälla:

P 1. Utgående avloppsvatten får inte innehålla ämnen eller vara av sådan

beskaffenhet att det finns risk för negativ påverkan på det kommunala avloppsreningsverkets processer, kommunens avloppsledningsnät eller på recipienten. Koncentrerat spill och fasta rester ska tas om hand som avfall.

Golvbrunnar i produktionslokalerna ska vara proppade eller försedda med avstängningsanordningar. Brunnarna ska under drift vara stängda och får inte öppnas förrän eventuellt spill har samlats upp.

P2. Endast de avloppsvattenströmmar som har godkänts av

tillsynsmyndigheten får släppas till det kommunala spillvattennätet. Avledning av nya eller väsentligt förändrade avloppsvattenströmmar ska i förväg

godkännas av tillsynsmyndigheten. Bolaget ska i sådana fall lämna in relevant

information om delströmmen till tillsynsmyndigheten.

P3. Processavloppsvatten får ledas till det kommunala spillvattennätet endast under förutsättning av att vattnet vid varje förbindelsepunkt till nätet inte har en föroreningsgrad som överstiger begränsningsvärdena, uttryckta som riktvärden enligt följande specifikation: nitrifikationshämningen får vara högst 20 procent vid 20 procents inblandning och högst 50 procent vid 40 procents inblandning eller mer. Om nitrifikationshämningen är större än 20 procent vid 40 procents inblandning måste kvoten BOD7/COD vara större än 0,5. Om nitrifikationshämningen är mindre än 20 procent vid 40 procents inblandning måste kvoten BOD7/COD vara större än 0,4. pH-värdet ska ligga inom intervallet 6,5 - 11.

VA-verket har anfört följande.

Avloppsvatten

När det gäller utsläpp till den kommunala avloppsreningsanläggningen har inte bolaget förslagit några villkor eller åtagit sig några som helst begränsningar. Bolaget har inte uppgett vilka avloppsvattenströmmar man avser att leda till den kommunala avloppsanläggningen, eller vilken kvalitet utgående avloppsvatten kommer att få.

Trots att både Länsstyrelsen, Miljönämnden och VA-verket i kompletteringsskedet har begärt att bolaget ska ange uppgifter om avloppsvattnets egenskaper och sammansättning så har bolaget inte kommit in med några uppgifter av värde.

VA-verket har vid tidigare tillståndsprövningar accepterat att ta emot avloppsvatten från bolaget. Bolaget fick vid senaste tillståndsprövningen uppskjutna villkor när det gäller utsläpp till det kommunala avloppsreningsverket. VA-verket har därefter i samråd med tillsynsmyndigheten lagt ned mycket arbete med att tillsammans med bolaget gå igenom och bedöma alla delströmmar som uppstår i processerna från bolaget. Bolaget har därefter fått villkor för vad som ska gälla för utgående avloppsvatten. Dessa innebär att ett antal vattenströmmar inte får släppas ut. VA-verket har vid bedömningen av avloppsvattnets egenskaper varit mycket tillmötesgående och accepterat ett kvalitetsmässigt något sämre vatten än vad som krävs i ABVA och dess Tilläggsbestämmelser.

Bolaget ansöker om att behandla farligt avfall och sådant avloppsvatten som idag "behandlas som om det vore klassat som farligt avfall", dvs sådana delströmmar som tidigare har bedömts innehålla ämnen som är svårnedbrytbara och/eller nitrifikationshämmande. Eftersom bolaget inte har beskrivit hanteringen av dessa avloppsvattenfraktioner befarar VA-verket att det avfallsvatten som idag bedöms som olämpligt att ta omhand för rening i avloppsreningsverket kommer att ledas till utjämningstanken och döljas i utgående avloppsvatten i och med att dessa delströmmar kommer att spädas ut med avloppsvatten som innehåller lägre koncentrationer farliga ämnen. Ett utspädningsförfarande är ett gammaldags sätt att behandla föroreningar och är inte acceptabelt enligt VA-verkets och slammottagares mening.

VA-verket har i tillståndsärendet inte fått några åtaganden eller försäkringar alls från bolagets sida om vad som kommer att ledas till utjämningstanken och vidare till det kommunala avloppsledningsnätet. Enligt Va-lagen är inte kommunen skyldig att ta emot avloppsvatten från yrkesmässiga

verksamheter, såvida inte tillräckliga uppgifter ges av verksamhetsutövaren om dess sammansättning och karaktär och vattnet uppfyller gällande krav. Det finns även prejudicerande domar på att miljömyndigheterna inte får tillåta utsläpp till kommunala avloppsvattnät i strid med va-huvudmannens uppfattning.

Rötslam utgör en värdefull växtnäringsresurs och skall därför, enligt beslut i riksdagen, återföras till jordbruket. Va-verken arbetar för att slam från avloppsreningsverken ska bli så rent att det kan accepteras och användas på åkermark. Det är därför viktigt att slammet inte innehåller ämnen, som kan vara skadliga för markprocesserna eller växterna som odlas eller kan ackumuleras i marken. De ämnen som framför allt avses och som främst anrikas i slammet är svårnedbrytbara och bioackumulerbara ämnen. Om va-verken inte kan visa att mängden av sådana ämnen begränsas i inkommande vatten, kommer rötslammet inte att accepteras för spridning på åkermark. VA-verket har ansökt om medlemskap i ReVAQ, ett brett samarbetsorgan mellan de organisationer som har intressen i slamfrågan. En förutsättning för återupptagen slamspridning på åkermark är att kunskaperna om slammets innehåll och egenskaper ökar. Alla anslutna industrier kommer att avkrävas omfattande information om alla ämnen som släpps ut till kommunalt avlopp. Vidare krävs en god och öppen dialog mellan VA-verket och det anslutna företaget, vilket syftar till att avloppsvattnets kvalitet ständigt förbättras. VA-verket och Miljöförvaltningen har prövat denna metod, men Bona Kemi AB överklagade det villkor som blev resultatet av dialogen.

Om VA-verket tar emot avloppsvatten med okända ämnen och egenskaper från Bona Kemi AB kommer detta att omöjliggöra för verket att sprida slam på åkermark under överskådlig tid. Andra eventuella möjligheter att bli kvitt slammet är små och har minskat med tiden.

Med hänvisning till vad som ovan sagts anser VA-verket att avloppsvattnet från bolaget är av okänd karaktär och därför inte acceptabelt att ta emot i ett kommunalt avloppsreningsverk.

VA-verket yrkar därför att inget farligt avfall eller avloppsvatten, förutom sanitärt avloppsvatten och normalt dagvatten, skall få ledas till det kommunala avloppsvattnätet.

Hantering av kemikalier och farligt avfall

Bolaget har i kompletteringarna till ansökan angett förslag till villkor för hantering av kemiska produkter samt förslag till skyddsanordningar.

A. Skyddsanordningar, såsom påkörningsskydd, brunnstättningar, uppsamlingsbrunnar, saneringsutrustning etc., mot ofrivilliga utsläpp vid hantering och lagring av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter inklusive farligt avfall skall finnas.

B. Kemiska produkter och farligt avfall skall förvaras på ogenomsläpplig yta inom invallat område eller på annat sätt så att spill och läckage till omgivningen inte kan ske. Lagringsplatser för flytande hälso- och miljöfarliga kemiska produkter och flytande farligt avfall skall vara utformade på sådant sätt att minst volymen av den största behållaren plus 10 % av övrig lagrad volym kan innehållas inom invallningen. Vid förvaring utomhus skall invallningen vara skyddad mot nederbörd eller dimensionerad för att även rymma 100 mm regn.

När VA-verket har granskat de va-ritningar över anläggningen som presenterats av bolaget har det framkommit att alla utrymmen där kemiska produkter lagras eller hanteras inte är invallade eller att de saknar skydd mot eventuella utsläpp. I ett antal utrymmen på källarplan finns rensluckor i golvet. Sådana rensluckor kan befaras inte vara täta, varken mot avloppsledningarna eller mot marken under. Om läckage sker kommer därför föroreningen att kunna ledas vidare till spill- alternativt dagvattenledning samt eventuellt kunna förorena marken under byggnaden. VA-verket anser att bolaget bör åläggas att gå igenom alla lokaler där bolagets produkter eller mellanprodukter, kemiska produkter eller avfall lagras eller hanteras med syfte att minimera risken för att sådana utsläpp kan ske. Om rensluckor av någon anledning måste finnas i utrymmen där kemiska produkter förvaras bör bolaget åläggas att med jämna mellanrum gå igenom funktion och täthet. Även i andra utrymmen, än där kemiska produkter lagras eller hanteras, kan otäta rensluckor utgöra en risk. Bolaget har uppgett att eventuellt brandsläckvatten kan samlas upp inom byggnaderna. Om det finns otätheter i golven pga otäta rensluckor i lokalerna kommer brandsläckvatten inte att kunna hållas inom byggnaden. Inventeringen bör därför omfatta även sådana lokaler. Inventering och åtgärdsförslag bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten och VA-verket.

Med anledning av bolagets förslag B så anser VA-verket dessutom att alla kemiska produkter, inte bara hälso- och miljöfarliga kemiska produkter och farligt avfall, ska ha en invallning som rymmer volymen av den största behållaren samt 10 % av övrig lagrad volym.

Flera av de lastnings- och lossningsplatser för kemiska produkter och farligt avfall som finns inom bolagets fastigheter har redan byggts om till säkrare hantering. VA-verket anser att alla lossningsplatser skall byggas om och åtgärdas, senast under 2007. Om det i framtiden byggs fler lossningsplatser skall även dessa ha samma säkrare standard. Dessutom bör bolaget i förväg anmäla till tillsynsmyndigheten om andra platser än de som angetts i ansökan kommer att användas för lossning eller lastning.

Bolaget kommer i och med en utökning av verksamheten att öka hanteringen av miljö- eller hälsofarliga ämnen, vilket kommer att medföra ökade risker. Trots detta är bolagets redovisning över vilka ämnen som används mycket ofullständig. VA-verket betraktar det som sannolikt att alla ämnen som används i verksamheten kommer att återfinnas i avloppsvattnet i större eller mindre omfattning. VA-verket refererar här även till vad som ovan sagts om avloppsvattnets okända karaktär.

För de fåtal kemiska produkter där bolaget har presenterat säkerhetsdatablad är informationen i många fall inte uppdaterad sedan 1994 eller 1995. Detta innebär att de flesta säkerhetsdatablad inte innehåller uppgifter om miljöfarlighet. VA-verket har konstaterat att vissa av produkterna innehåller ämnen som borde medfört att produkten miljöfarlighetsklassats. Bolaget bör därför självt göra en rimlighetsbedömning av informationen i säkerhetsdatabladen, speciellt om man anser att leverantören brister i sin information. Ett passivt förhållningssätt i denna fråga kan vara en förklaring från ett företag med dålig kompetens inom kemiområdet, men inte för ett företag vars huvudverksamhet är hantering av kemikalier. VA-verket anser att

bolaget har stora brister i de krav som ställs enligt Miljöbalkens hänsynsregler när det gäller kunskap. VA-verket anser att Miljödömsstolen bör ställa någon typ av formellt krav på bolaget i detta avseende.

Risker och säkerhet

I riskanalysen saknas beskrivningar av vilka risker som finns för recipienten eller avloppsreningsverket vid kemikalieolyckor eller vid brand. Sege å är belägen mycket nära bolagets anläggning och det finns ingen möjlighet att någon utomstående, t ex. brandkåren eller VA-verket, skulle hinna stoppa ett utsläpp som skett till dagvattennätet. På motsvarande sätt finns det ingen möjlighet att stoppa ett utsläpp som sker till spillvattennätet utan att stora delar av spillvattennätet från andra delar av staden stängs av, med de orimliga konsekvenser detta i så fall skulle innebära.

VA-verket anser därför att det är väsentligt att åtgärder vidtas av bolaget för att förhindra att eventuellt släckvatten eller kemikalier leds vidare till Sege å eller till Sjölanda avloppsreningsverk. På grund av den stora utökningen av produktionen och hanteringen av råvaror som kommer att ske, om utökat tillstånd medges, ökar även risken för olyckor. De skyddsåtgärder som bolaget föreslår är inte några nya åtgärder, utan kraven finns redan enligt nu gällande villkor. En ny åtgärd för att förhindra att utsläpp vid olyckor eller brand leds vidare skulle kunna vara att installera avstängningsventiler på alla utgående avloppsledningar från verksamheten.

VA-verket anser att bolaget bör åläggas att installera avstängningsventiler på alla utgående avloppsledningar, både spill- och dagvattenledningar. Detta bör göras vid alla bolagets fastigheter där tillverkning sker eller kemiska produkter eller farligt avfall lagras. Eftersom bolaget inte tillräckligt noggrant angett var detta kan tänkas ske anser VA-verket att denna säkerhetsåtgärd bör vidtas vid alla fastigheterna där tillstånd söks.

Produktionsvolym

Bolagets yrkande när det gäller produktionsbegränsningen av lacker är beräknad på 100 % bindemedel. Detta innebär att produktionsvolymen av lack är helt obestämd eftersom bindemedelshalten i lacken kan variera. Tidigare har andelen lösningsmedelsbaserad lack angivits av bolaget. Nu ansöker bolaget för den sammanlagda produktionen av alla typer av lacker. Även här är det motiverat med en begränsning.

VA-verket stödjer därför Miljönämndens yttrande när det gäller begränsning av reaktorvolym och lösningsmedelsförbrukning.

Yrkande och förslag till villkor

Bolagets totala reaktorvolym får ej överstiga 60 m³ och lösningsmedelsförbrukningen får ej överstiga 2 400 ton per år.

VA-verket anser att följande särskilda villkor ska gälla för verksamheten:

1. Inget farligt avfall eller avloppsvatten, förutom sanitärt avloppsvatten och normalt dagvatten, skall få ledas till det kommunala avloppsvattennätet från bolagets fastigheter.
2. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring ska ske inom invallning på ogenomsläpplig yta och förses med skydd så att nederbörd inte kan samlas. Uppsamlingsvolymen inom invallningen ska minst rymma största behållarens volym plus 10% av övriga behållares volymer.

Inga öppna eller otäta golvbrunnar får finnas i lokaler där produktion sker eller i lokaler där kemiska produkter eller farligt avfall lagras eller hanteras.

3. Lossnings- eller lastningsplatser för kemiska produkter och farligt avfall skall senast 2007-12-31 ha byggts om för säkrare hantering av kemikalier. Tillsynsmyndigheten ges mandat att fastställa villkor för utformning av platserna.

4. Bolaget ska inventera och åtgärda alla utrymmen där kemiska produkter eller farligt avfall hanteras eller lagras. Inventeringen samt åtgärder ska även omfatta lokaler där eventuellt brandsläckvatten kan tänkas samlas upp. Inventeringen ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten och VA-verket och lämnas till tillsynsmyndigheten senast 2007-12-31. Tillsynsmyndigheten ges mandat att fastställa villkor för de åtgärder som kan behövas för att spill, läckage eller brandsläckvatten inte kan ledas vidare.

5. Bolaget ska utföra en riskanalys som beskriver vilka risker som finns för Sege å och Sjölanda avloppsreningsverk vid en kemikalieolycka eller vid brand. Riskanalysen skall presenteras för tillsynsmyndigheten och VA-verket senast 2007-12-31. Tillsynsmyndigheten ges mandat att föreskriva de skyddsåtgärder som behöver vidtas med anledning att det som framkommer i riskanalysen.

6. Alla utgående spill- och dagvattenledningar från bolagets fastigheter ska förses med stängbara ventiler senast 2007-12-31.

7. Förslag till kontrollprogram för verksamheten skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter det att tillståndsbeslutet vunnit laga kraft.

VA-verket anser att Miljödomstolen dessutom bör förskriva ett villkor för krav om kunskap enligt Miljöbalkens 2:a kapitel.

Malmö stad, Miljönämnden

Sammanfattning

Miljöförvaltningen yrkar i första hand att bolaget ej medges tillstånd till den utökade verksamheten, med anledning av vad som framgår i

Miljöförvaltningens synpunkter. I andra hand yrkar Miljöförvaltningen på att den utökade verksamheten tidsbegränsas till tre år från det att dom i målet meddelats. Detta gör det möjligt för bolaget att etablera anläggningen i Trelleborg. Detta yrkande är dock kopplat till ett förtydligande från bolaget som innebär att de skall tydligt ange vilka åtaganden de är beredda att göra med avseende på utsläpp till vatten, luft, skyddsåtgärder kopplade till den ökade risk som en utökad produktion innebär.

Om bolaget presenterar ett klarläggande över vilka åtaganden de är villiga att vidta, t ex åtgärder med avseende på det processavloppsvatten de önskar avleda till det kommunala spillvattennätet och inom en rad andra områden, före en eventuell muntlig förhandling så anser Miljöförvaltningen att beroende på vad åtagandena innebär så kan det vara möjligt att förändra ovannämnda yrkande.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande yrkandena

Bolaget har till tillsynsmyndigheten framfört under vilken tidspress de arbetar för att deras begränsningar i deras nuvarande tillstånd är på väg att överskridas. Denna tidspress framgår även av vad som anges under rubriken "verkställighetsförordnande" i det material som skickades in under sommaren

2006.

Bolagets nuvarande tillståndsbeslut enligt miljöskyddslagen innehåller en rad villkor. Att bolaget väljer att inte presentera ett yrkande med avseende på en rad särskilda villkor för hela verksamheten samt ett tydligt åtagande är beklagligt. Detta hade ökat tydligheten i ansökan och högst troligt underlättat handläggningen av ärendet, vilket borde ligga i bolagets intresse med anledning av den tidspress som angetts.

De produktionsbegränsningar som bolaget yrkat på innebär en rad osäkerheter från tillsynsmyndighetens sida. Framförallt då kopplingen till den produktionsbegränsning som finns i det nuvarande tillståndsbeslutet inte är självklar. En produktionsbegränsning som enbart omfattar 100 % bindemedel medför att bolagets produktion blir mycket flexibel och kan öka med avseende på minskad mängd bindemedel per produkt. Dessutom kan lösningsmedelsanvändningen öka då denna inte regleras, d v s volymen lösningsmedelsinnehållande lacker. Av denna anledning ansåg tillsynsmyndigheten i sin kompletteringsbegäran att lösningsmedelsförbrukningen borde definieras.

I yrkad produktionsbegränsning så anger bolaget att de önskar producera ytaktiva ämnen och att detta omfattar kemiska reaktioner. I kompletteringen så hänvisar bolaget i att produktionen av ytaktiva ämnen anges under rubriken "tillverkning av underhållsprodukter med ytaktiva ämnen". Enligt vad som framgår i ansökan så produceras ytaktiva ämnen i samband med tillverkning av underhållsprodukter d v s Miljöförvaltningen tolkar det som att ingen separat produktion av ytaktiva ämnen kommer ske utöver vad som behövs till tillverkningen av underhållsprodukter.

Bolaget har uppgivit att även vid en utökad produktion så kommer inte reaktorvolymen uppgå till mer än 60 m³ och lösningsmedelsförbrukningen kommer att uppgå till högst 2 400 ton lösningsmedel per år. Miljöförvaltningen förutsätter att angiven lösningsmedelsanvändning är baserad på maximal produktion och omfattar all typ av lösningsmedelsanvändning inom verksamheten då redovisningen avser "flyktiga organiska ämnen (VOC)". Miljöförvaltningen anser att huvudskälen till att ansökan är otydlig är bristen av tydliga åtaganden från bolaget sida. Detta leder till en rad svårigheter med avseende på tillsyn över verksamheten, om tillstånd meddelas utifrån nuvarande ansökningshandlingar. Miljöförvaltningen anser att utöver de produktionsbegränsningar som bolaget angett så bör även reaktorvolymen och lösningsmedelsförbrukningen vara begränsade faktorer. Produktionen av ytaktiva ämnen är kopplad till underhållsprodukter. Således bör enbart en produktion av ytaktiva ämnen medges i den omfattning som behövs för tillverkningen av underhållsprodukter.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande lokaliseringen

Sett ur ett Malmö stads perspektiv så är det positivt att företag vill utöka den produktion som redan idag sker inom staden. Expansionen måste dock alltid i enlighet med miljöbalken ske på den mest lämpliga platsen. Bolagets verksamhet omgärdas av större vägar med hög belastning samt järnväg. Även bostäder i form av flerfamiljshus ligger tämligen nära bolagets verksamhet. Möjligheten att t ex vidta åtgärder för att minska påverkan på omgivningen vid t ex olycka eller incidenter är också tämligen liten. I detta avseende åsyftas t

ex att hindra släckvatten eller spill på hårdgjorda ytor från att nå recipient. Inom Trelleborgsanläggningen planerar bolaget att skapa en särskild damm till vilken dagvattnet avleddes och vars utlopp ska kunna stängas av.

Bolaget har i ansökan angivit vilka skyddsåtgärder de planerar att vidta. Bl a har det angetts att markytor som kan utsättas för spill eller läckage skall hårdgöras, säkring av lossningsplatser samt möjligheten att omhänderta släckvatten i byggnadernas källarplan.

Miljöförvaltningens ställningstagande

Även i samband med den muntliga förberedelsen så framhöll bolaget att ökningen inom Malmöanläggningen skulle betraktas som marginell.

Miljöförvaltningen i Malmö delar inte denna uppfattning med bolaget. En produktionsökning på upp till 365 % innebär enligt förvaltningens mening inte en marginell ökning. Av förklarliga skäl så medför en så pass stor produktionsökning som bolaget önskar genomföra att belastningen med avseende på transporter liksom riskerna för att en olycka skall inträffa kommer att öka jämfört med nuläget.

Av de skyddsåtgärder som anges så är inga direkt kopplade till den ökade risken som en utökad produktion innebär. De skyddsåtgärder som bolaget anger skall vidtas i form av att hårdgöra ytor skapar enligt förvaltningen en felaktig bild av att nya åtgärder kommer att vidtas med anledning av sökt expansion. Detta krav finns redan idag och de ytor som kvarstår är enligt vad bolaget uppgav i samband med den muntliga förberedelsen "planteringsytor", vilka förekommer i högst begränsad omfattning.

Miljöförvaltningen delar inte bolagets ställningstagande att Malmöanläggningen utgör den bästa platsen för produktionsökningen. Möjligtvis på kort sikt då bolaget är i behov av att kunna möta den ökade efterfrågan på produkter, men inte på längre sikt med tanke på de möjligheter med avseende på t ex skyddsåtgärder det finns vid nyetablering i t ex Trelleborg. Även närheten till såväl bostäder, hårt trafikerade och för Malmö strategiskt viktiga vägar och järnvägar gör att en annan lokalisering med avseende på produktionsökningen ter sig som ett bättre alternativ.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande utsläpp till luft.

Det har i samband med tillsynsbesök framkommit att någon tömning av dieselfällan ej har skett. Trots detta uppges något annat i bolagets ansökan. När det gäller utsläpp till luft anger bolaget "avses kunna innehålla" istället för ett tydligt åtagande, vilket skapar många frågor från tillsynsmyndighetens sida. Motsvarande formuleringar finns inom många delar av bolagets ansökan. Detta försvårar som tidigare nämnts handläggningen av tillståndsärendet.

Miljöförvaltningen anser att även om bolaget anser att lösningsmedelsutsläppen är låga så är det viktigt att bolaget åläggs att utreda och om möjligt vidta åtgärder för att ytterligare minska lösningsmedelsutsläppet. Denna bedömning bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande utsläpp till vatten

Det som anges i bolagets ansökan med avseende på hanteringen av processavloppsvattnet är alltför övergripande för att utgöra ett underlag att fastställa villkor eller kunna följa upp vidtagna åtgärder.

Efter fastställandet av gällande tillståndsbeslut beslutades att samtliga

vattenströmmar skulle kontrolleras och därefter skulle beslut fattas avseende vilka av dem som skulle återtas, behandlas som farligt avfall alternativt släppas ut till spillvattennätet. Bolaget motsatte sig att de bedömningsgrunder för processavloppsvattnet som användes för att besluta vilka delströmmar som kunde ledas ut eller ej fastställdes som slutliga villkor. Bolaget väljer även denna gång att inte yrka på vare sig särskilda villkor eller någon prøvotidsutredning trots att möjligheten att separera processavloppsvattnet från sanitetsvattnet, installation av en utjämningsbassäng samt en reningsanläggning anges som möjliga åtgärder att vidta.

Bolaget bör åläggas att separera processavloppsvatten från sanitetsavloppsvatten. Kylvatten som ej riskerar att förorenas bör om möjligt avledas direkt till dagvattnet. Vilka villkor som bör gälla för det processavloppsvatten som bolaget önskar avleda bör omfattas av en prøvotidsutredning. Prövotidsutredning bör leda till att villkor fastställs för det i utjämningsbassäng förbehandlade och därefter renade avloppsvattnet.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande buller

Miljöförvaltningen anser att det knappast kan ses som rimligt i nuläget med tanke på närheten till den angränsande motorvägen att vidta bullerbegränsande åtgärder i någon större omfattning. Med anledning av förändringen till kontinuerligt 3-skift, så bedömer Miljöförvaltningen behovet annorlunda. Miljöförvaltningen anser inte det som självklart att "ljudmattan" från motorvägen nattetid gör att bullerbegränsande åtgärder inte kan anses som rimliga. Med anledning av att bolaget ansöker om kontinuerligt 3-skift bör en ljudnivåmätning i form av en närfältsmätning genomföras och villkor fastställas.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande lagring av kemiska produkter mm I det förslag som bolaget framfört med avseende på villkor för kemikalier så anges bl. a. att invallningen skall vara dimensionerad för att rymma 100 mm regn. I bolagets komplettering daterad 16 februari 2006 anges att invallningarna utomhus rymmer 50 mm regn. I detta avseende förmodar Miljöförvaltningen att bolaget åtagit sig att bygga om samtliga invallningar utomhus. Miljöförvaltningen anser vidare att om bolaget beviljas tillstånd till en utökning så bör samtliga lossningsplatser åtgärdas under 2007. Dessutom bör samtliga invallade lagringsplatser utomhus förses med nederbördsskydd.

Miljöförvaltningens synpunkter beträffande risk och säkerhet

Miljöförvaltningen har tidigare i detta dokument lyft de brister som finns i ansökan med avseende på beskrivningar av vilka skyddsåtgärder bolaget avser vidta för att minska riskerna vid en eventuell utökad produktion. När det gäller dagvatten har bolaget uppgivit; "För att skydda ytvatten från föroreningar vid haveri eller liknande ofrivilliga händelser utarbetar sökande rutiner för om möjligt kunna göra lokala avstängningar av dagvattenssystemet".

Miljöförvaltningen ställer sig frågande till varför det inte skulle vara möjligt installera en avstämning med avseende på utgående dagvatten. Bolaget bör åläggas att installera avstängningar för utgående dagvatten samt vidta åtgärder med avseende för att förhindra att det vatten som hindras från att nå dagvattenledningen letar sig annan väg för att nå en brunn utanför bolagets fastighet. Avstängningsanordning bör också installeras på utgående

processavloppsledning som möjliggör en snabb avstängning från platser där ett utsläpp till spillvattennätet kan inträffa.

Förslag till villkor

Miljöförvaltningen anser att om bolaget medges tillstånd till en utökad produktion och i så fall under begränsad tid så bör utöver vad som angetts tidigare i detta dokument även följande produktionsbegränsningar och villkor gälla för verksamheten:

Produktionsbegränsningar

- för tillverkning av 8 000* ton per år basplastpolymer där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner (SNI 24.16-1) och
 - för tillverkning av 14 000* ton/år lacker (SNI 24.3-1) och
 - för tillverkning av ytaktiva ämnen där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner (SNI 24.5-1) som en initialt steg till produktionen av 3 000 ton per år av underhållsprodukter inom de fastigheter som anges i ansökan
 - för tillverkning av 3 000 ton/år underhållsprodukter, där tillverkningen omfattar enbart fysikaliska processer (SNI 24.5-2)
 - för grundvattenverksamhet för kyländamål
 - för behandling av visst i verksamheten uppkommet farligt avfall
- * beräknat utifrån 100 % bindemedel

Bolagets totala reaktorvolym får ej överstiga 60 m³ och

lösningsmedelsförbrukningen får ej överstiga 2 400 ton per år.

Särskilda villkor

Inom parentes anges kopplingen till gällande villkor

- Allmänt villkor

Kemiska produkter och ämnen

- Bolaget skall i samråd med tillsynsmyndigheten gå igenom befintlig dokumentation vad gäller innehåll och miljöfarlighet m m i inköpta och egna produkter och vid behov komplettera dokumentationen (villkor 4)
- Bolaget skall årligen redovisa skriftligen arbetet med att byta ut hälso- och miljöfarliga kemi kalier mot mindre farliga. Bolaget får vid införandet av nya kemikalier i verksamheten endast använda kemikalier med minsta möjliga hälso- och miljöfarlighet. Utbyte av kemikalier skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten (villkor 5)
- Utsläpp av nonyfenoletoxylat får ej ske

Utsläpp till luft

- Innehåll i reaktor för polymerbindemedel som utslungas i samband med att sprängblecket brister skall via ledning överföras till särskild uppsamlingstank (villkor 7)
- Avluft från tankfyllning av råvaror från vågkärl samt avluft från reaktorer för tillverkning av polymerbindemedel skall förbrännas i en katalytisk förbränningsanläggning (villkor 8)
- Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningen får som riktvärde inte understiga 95 %. Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg/m³ (n) (villkor 9)
- Skulle den katalytiska förbränningen haverera under pågående satsning efter reaktion i reaktorn, tillåts satsen att reagera färdigt (villkor 10)

Kommentar:

Den procentuella tillgängligheten med avseende på katalysatorn bör definieras innan eventuell dom fastställs i detta ärende.

- Utsläpp av isocyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocyanat) från tillverkningen av polyuretanbindemedel får som riktvärde inte överstiga 0,05 mg/m³ (n) (villkor 11)

- Luktolägenheter till följd av bolagets verksamhet får ej uppkomma

- Stofthalten i utgående ventilation får som riktvärde inte överstiga 5 mg/Nm³

Prövotidsutredning

- Bolaget skall utreda och i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att minska lösningsmedelsutsläppet från bolagets verksamhet. Utredningen skall vara klar inom 6 månader efter det att dom har meddelats och presenteras i form av en handlingsplan för de åtgärder som skall vidtas.

Energiförbrukning

- Bolaget skall årligen i samband med miljörapporten redovisa vilka åtgärder de vidtagit inom hela verksamheten rörande minskad energiförbrukning. Redovisningen skall omfatta energiförbrukningen fördelad på olika källor samt ursprunget av energikällorna d v s i vilken mån de utgörs av förnyelsebara källor.

Buller

- Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 50 dBA dagtid (kl 0700-1800) vardagar, 40 dBA nattetid (kl 22-7, samtliga dygn) och 45 dBA övrig tid. Om hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter.

Utsläpp till vatten

- Golvbrunnar i produktionslokalen skall vara proppade eller försedda med avstängningsanordning. Brunnar och avstängningsanordningar skall under drift hållas stängda och får inte öppnas förrän lösningsmedels- eller annat spill har samlats upp.

- Utgående processavloppsvatten från bolagets verksamhet får inte vara av sådan beskaffenhet att det finns risk för negativ påverkan på det kommunala avloppsreningsverkets processer.

Prövotidsutredning

- Bolaget skall utreda och i samråd med tillsynsmyndigheten installera kompletterande behandling vid sidan av utjämningsbassängen. Allt processavloppsvatten med undantag av oförorenat kylvatten skall ledas ut via utjämningsbassängen och en framtida kompletterande behandling till det kommunala spillvattennätet. Under prövotiden skall följande provisoriska villkor gälla:

Bolaget bör även åläggas att utreda möjligheten att byta ut COD mot TOC.

- Pl. Nitrifikationshämningen får som riktvärde vara högst 20 % vid 20 % inblandning och 50 % vid 40 % inblandning. BOD/COD skall som riktvärde vara 0,5 eller högre.

Avfall

- Klassificering av avfall skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Avfall som ej klassas som farligt avfall skall i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.(villkor 13)

- Farligt avfall skall förvaras tydligt avskilt från övrigt avfall. (villkor 14)

Förvaring och uppställning

- Behållare med farligt avfall, tankar samt andra förvaringskärl skall vara tydligt märkta.
- Förvaring och hantering av råvaror, produkter och farligt avfall skall ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp till dag- eller spillvattenledningar eller som på annat sätt kan förorena miljön (villkor 15)
- Lagring av farligt avfall eller kemiska produkter utomhus skall förses med nederbördsskydd som utformas på sådant vis att nederbörd ej kan ansamlas. Inom fastigheten får högst 5 000 kg farligt avfall lagras
- Samtliga lossningsplatser skall senast den 31 december 2007 vara åtgärdade på sådant vis att spill och läckage samlas upp i en separat tank som medför en ökad säkerhet och förhindrar utsläpp från att nå det kommunala dagvattennätet

Kontroll av verksamheten

- Bolaget skall upprätta och lämna in ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren i tillståndsbeslutet följs. Kontrollprogrammet skall innehålla mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.
- Bolaget skall upprätta och inlämna en utbytesplan till tillsynsmyndigheten. Planen skall omfatta de kemiska ämnen och produkter som kan medföra risker för såväl människors hälsa som miljön. Redovisningen av uppsatta mål i utbytesplanen skall ske årligen och i samband med bolagets miljörapport. Burlövs kommun, Miljö- och räddningsförvaltningen har anfört följande.

Dagvattenhantering och ytvattenskydd

I ansökan anger sökanden att rutiner utarbetas för att om möjligt kunna göra lokala avgränsningar av dagvattensystemet vid haverier eller liknande ofrivilliga händelser. Dagvattnet avleds till Sege å som har sitt utlopp i Öresund, strax söder om Spillepengen. Miljö- och räddningsförvaltningen anser att rutiner, beredskap och möjlighet att göra avgränsningar för att förhindra direktutsläpp till Sege å och Öresund är av nödvändighet.

Malmö stad, Kommunstyrelsen, har hänvisat till de av VA-verket och miljönämnden i Malmö redan avgivna yttrandena.

BEMÖTANDE

Bona Kemi AB har bemött yttrandena i stort enligt följande (betr. hänvisningar, se aktbil. 57; anm. här).

Bolagets svar i målets sakfrågor följer nedan. I vissa av yttrandena förekommer emellertid en lång rad uppgifter som ger en synnerligen missvisande och negativ bild av bolaget och dess verksamhet. Bolaget har dock avstått från att i detalj bemöta dessa påståenden utan koncentrerat sig på sakframställan.

I detta sammanhang är det påkallat att erinra om vad Miljööverdomstolen i mål M 1644-06 anför beträffande prövningens omfattning:

"Visserligen är det sökanden som genom sin ansökan anger ramarna för prövningen, men det är ytterst prövningsmyndigheten som avgör om ansökan har den omfattning som behövs för prövningen." Myndigheters yttranden kan ge domstolen stöd i denna bedömning, men yttrandena har ingen självständig verkan när det gäller frågan om underlag.

Tillåtlighet

Bolaget söker tillstånd dels till produktionsökning vid den befintliga fabriken i Malmö, dels till vattenverksamhet för kylning i produktionen. Malmö stad och länsstyrelsen motsätter sig tillstånd till ökad produktion men kan i andra hand godta ökning under viss tid (tre respektive fyra år). Övriga motsätter sig inte utökningen men har olika förslag till villkor mm (se följande avsnitt). Ingen har motsatt sig vattenverksamheten.

Grunden för att i första hand neka tillstånd och i andra hand godta en tidsbegränsning, är frågan om risk. Bolagets omfattande riskanalyser inom ramen för bolagets egenkontroll liksom den fördjupade riskanalys som genomförts särskilt för denna ansökan, har pekat på risker för spridning av kemikalier/förroreningar via huvudsakligen brand och spill. Riskfrågan hanteras således löpande av bolaget och en rad åtgärder för att minska riskerna har genomförts under åren. Det gäller t. ex. ombyggnad av lossningsplattorna, invallningsskenor för att innehålla spill, ombyggnad av ventilationen så att lokaler med brandfarligvara alltid har undertryck, datorstöd för förebyggande underhåll och egenkontroll, kontroll av tätheter i brandceller, utbildning av personal och bolagets beredskapsorganisation och egen insatsstyrka m.m. Sedan riskanalysen särskilt pekat ut lossningsplatsernas utformning - där risken för så kallad pölbrand i ett worst case-scenario kan leda till dödsfall - har ytterligare ombyggnader av dessa lossningsplatser inletts och investeringar där getts ökad prioritet.

Detta gäller således hantering av risker i nuvarande verksamhet.

Genom ombyggnad av lossningsplatser med bl.a. kassuner som kan fånga upp läckage och därigenom begränsa en brands utbredning, kan pölbrand av det slag som förutsattes i riskanalysens worst case - scenario inte längre uppkomma. Det innebär att de allvarliga konsekvenser som Malmö stads miljönämnd och länsstyrelsen bygger sina bestridanden på, inte bör betraktas som aktuella i målet.

Vidare konstaterar bolaget att, oavsett vilken bedömning som görs av vad som är ett relevant worst case-scenario, den utökning som nu är föremålet för prövning inte kan anses öka risken. Detta utvecklas av experter på riskanalys i ansökans bilaga 1.

Bolaget vill framhålla följande.

Ökningen är dels av olika omfattning för olika typer av produktion och riskerna är inte heller proportionerliga mot mängderna inom respektive produktion. Det är andra faktorer som avgör, huvudsakligen gäller det hanteringen av lossning, som beskrevs ovan.

När det gäller ökningen av produktionen vill bolaget påminna om att den del av produktionen som ökar mest, tillverkning av UV-lack, är av det slag, en kallblandning, som kan hanteras genom en enkel anmälan till kommunen när det gäller ettusen ton. Det är med andra ord inte en typiskt sett farlig verksamhet. Här gäller det förvisso tillstånd för sjutusen ton, och en separat ansökan hade därför hanterats av länsstyrelsen i stället för kommunen, men blandningens riskkaraktär är dock den samma. Den har av riskexperter till och med bedömts irrelevant, eftersom den inte ens utgör en skadedimensionerande verksamhet. Bolaget finner därför inte skäl att ytterligare bemöta de återkommande kommentarerna i yttrandena av karaktären "fyrdubblad produktion", "en produktionsökning upp till 365 %"

och liknande.

Den tillverkning, som av riskanalytiker bedömts väsentlig, är bindemedelstillverkningen. Den tillverkningen kommer vid tillstånd av miljödomstolen förvisso att fördubblas i mängd, men inte i risk. Åtgärder vid lossningsplatser innebär istället att riskerna reduceras jämfört med idag. Bolaget har mer än 20 års erfarenhet av denna produktion och uppenbarligen mycket goda rutiner för riskhantering eftersom de produktionsstörningar som alltid uppstår inte har lett till någon miljöstörning.

Detsamma gäller erfarenheterna av tillverkningen av underhållsprodukter. Dessa kan emellertid, oaktat detta, inte betraktas som beaktansvärda ur risksynpunkt. Det bör även noteras att ökningen förvisso utgör 200 %, men de ur risksynpunkt intressanta ytaktiva ämnena utgör knappt 2 % av den sökta mängden.

De rutiner som idag finns ger således mycket god säkerhet och risken för allvarliga konsekvenser måste betraktas som oerhört liten. Räddningsverket, som landets huvudansvarige för riskhantering, har efter genomgång av ansökan, konstaterat att det inte fanns anledning att yttra sig i målet. Bolaget noterar vidare att inställningen hos länsstyrelsen och Malmö stad, att risken är så stor att den gör utökningen oacceptabel men ändå kan godtas under tre alternativt fyra år, är både ologisk och obegriplig.

Sammanfattningsvis vill bolaget därför understryka riskanalytikernas slutsats, dvs. att de åtgärder som bolaget vidtar ger överkompensation i förhållande till produktionsökningen.

Erinringar angående tillåtligheten ifrågasätter även om detta är den bästa platsen för den utökade produktionen, dvs. behovet av alternativa lokaliseringar. Bolaget konstaterar att alternativ lokalisering saknar funktion för att bedöma tillåtligheten då det inte blir fråga om ökade risker. Bolaget vill härutöver påminna om redovisningen i ansökan, att den pågående produktionen sker på område särskilt planlagt som industriområde, att störningar av beaktansvärd art inte förekommit under de mer än 20 år som likartad produktion pågått samt att kostnaderna för att bygga upp en parallell verksamhet på annan plats för att producera den sökta ökningen är uppenbart orimliga. Därvid är kravet på ytterligare redovisning av alternativ orimlig, mot bakgrund av 2 kap 7 § miljöbalken som förutsätter att det skall finnas miljönytta som motiverar insatsen.

Sakfrågor i övrigt

När det gäller driften handlar det dels om styrning av produktionen, där frågan är dels vilken typ av kvantifiering (producerad mängd eller mängd bindemedel) som är lämpligast och dels vilken balans mellan egenkontroll och villkor i dom som är lämpligast. Angående behovet av styrning genom villkor, ger bolaget sin syn på detaljerna i det följande. De principiella utgångspunkterna beskrivs inledningsvis här.

Produktionsmått

Bolagets förslag att modernisera styrningen av produktionen från produktvolym till bindemedelsförbrukning, bygger på många års erfarenhet av verksamhetens utveckling och vad som kan ge miljöstörning samt på den analys som gjordes i domen om Trelleborgsanläggningen². Den i målet föreslagna formen av styrning har således godtagits av såväl miljödomstol

som Miljööverdomstol. Givetvis är det lämpligt att ha samma typ av styrning för bolagets samlade verksamhet, oavsett fabrik. Även ur miljösynpunkt är det uppenbart att den mest funktionella styrningen är att reglera bruket av de miljöstörande ämnena snarare än den volym produkt som lämnar fabriken, eftersom bolagets transportrörelser inte är en avgörande fråga på denna trafiktäta plats.

Behov av villkor

När det gäller behovet av villkor, påminner bolaget om de åtaganden som finns i ansökan. Dessa åtaganden ger, genom det så kallade allmänna villkoret, lika bindande ramar för verksamheten som andra villkor. Endast om något förhållande behöver regleras utöver ansökans åtagande eller av speciell anledning behöver synliggöras eller behöver förtydligas för att lämpligare sätta ramarna för verksamheten, skall så ske genom separata villkor. Förhållanden som regleras genom lag eller andra bestämmelser, skall inte heller regleras i särskilda villkor.

VA-lagstiftningen

Det sist nämnda väcker den principiella frågan om förhållandet mellan miljöbalkens reglering och den som sker med stöd av VA-lagstiftningen, huvudsakligen genom de generella bestämmelser som formuleras av VA-ansvariga, kallade ABVA, med eventuella tilläggsbestämmelser. VA-regleringen kan gå utöver de krav som tillstånd till miljöfarlig verksamhet anger och är således inte kopplad till miljöbalken. Bestämmelserna i ABVA ändras löpande och därigenom förändras kraven på de till reningsverk levererande verksamheterna. Eftersom villkor i miljötillstånd för levererande verksamheter normalt blir stående under längre perioder kan de således med tiden avvika mycket från ABVA.

De olika myndigheternas parallella tillsyn över avloppets kvalité enligt miljöbalken respektive VA-lagen - jämte de med åren växande diskrepanserna mellan villkor och ABVA, leder till oklarheter både i ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och i frågan vad som egentligen gäller för avloppshanteringen hos den levererande verksamheten.

Miljööverdomstolen har i dom³, avseende just detta bolag och därigenom denna typ av verksamhet, i domskälen klarlagt att "det avgörande är alltså att innehållet av föroreningar i det avloppsvatten som leds ut i det kommunala spillvattennätet till mängd och sammansättning senast i förbindelsepunkten inte går utöver det som föreskrivs i villkoret".

Bolaget vill erinra om vad man i ansökan har åtagit sig vad gäller processavloppsvattnet⁴, dvs. att det skall hålla en sådan kvalité att det kan avledas till Malmö kommuns reningsverk, enligt vad som från tid till annan föreskrivs i ABVA för Malmö kommuns avloppsanläggningar.

Det innebär att bedömningen av verksamhetens behandling av processavlopp skall ske med utgångspunkt för vad som där bedöms behövt och rimligt, och inte med utgångspunkt i vilka behov som finns vid reningsverket.

Vidare gäller det att bevara möjligheten för bolaget att ta tillvara teknikutveckling⁵, dvs. om bedömningen är att viss kvalité behöver preciseras i ett villkor så skall det inte i villkor låsas hur denna kvalité skall uppnås.

Kemikaliehantering

När det gäller befintlig kunskap om kemiska produkter måste följande

uppmärksammas. Det har under ansökans beredning väckts kritik mot dokumentationen av använda kemikalier och dess egenskaper. Vid muntlig förberedelse i målet framförde bolaget det nödvändiga i att bibehålla receptet till sina produkter hemligt, vilket innebär att all information inte kunde lämnas ut generellt. Tillsynsmyndigheten liksom länsstyrelsen och domstolen har dock under sekretessförbehåll fått tillgång till allt material. Vidare har bolaget förklarat hur materialet grupperats och varför. Bolaget har beskrivit att säkerhetsdatablad regelbundet går igenom samt framhållit det orimliga i att de som fortfarande är aktuella ändå skall skrivas om endast av skälet att de är äldre än 3 år. Det finns brister i säkerhetsdatablad som används allmänt i Europa, men bolaget kan rimligen inte göra utredningar istället för producenterna. När länsstyrelsen anger att bolaget nekat lämna information med hänvisning till sekretess är detta således uppenbarligen missvisande. Krav på villkor om kunskapsutveckling när det gäller kemikalier har framförts av Naturvårdsverket och länsstyrelsen. Huvudfrågan är vilket utredningsansvar som är rimligt att lägga på brukare jämfört med producenter. Bolaget måste understryka att Naturvårdsverkets omnämnande av Högsta domstolens dom⁶ angående Akzo Nobel ger det felaktiga intrycket att verkets förslag till villkor för BonaKemi skulle bygga på praxis. Det är emellertid, som länsstyrelsen tydliggör, fortfarande oklart vad som är rimligt att kräva, eftersom Högsta domstolen återförvisat frågan till Miljööverdomstolen.

Bolagets bedömning av rättsläget är följande. Bolagets åligganden att skaffa sig erforderlig kunskap för att rätt kunna bedöma riskerna vid användning av olika kemikalier regleras redan genom miljöbalkens allmänna hänsynsregler, det sk. kunskapskravet i 2 kap. 2 §, vidare av miljöbalkens 14 kap. om kemiska produkter, samt i det löpande arbetet genom kraven i förordningen om verksamhetsutövarns egenkontroll. Denna reglering har tillkommit efter koncessionsnämndens beslut om nu gällande villkor 4 och 5. Bolaget motsätter sig emellertid inte att dessa villkor även skall vara gällande för det nya tillståndet. Behovet av ytterligare utredningar måste dock beakta de förhållanden som råder i bolaget, när det gäller användningen av kemikalierna. De säkerhetsåtgärder och rutiner som finns, bl.a. åtagandet att hantera visst icke-farligt avfall såsom om det vore farligt avfall, innebär att full kunskap om kemikalierna inte kan anses miljömässigt motiverad. Tillräcklig kunskap finns för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Det intresse som finns i samhället av att ständigt öka kunskapen om olika riskkällor kan inte överlämnas till enskilda. När det gäller utfasningsämnen vill bolaget vidare påpeka att det i miljömålet, Giftfri miljö - del mål 3, tydligt anges att detta sker om det är möjligt och att det är frivillighet som gäller:

"I fråga om utfasning av farliga ämnen skall följande gälla. Nyproducerade varor skall så långt det är möjligt vara fria från . . ." 7

"I avvaktan på att förbud införs inom EU (och på sikt globalt) bör berörda företag och institutioner i Sverige frivilligt arbeta för en utfasning av de ämnen som omfattas av delmålet." 8

Länsstyrelsens slutsats att detta skall ske inom 5 år och dels att det skall bindas genom villkor, avviker således från de för landet gemensamma målen

som bolaget liksom andra aktörer arbetar efter.

Länsstyrelsen föreslår följande villkor:

"2-(2-aminoethylamino)etanol (AEEA), 2-butanonoxim, formaldehyd, metyldiglykol, polyaziridin och toluen-2,4-diisocyanat får inte användas i produktionen efter den 1 januari 2011."

Bolaget vill beträffande detta framföra, att kriterierna för farliga ämnen som omfattas av delmål 3 är följande:

"De ämnen som skall omfattas av riktlinjen om cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen bör vara de ämnen som klassificerats med avseende på dessa egenskaper inom kategori 1 eller 2 i EG-direktivet (67/548/EEG) om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen." 9

Bolaget har i kompletteringarna¹⁰ noga redogjort för de aktuella ämnenas egenskaper, kategori och avvecklingsmöjligheter. Av ämnena i det föreslagna villkoret är det endast 2-(2-aminoethylamino)etanol (AEEA) som tillhör reprotoxiskt CMR-ämne, kategori 2.

Eftersom AEEA tillhör kategorin 2 omfattas det av del mål 3. I delmål 3 finns dock följande förbehåll 11 :

"Dessa ämnen skall inte heller användas i produktionsprocesser om inte företaget kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada. "

Bolaget har i sina kompletteringar särskilt framfört detta förhållande:

"AEEA... Används vid polymertillverkning och hanteras i ett slutet system. All AEEA förbrukas i produktionen."

Bolaget har således genom detta styrkt att hälsa och miljö inte kan komma till skada genom användningen av AEEA. Skäl saknas med andra ord till den föreslagna regleringen.

Övriga i länsstyrelsens förslag till villkor ingående ämnen tillhör CMR-ämnen kategori 3 och faller därför per definition utanför vad som föreskrives i delmål 3.

Det finns således inte stöd, varken i författningar eller i förarbeten, för att införa ett sådant förbud som länsstyrelsen föreslår. Villkoret skall därmed inte godtas.

Användning av naturresurser

Naturvårdsverket har väckt frågan om energihushållning. Bolaget åtar sig härmed att uppdatera sin kartläggning av energiförbrukningen, samt utveckla denna såsom energirevision, men finner ingen anledning att utöver åtagandet förordna vare sig om villkor eller om provotid (se vidare om provotid nedan).

Bolagets redovisning i ansökan liksom i årliga miljörapporter visar att energifrågan löpande hanterats och visar också i framtiden planerade, dvs. prioriterade åtgärder. Det har ingen gång från myndigheterna kommit respons på redovisningen i miljörapporterna av fördelningen mellan energislag, vidtagna åtgärder etc. Energihushållningen kan oavsett detta inte betraktas som en väsentlig del i prövningen av utökningen eller kylningen, och är enligt bolagets mening ett typfall av sådant som skall ligga i bolagets ansvar för egenkontroll. Det kan inte anses miljömässigt motiverat att, utöver de existerande formella kraven på egenkontroll och årliga miljörapporter, ytterligare formalisera det tydliga ansvaret enligt 2 kap att överväga miljönytta och kostnader med målet ständig förbättring.

Utsläpp till vatten

När det gäller bedömningen av vilka slag av förbehandling av processavloppsvatten som är relevant och rimlig i bolagets verksamhet, är det inledningsvis nämnda samspelet med VA-lagstiftningen en nödvändig utgångspunkt. Huvudmannen för reningsverken har ett ansvar enligt VA-lagen att formulera villkor för mottagandet av avloppsvatten så att verkets villkor kan innehållas. Innehåller brukaren dessa villkor skall huvudmannen ta emot avloppsvattnet. Samhällets system för VA-hantering bygger helt på detta upplägg. För att styra kvalitén på det avloppsvatten som når omgivningen, efter behandling i reningsverken, måste således krav riktas mot reningsverken. Så kallad rening vid källan - den levererande verksamheten - är inte alltid självklart bästa val och miljöbalkens princip är att det skall vara samlat bäst resultat. När det gäller föroreningar som är biologiskt nedbrytbara är således en biologisk reningsprocess bästa teknik. En sådan behandling sker effektivast ur miljö- såväl som ekonomisk synpunkt vid VA-verkets reningsverk.

VA-verket är mycket motsägelsefullt vad gäller kännedomen om bolagets avloppsvatten. I sitt yttrande motiverar VA-verket sitt yrkade villkor 1 "Inget farligt avfall eller avloppsvatten, förutom sanitärt avloppsvatten och normalt dagvatten, skall få ledas till det kommunala avloppsnätet från bolagets fastigheter" med "att avloppsvattnet från bolaget är av okänd karaktär och därför inte acceptabelt att ta emot i ett kommunalt avloppsreningsverk". Bolaget vill dels erinra om att bolaget har undersökt sina avloppsvatten vid flera tillfällen. Bolaget ingick i det sk. STORK-projektet¹², innebärande karakterisering av utsläpp från olika industrier i början av 1990-talet. Därefter undersöktes olika delströmmar av produktionsavloppsvatten i samband med den prövotidsutredning som utfördes i enlighet med koncessionsnämndens beslut.¹³ Sedan karaktäriseringarna gjordes har inga väsentliga ändringar av processerna gjorts.

VA-verkets aktiva del i bl.a. detta utredningsarbetet bekräftar VA-verket i sitt yttrande, "VA-verket har /.../ lagt ned mycket arbete med att tillsammans med bolaget gå igenom och bedöma alla delströmmar som uppstår i processerna från bolaget". Avloppsvattnet från verksamheten kan uppenbarligen inte för VA-verket vara av okänd karaktär.

Lagring av farligt avfall m.m.

Bolaget ingav 2006-07-07 förslag till särskilda villkor avseende bl.a. lagring och hantering av farligt avfall. Bolagets förslag baserades på Miljööverdomstolens avgörande¹⁴, varvid har beaktats möjligheten för verksamhetsutövaren att utifrån olika bedömningar av lämpligheten avgöra huruvida regnskydd skall användas eller ej.

Länsstyrelsen föreslår följande starkt begränsande lydelse, varvid inte heller beaktas om det är fråga om fast eller flytande form:

"Kemiska produkter och farligt avfall skall hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring skall ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten inte ansamlas. Tankar och cisterner skall vara försedda med överfyllnadsskydd. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta skall minst

motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym."

Bolagets bedömning är, att följande förslag på villkor på ett bättre sätt styr verksamheten:

"Fasta kemiska produkter och fast farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag under tak eller inom invallat område.

Flytande hälso- och miljöfarliga kemiska produkter och flytande farligt avfall skall förvaras på ogenomsläppligt underlag inom invallat område.

Invallat område skall vara utformat på sådant sätt att minst volymen av den största behållaren plus 10 % av övrig lagrad volym kan innehållas inom invallningen. Tankar och cisterner skall vara försedda med överfyllnadsskydd.

Vid förvaring utomhus skall invallningen vara skyddad mot nederbörd eller dimensionerad för att även rymma 100 mm regn. Invallningarna skall vara täta och utrustade med larm för hög nivå inom invallningen.

Vid förvaring av flytande kemikalier i anslutning till verksamheten får fabriken invallningssystem utnyttjas.

Vätska som samlas upp inom invallat område får efter kontroll ledas till dagvattennätet alternativt det interna processavloppssystemet för relevant behandling. "

Länsstyrelsen föreslår vidare som del i villkor 10:

"Inom fastigheten får samtidigt lagras högst 5 ton farligt avfall." Eftersom ansökan omfattar tre fastigheter innebär detta en total lagringsvolym av 15 ton. Bolaget finner inte själva villkoret motiverat eller behövligt. I det fall domstolen gör en annan bedömning bör följande beräkning beaktas:

Optimerad transportvolym per gång är 8 ton.

Felkörning i en reaktor kan generera 5 ton vid ett tillfälle.

Viss från tid till annan lagrad mängd per fastighet $3 \times 2 \text{ ton} = 6 \text{ ton}$ Totalt blir detta 19 ton, dvs. det behövs möjlighet att lagra ca 20 ton sammanlagt inom fastigheterna, för att villkoret inte skall leda till onödiga transporter såväl som opraktisk hantering i verksamheten.

Buller

Det får anses klarlagt att det är fråga om sk. befintlig industri och bolaget hävdar därför att gällande riktvärden för externt industribuller skall användas.

Länsstyrelsen hänvisar till en remissversion med råd från Naturvårdsverket som pekar på en skärpning, men det är högst oklart om förslagen däri kommer att godtas. Oaktat detta måste emellertid - när frågan icke är om bindande bestämmelser - en bedömning göras av det aktuella fallet.

Bolaget har låtit utföra en externbullerutredning (bilaga 2) vilken styrker vad bolaget tidigare har påstått, nämligen att bolagets verksamhet varken i nuläget eller vid sökt produktion genererar något störande buller vid närmaste befintliga bostäder. Det saknas vid detta förhållande miljömässig anledning att skärpa bullervillkoret.

Transporter

Länsstyrelsen anser det inte klarlagt att bolagets förslag att transportera spillvatten med lastbil mellan fastigheterna är bästa lösning, eftersom allmän väg och dagvattenbrunnar passeras. Bolaget vidhåller att det är en säkerhetsmässigt mycket bra lösning, eftersom den aktuella typen av container är avsedd för transport av farligt avfall/kemikalier och således håller

mycket hög säkerhet. Det är uppenbart orimligt med t.ex. rördragning, när det handlar om en volym av ca två kubikmeter i veckan.

Prövotid

Utredningar om processavloppsvattnet och lösningsmedelsutsläppet
Prövotid har begärts av länsstyrelsen och miljönämnden för alternativa metoder för förbehandling av processavloppsvattnet m.m. och av miljönämnden rörande lösningsmedelsutsläppet. Det föreligger emellertid inte sådan osäkerhet om förhållandena som enligt 22 kap 27 § 1 st miljöbalken krävs för att det skall vara tillåtet att skjuta upp en fråga. Prövotid skall syfta till att öka erfarenheterna. Det kan inte antas att erfarenhetsläget är annorlunda vid prövotidens utgång än det är i dag; det är ständig utveckling i de aktuella frågorna. Det korrekta i detta bolagets synsätt har bekräftats av Miljööverdomstolen vid ett flertal tillfällen, bla. vid överprövningen av bolagets planerade Trelleborgsanläggning 15.

Bolaget motsätter sig begäran om prövotid.

Energianvändning

Naturvårdsverket yrkar prövotid avseende energianvändningen:

NV1. Verket föreslår att frågan om slutliga villkor avseende energihushållningen skjuts upp under en prövotid fram till den 31 december 2007. Under prövotiden skall bolaget göra en kartläggning av energiförbrukningen och utreda de tekniska, ekonomiska, energi- och miljömässiga konsekvenserna av alla de olika åtgärder som kan vidtas både i själva processen och i olika hjälpsystem för att minska energiförbrukningen. Vidare bör en bedömning enligt 2 kap. 7 § av kostnad och nyttan hos de olika åtgärderna göras, liksom rimligheten att genomföra dem.

Naturvårdsverkets förslag till utredningsdirektiv är både mycket omfattande och detaljerat. Bolaget ifrågasätter om Naturvårdsverket har uppfattat omfattningen av sin begäran. Verket utgår för det första från processen, dvs. i singularis, men här är det fråga om ett tiotal processer. Verket anger vidare omfattningen till "konsekvenserna av alla de olika åtgärder som kan vidtas". Bolaget måste framhålla att den av Naturvårdsverket åberopade bestämmelsen om rimlighet, 2 kap 7 § miljöbalken, även gäller för verkets begäran om utredning. Detta kan omöjligen betraktas som en rimlig utredningsuppgift inom ramen för en ansökan om tillstånd, även om den skulle ha haft miljörelevans, vilket dock inte är fallet. Detta måste anses som en forskningsuppgift, långt utöver vad som är rimligt i ansökningsmål.

Bolaget motsätter sig prövotidsförfarande men motsätter sig dock inte att utreda möjligheterna till energihushållning, som bla. framgick ovan.

Bolaget åtar sig därför följande:

Bolaget skall inom ramen för sin egenkontroll utreda de tekniska och ekonomiska möjligheterna att minska energianvändningen. Redovisningen i miljörapporten för år 2008 skall innehålla primärdata i den omfattning som erfordras för en bedömning enligt 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken om vilka förändringar som kan anses miljömässigt motiverade.

Bemötande angående VATTENVERKSAMHET

Burlövs kommun har pekat på bolagets ansvar att skydda grundvattenresursen och bolaget åtar sig att, som Burlövs kommun föreslår, vidta särskilda försiktighetsmått och åtgärder för att skydda borrhålen för

extern påverkan.

I sammanhanget vill bolaget även nämna att de rutiner som kommunen efterfrågar redan finns och uppdateras löpande.

Sättningsrisker

Bolaget tillskrev 2006-08-17 berörda fastighetsägare och nyttjanderättsinnehavare inom närområdet med information om ansökan om grundvattenverksamhet. Kort informerades om sökt verksamhet, praktiskt influensområde och sättningsrisker. Möjlighet gavs att ta del av utredningsmaterialet. Fem fastighetsägare återkom med synpunkter, varav en överlät vidare synpunkter till själva kontrollfasen. De fyra återstående kallades till samråd den 4 oktober 2006. Samrådsredogörelserna bilägges. Vid samrådet överenskomms att en geoteknikexpert närmare skulle granska grundläggningsförhållanden och sättningsrisker för de aktuella fastigheterna. Rapporten finns i bilaga 3.

Sammanfattningsvis konstateras att sättningar och sättningsdifferenser, som följd av bolagets grundvattenuttag, bedöms för fastigheterna närmast brunnsområdet, bli så små att de inte innebär någon skaderisk för dessa och andra, längre bort belägna fastigheter och förekommande anläggningar, byggnadsstommar och golv, tomt- och gatumark eller förekommande ledningar i mark.

Vad avser sättningar i källargolvet på fastigheten X 12 har dessa studerats inom ramen för den nämnda rapporten och den sammanfattande bedömningen är att de uppkomna sättningarna till övervägande del uppkommit på grund av de stora laster som golvet utsätts för. Detta styrks även av det förhållande att sättningarna är ungefär lika stora i delen närmast uttagsbrunnen som i delen närmast återföringsbrunnarna.

Övriga frågor

Trelleborgsanläggningen

Marknadens behov är förvisso svåra att förutse men för att säkerställa att bolaget skulle kunna täcka behovsökningar har företaget vidtagit en rad aktiviteter. Exempelvis genom att år 2001 förvärva mark och under 2004 få tillstånd till verksamhet i Trelleborg.

Behoven från marknaderna ökar fortsatt men bolaget har, i detta skede valt att förlägga en försörjningspunkt i North Carolina, USA. Anledningen är att cirka 45 % av försäljningen är hänförlig till den nordamerikanska marknaden. Initialt kommer enheten i Malmö att förse den amerikanska produktionen med halvfabrikat. Bolagets kunder av UV-lack i Asien kräver lokal närvaro, vilket har lett till att bolaget kommer att etablera en produktionsenhet i Kina. Bolaget behöver dock behålla möjligheten att snabbt kunna etablera en tillverkningsenhet i Trelleborg, för att kunna expandera volymerna men också för att skapa den ökade produktionssäkerhet som varit ett genomgående tema i planerna. I ett sådant scenario har bolaget inte bara att väga in tid för tomtförvärv och byggnation, utan även och i högre grad tiden för och utgången av en tillståndsprövning enligt miljölagstiftningen.

Tillståndet för Trelleborgsanläggningen bygger på förutseende planering istället för den mera vanliga tidsnöden i ärendehantering, och planeringstryggheten bör inte läggas bolaget till last.

Kunskap

Ett mycket allmänt formulerat krav på villkor om kunskap framförs av länsstyrelsen och VA-verket. Bolaget vänder sig med eftertryck mot kravet. Det är för det första inte brukligt med sådant villkor, utan det grundläggande kravet i miljöbalken jämte egenkontrollens tydliga preciseringar anses ge tillräcklig fokus på frågan om kunskap. Det finns oavsett detta emellertid ingen indikation på att det skulle vara motiverat att särbehandla och peka ut bolaget, i en för marknaden så viktig och känslig fråga som kunnighet. Det är ett internationellt aktivt och respekterat företag, vars verksamhet bygger på forskning och utveckling. Personalen har hög kompetens och det finns såväl högskoleutbildade som disputerade kemister och civilingenjörer. Internutbildning och rutiner för löpande uppdateringar är en integrerad del av egenkontrollen. Det har under företagets verksamhetstid i tillsynen inte framförts att det råder bristande kunskap. Bolaget vill därför att begäran preciseras så att den i sak kan bemötas.

Delegation

VA-verket föreslår att rätten att precisera villkor överlämnas till tillsynsmyndigheten när det gäller:

- utformning av lossnings- eller lastningsplatser för kemiska produkter och farligt avfall,
- åtgärder som behövs för att spill, läckage eller brandsläckvatten inte skall kunna ledas vidare,
- åtgärder som behövs med anledning av (ny) riskanalys för Sege å,
- åtgärder som behövs med anledning av (ny) riskanalys för Sjölunda avloppsreningsverk.

Länsstyrelsen föreslår, som bolaget uppfattar det, delegation till tillsynsmyndigheten när det gäller villkor angående:

- utformning och genomförande av invallning och nederbördsskydd för förvaring av kemiska produkter och farligt avfall,
- hantering och förvaring, annan än i punkten ovan, av avfall,
- åtgärder med avseende på lukt från metylmekrylat eller butylmekrylat,
- avvecklingsplan.
- kontrollprogram,
- system för riskuppföljning,
- policy för olycksskydd.

Tillsynsmyndigheten har inte bedömt delegation behövlig. Bolaget delar tillsynsmyndighetens bedömning. Verksamheten och åtgärderna kan med stöd av ansökan tillräckligt väl bedömas och regleras redan nu. Ytterligare villkor är inte behövliga.

Bolagets invändning är sammanfattningsvis att ansökan skall avgöras i ett sammanhang, av miljödomstolen, och att det enbart i genuint oklara frågor och för sakförhållanden som verkligen behöver regleras, som domstolen skall överlämna frågorna till annan beslutande i framtiden. Grundförutsättningen för att delegera villkor av mindre betydelse (22 kap 25 § 3 st miljöbalken) är således att dessa alls behövs för att styra verksamheten. Så är inte fallet. Det allmänna villkoret, med koppling till ansökans tekniska beskrivning, sökandens yrkade särskilda villkor jämte egenkontroll och tillsyn är tillfyllest för att nå rimlig omgivningshänsyn, med tanke på åtgärdernas art och omfattning. Närmare bemötande av föreslagna villkor

Länsstyrelsen

1. Om inte annat framgår av övriga villkor eller föreskrifter ska verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.

Bolaget har ingen erinran mot villkorsförslaget.

2. Halten kväveoxider, räknat som kvävedioxid, i utsläppet från de naturgaseldade pannorna får som riktvärde inte överstiga 50 mg per MJ tillfört bränsle.

Bolaget yrkar på 70 mg per MJ eftersom det är fråga om befintliga pannor.

3. Utsläppet av flyktiga organiska ämnen (VOC) till luft får som riktvärde inte överstiga 5 ton per år.

Villkorsförslaget överensstämmer med bolagets åtagande. Bolaget har ingen erinran mot att åtagandet tydliggörs i ett villkor.

4. Avluft från lagertankar ska ledas till den katalytiska förbränningsanläggningen.

Det är visat att de totala förlusterna av VOC är endast 0,2 % av den hanterade mängden, att ställas i relation till vad som föreskrives som gränsvärde i VOC-direktivet; 3 %. Att leda all avluft från lagertankar innehållande lösningsmedel till katalytisk förbränning innebär en kostnad av ca 2,5 Mkr för ny förbränningsanläggning och omfattande rördragning. Utsläpp från tankar beroende på undanträngda volymer vid tankfyllnader beräknat med allmänna gaslagen ger för etanol ca 250 kg och etylacetat ca 200 kg.

Därtill ökar risken för okontrollerad brandspridning genom att alla sådana tankar blir förbundna med varandra. Bolaget finner därför förslaget inte vara miljömässigt eller ekonomiskt försvarbart.

5. Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningsanläggningen får som riktvärde inte understiga 96 procent.

Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg per Nm³.

Bolaget finner det inte miljömässigt motiverat att frångå nu gällande villkor om 95 % reduktion i en befintlig anläggning.

6. Skulle den katalytiska förbränningsanläggningen haverera under pågående reaktion i reaktorn tillåts satsen att reagera färdigt. Den katalytiska förbränningsanläggningens tillgänglighet ska för tiden därutöver uppgå till 100 procent.

Bolaget finner det inte motiverat att frångå formuleringen i nu gällande villkor 10.

7. Utsläpp av isosyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocanat) får som riktvärde inte överstiga 0,018 mg per Nm³.

Villkorsförslaget överensstämmer med bolagets åtagande. Bolaget har ingen erinran mot att åtagandet synliggörs i ett villkor.

8. Stofthalten i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 5 mg per Nm³.

Villkorsförslaget överensstämmer med bolagets åtagande. Bolaget har ingen erinran mot att åtagandet synliggörs i ett villkor.

9. Om luktstörningar från tankfyllning eller direktutsläpp av metylmetakrylat eller butylmetakrylat uppstår ska åtgärder för att begränsa störningarna vidtas.

Bolaget föreslår ett mera heltäckande villkor vad avser luktstörningar, i likhet

med vad som föreskrivits för Trelleborgsanläggningen:

Uppkommer för omgivningen olägenheter i form av lukt till följd av verksamheten, skall bolaget omedelbart vidta åtgärder för att undanröja orsakerna till lukt eller för att undanröja fortsatt spridning av lukt.

10. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten inte ansamlas. Tankar och cisterner ska vara försedda med överfyllnadsskydd. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Inom fastigheten får samtidigt lagras högst 5 ton farligt avfall.

Bolaget motsätter sig villkoret och hänvisar till vad som ovan anförts under Lagring av farligt avfall m.m. samt yrkar på bolagets formulering.

11. 2-(2-aminoetylamino)etanol (AEEA), 2-butanonoxim, formaldehyd, metyldiglykol, polyaziridin och toluen-2,4-diisocyanat får inte användas i produktionen efter den 1 januari 2011.

Bolaget motsätter sig villkoret och hänvisar till vad som ovan anförts under Kemikaliehantering.

12. Utsläpp av nonylfenoletoxilat får inte ske.

Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

13. Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 50 dBA dagtid (kl 7-18) vardagar, 40 dBA nattetid (kl 22-7, samtliga dygn) och 45 dBA övrig tid. Om hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter. Momentana ljud får som riktvärde nattetid (kl 22-7) uppgå till högst 50 dBA.

Bolaget anser att villkoret dels skall avse befintlig industri dels skall förtydligas så att det entydigt avser befintliga bostäder och hänvisar vidare till bolagets yrkanden nedan.

14. Bolaget ska för mätning av grundvattennivåer anlägga/bibehålla kontrollbrunnar under tiden för oförutsedd skada.

Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

15. Bolaget ska installera och behålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av uppumpat/återfört grundvatten.

Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

16. Verksamhetens energiförbrukning fördelat på olika källor samt åtgärder för att minska energiförbrukningen ska årligen redovisas i miljörapporten.

Energikällor ska också redovisas för fjärrvärme/kyla och för elenergi ska det anges om ursprunget är förnyelsebara källor.

Bolaget motsätter sig villkoret och hänvisar till vad som ovan anförts under Prövotid.

17. Bolaget ska i god tid, dock senast sex månader före nedläggning av hela eller delar av verksamheten, inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

18. Förslag till kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs ska lämnas in till respektive tillsynsmyndighet senast tre månader efter dom. I kontrollprogrammen ska mätmetoder, mätfrekvens och

utvärderingsmetoder anges.

Bolaget anser att den angivna tiden skall gälla från lagakraftvunnen dom.

19. Bolaget ska införa ett system för riskuppföljning samt en policy för skydd mot olyckor.

Bolaget motsätter sig villkoret eftersom ändamålet redan regleras genom förordning¹⁶.

20. Avfall av olika slag skall samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet ska i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

Malmö stad, Miljönämnden

1. Bolaget skall i samråd med tillsynsmyndigheten gå igenom befintlig dokumentation vad gäller innehåll och miljöfarlighet m m i inköpta och egna produkter och vid behov komplettera dokumentationen.

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

2. Bolaget skall årligen redovisa skriftligen arbetet med att byta ut hälso- och miljöfarliga kemikalier mot mindre farliga. Bolaget får vid införandet av nya kemikalier i verksamheten endast använda kemikalier med minsta möjliga hälso- och miljöfarlighet. Utbyte av kemikalier skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget hänvisar till villkorsförslag 22 från tillsynsmyndigheten.

3. Utsläpp av nonyfenoletoxylat får ej ske.

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

4. Innehåll i reaktor för polymerbindemedel som utslungas ut i samband med att sprängblecket brister skall via ledning överföras till särskild uppsamlingstank.

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

5. Avluft från tankfyllning av råvaror från vågkärl samt avluft från reaktorer för tillverkning av polymerbindemedel skall förbrännas i en katalytisk förbränningsanläggning.

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget anser dock att det behöver förtydligas att det avser akrylatpolymerbindemedel.

6. Reduktionen av metylmetakrylat över den katalytiska förbränningen får som riktvärde inte understiga 95 %. Halterna av metylmetakrylat och butylmetakrylat i utgående luft får som riktvärde inte överstiga 40 respektive 20 mg/m³ (n).

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget har ingen erinran mot villkoret.

7. Skulle den katalytiska förbränningen haverera under pågående satsning efter reaktion i reaktorn, tillåts satsen att reagera färdigt.

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor. Bolaget anser dock att ordet efter skall bytas ut mot ordet eller. Det rör sig uppenbart om en misskrivning i tidigare beslut, och detta är lämpligt tillfälle att rätta till denna.

8. Utsläpp av isocyanater till luft, mätt som IPDI (isoforondiisocyanat) från tillverkningen av polyuretanbindemedel får som riktvärde inte överstiga 0,05

mg/m³ (n).

Förslaget överensstämmer med nu gällande villkor, men speglar inte bolagets åtagande. Bolaget hänvisar till länsstyrelsens förslag 7.

9. Luktolägenheter till följd av bolagets verksamhet får ej uppkomma.

Bolaget anser förslaget vara omöjligt att iaktta, eftersom det är synnerligen individuellt vad som är luktolägenhet, och det är därför inte rimligt att ha sådant i ett villkor som kopplas till straffansvar. Däremot är det möjligt för bolaget att agera så snart det rapporteras att olägenhet uppfattas. Bolaget hänvisar vidare till vad som anförts under länsstyrelsens villkorsförslag 9.

10. Stofthalten i utgående ventilation får som riktvärde inte överstiga 5 mg/Nm³

Förslaget överensstämmer med bolagets åtagande. Bolaget har ingen erinran mot att åtagandet lyfts fram genom ett villkor.

11. Bolaget skall årligen i samband med miljörapporten redovisa vilka åtgärder de vidtagit inom hela verksamheten rörande minskad energiförbrukning. Redovisningen skall omfatta energiförbrukningen fördelad på olika källor samt ursprunget av energikällorna d v s i vilken mån de utgörs av förnyelsebara källor.

Bolaget har ingen erinran mot villkorsförslaget, se även ovan under PRÖVOTID.

12. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 50 dBA dagtid (kl 0700-1800) vardagar, 40 dBA nattetid (kl 22-7, samtliga dygn) och 45 dBA övrig tid. Om hörbara tonkomponenter och/ eller impulsartat ljud förekommer skall den tillåtna ljudnivån sänkas med 5 dBA-enheter.

Förslaget är utformat som ett gränsvärde, vilket bolaget motsätter sig och hänvisar till bolagets yrkade villkor 22.

13. Golvbrunnar i produktionslokalen skall vara proppade eller försedda med avstängningsanordning. Brunnar och avstängningsanordningar skall under drift hållas stängda och får inte öppnas förrän lösningsmedels- eller annat spill har samlats upp.

Bolaget anser att de föreslagna lydelserna ryms inom bolagets yrkade villkor 14.

14. Utgående processavloppsvatten från bolagets verksamhet får inte vara av sådan beskaffenhet att det finns risk för negativ påverkan på det kommunala avloppsreningsverkets processer.

Bolaget anser att de föreslagna lydelserna ryms inom bolagets yrkade villkor 14.

15. Klassificering av avfall skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Avfall som ej klassas som farligt avfall skall i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.

Förslaget ger ett intryck av delat ansvar. Ansvaret för klassificeringen vilar enligt miljöbalken¹⁷ och avfallsförordningen¹⁸ helt på verksamhetsutövaren. Villkorsförslaget i den delen avvisas därför. I övrigt hänvisas till länsstyrelsens förslag 20.

16. Farligt avfall skall förvaras tydligt avskilt från övrigt avfall.

Villkorsförslaget behövs inte eftersom ändamålet redan regleras genom förordning¹⁹.

17. Behållare med farligt avfall, tankar samt andra förvaringskärl skall vara tydligt märkta.

Bolaget har ingen erinran mot villkorsförslaget.

18. Förvaring och hantering av råvaror, produkter och farligt avfall skall ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp till dag- eller spillvattenledningar eller som på annat sätt kan förorena miljön.

19. Lagring av farligt avfall eller kemiska produkter utomhus skall förses med nederbördsskydd som utformas på sådant vis att nederbörd ej kan ansamlas. Inom fastigheten får högst 5 000 kg farligt avfall lagras.

Bolaget avvisar villkorsförslagen och hänvisar till vad som ovan anförts under Lagring av farligt avfall m.m., samt yrkar på bolagets formulering.

20. Samtliga lossningsplatser skall senast den 31 december 2007 vara åtgärdade på sådant vis att spill och läckage samlas upp i en separat tank som medför en ökad säkerhet och förhindrar utsläpp från att nå det kommunala dagvattennätet

Villkorsförslaget låser bolaget vid en viss typ av utförande. Detta är vare sig behövligt eller lämpligt. Bästa utförande bedöms inför genomförandet. Bolaget hänvisar till bolagets yrkade villkor 19.

21. Bolaget skall upprätta och lämna in ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren i tillståndsbeslutet följs.

Kontrollprogrammet skall innehålla mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Bolaget hänvisar till bolagets yrkade villkor 26.

22. Bolaget skall upprätta och inlämna en utbytesplan till tillsynsmyndigheten. Planen skall omfatta de kemiska ämnen och produkter som kan medföra risker för såväl människors hälsa som miljön. Redovisningen av uppsatta mål i utbytesplanen skall ske årligen och i samband med bolagets miljörapport.

Bolaget har ingen erinran mot villkorsförslaget.

VA-verket i Malmö stad.

1. Inget farligt avfall eller avloppsvatten, förutom sanitärt avloppsvatten och normalt dagvatten, skall få ledas till det kommunala avloppsnätet från bolagets fastigheter.

Bolaget motsätter sig villkorsförslaget och hänvisar till vad som ovan anförts under Sakfrågor i övrigt; VA-lagstiftningen.

2. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring ska ske inom invallning på ogenomsläpplig yta och förses med skydd så att nederbörd inte kan samlas. Uppsamlingsvolymen inom invallningen ska minst rymma största behållarens volym plus 10 % av övriga behållares volymer. Inga öppna eller otäta golvbrunnar får finnas i lokaler där produktion sker eller i lokaler där kemiska produkter eller farligt avfall lagras eller hanteras.

Bolaget motsätter sig villkorsförslaget och hänvisar till vad som ovan anförts under Lagring av farligt avfall m.m., samt yrkar på bolagets formulering.

3. Lossnings- eller lastningsplatser för kemiska produkter och farligt avfall skall senast 2007-12-31 ha byggts om för säkrare hantering av kemikalier. Tillsynsmyndigheten ges mandat att fastställa villkor för utformningen av platserna.

Bolaget hänvisar till bolagets yrkade villkor 19 samt motsätter sig delegation i enlighet med vad som framföres ovan under Delegation.

4. Bolaget skall inventera och åtgärda alla utrymmen där kemiska produkter eller farligt avfall hanteras eller lagras. Inventeringen samt åtgärder ska även omfatta lokaler där eventuellt brandsläckvatten kan tänkas samlas upp. Inventeringen ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten och VA-verket och lämnas till tillsynsmyndigheten senast 2007-12-31. Tillsynsmyndigheten ges mandat att fastställa villkor för de åtgärder som kan behövas för att spill, läckage eller brandsläckvatten inte kan ledas vidare.

Bolaget motsätter sig villkorsförslaget och hänvisar till vad som ovan anförts under Lagring av farligt avfall m.m., samt bemötandet av Miljönämndens villkorsförslag 13.

5. Bolaget skall utföra en riskanalys som beskriver vilka risker som finns för Sege å och Sjölunda avloppsreningsverk vid en kemikalieolycka eller vid brand. Riskanalysen skall presenteras för tillsynsmyndigheten och VA-verket senast 2007-12-31. Tillsynsmyndigheten ges mandat att föreskriva de skyddsåtgärder som behöver vidtagas med anledning att det som framkommer i riskanalysen.

Bolaget har inom ramen för ansökan gjort riskanalyser och därvid identifierat risker samt föreslagit och åtagit sig olika åtgärder bl.a. katastroftank och avstängningar på spillvatten- och dagvatten ledningar. Fortlöpande riskbedömningar göres inom ramen för verksamhetsutövarns egen kontroll. Vid den muntliga förberedelsen med miljödomstolen 2006-06-08 redogjorde sökanden för konsekvenserna²⁰ av ett worst case-scenario med fiskdöd i Sege å. Vid samma tillfälle beslöt²¹ Miljödomstolen att "VA-verkets begäran om utredning beträffande effekter i det kommunala reningsverket av ett haveri hos bolaget lämnas utan bifall".

Bolaget motsätter sig mot bakgrund av ovanstående villkorsförslaget i sin helhet.

6. Alla utgående spill- och dagvattenledningar från bolagets fastigheter ska försees med stängbara ventiler senast 2007-12-31.

Bolaget har ingen erinran mot villkorsförslaget.

7. Förslag till kontrollprogram för verksamheten skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter det att tillståndsbeslutet vunnit laga kraft.

Bolaget hänvisar till bolagets yrkade villkor 26.

Naturvårdsverket

NV1. Verket föreslår att frågan om slutliga villkor avseende energihushållningen skjuts upp under en provotid fram till den 31 december 2007. Under provotiden skall bolaget göra en kartläggning av energiförbrukningen och utreda de tekniska, ekonomiska, energi- och miljömässiga konsekvenserna av alla de olika åtgärder som kan vidtas både i själva processen och i olika hjälpsystem för att minska energiförbrukningen. Vidare bör en bedömning enligt 2 kap. 7 § av kostnad och nyttan hos de olika åtgärderna göras, liksom rimligheten att genomföra dem.

Bolaget avvisar förslaget enligt ovanstående lydelse och hänvisar till vad som framföres ovan under Provotid.

NV2.

Naturvårdsverket framför här krav på villkor om kunskapsutveckling när det gäller kemikalier som är mycket omfattande och det hänvisas till verkets yttrande.

Bolaget avvisar förslaget och hänvisar till vad som framfördes ovan under Kemikaliehantering

KOMPLETTERANDE YTTRANDE

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket vidhåller tidigare förslag till villkor i målet avseende energihushållning och kemikalieanvändningen.

Allmänt

Bolaget har invändningar beträffande verkets förslag till villkor avseende energihushållningen och kemikalieanvändningen. Bolaget anser att de utredningar som måste göras för att uppfylla dessa villkorsförslag är alltför omfattande och att det inte är rimligt att kräva den typen av utredningar inom ramen för en tillståndsansökan enligt miljöbalken.

Naturvårdsverket vill erinra om 22 kap 1 § MB som beskriver vad en ansökan i ett ansökningsmål skall innehålla. Härav framgår bl.a. följande (p.3) "Ansökan skall innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna . hänsynsreglerna i 2 kap. iakttas."

Energhushållning

Bolaget motsätter sig det utredningsuppdrag avseende energihushållning som verket föreslagit och att frågan skjuts upp under en prövotid. Enligt bolaget kan frågan om energihushållningen inte betraktas som en väsentlig del i prövningen och är ett typfall på sådant som skall ligga i bolagets ansvar för egenkontroll.

Bolaget åtar sig att uppdatera sin kartläggning av energiförbrukningen samt utveckla denna såsom energirevision. Inom ramen för sin egenkontroll åtar sig bolaget att utreda de tekniska och ekonomiska möjligheterna att minska energianvändningen Redovisningen i miljörapporten för år 2008 skall innehålla miljödata i den omfattning som erfordras för bedömning enligt 2 kap 5, och 7§§ om vilka förändringar som kan anses miljömässigt motiverade.

Bolaget menar vidare "att det inte kan anses miljömässigt motiverat att, utöver de formella kraven på egenkontroll och miljörapporter, ytterligare formalisera det tydiga ansvaret enligt kap 2 att överväga miljönytta med målet ständig förbättring. "

Naturvårdsverket vill påpeka att det i alla ansökningsmål enligt miljöbalken, MB, ytterst är miljödomstolen som beslutar om tillstånd skall ges och vilka villkor, och skyddsåtgärder som skall gälla för tillståndet ifråga. Av 22:11 MB framgår att domstolen är skyldig att se till att det underlag som behövs för domstolens prövning ges in.

Som framgick av verkets tidigare yttrande 2006-09-25 i målet påpekade Naturvårdsverket att det inte är möjligt att på befintliga uppgifter om energihushållningen i ansökan bedöma om bolagets verksamhet sker på sådant sätt att energianvändningen uppfyller balkens krav på en god energihushållning i 2 kap 5§MB.

När det gäller frågan om energihushållning i ansökningsmål enligt MB kan här nämnas att det finns ett flertal exempel från miljödomstolarna där frågan om energihushållning har behandlats i tillståndsbeslut, se bl.a. Miljödomstolen i

Vänersborg, Målnr M 1627-05,. gällande Volvo Personvagnar i Torslanda. Miljödomstolen sköt här upp frågan om fastställande av ev. villkor för energihushållning under en prövotid och med krav på ett antal utredningar i syfte att minska och effektivisera energianvändningen.

Vad gäller åtaganden, utredningar och redovisningar enligt egenkontrollförfordningen kan givetvis dessa vara av stort värde, inte minst för tillsynsmyndigheter, men dessa uppgifter är normalt inte tillgängliga för Miljödomstolen vid prövningen även ansökan och kan därmed inte ligga till grund för Miljödomstolens beslut om vilka åtgärder som är nödvändiga. För att domstolen skall kunna bedöma hur miljöbalkens krav på god energihushållning iakttas är det enligt Naturvårdsverkets mening nödvändigt att bolaget redovisar sådant underlag som avses i det av verket yrkade utredningsuppdraget.

Sammanfattningsvis är således utgångspunkten att det är tillståndsmyndigheten, dvs. miljödomstolen här, som prövar vilka krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått som är rimliga att ställa på verksamheten med stöd av de allmänna hänsynsreglerna, så även frågan om energihushållning. För att göra denna bedömning krävs sådant underlag som avses i det av verket yrkade utredningsvillkoret.

Mot bakgrund av det ovan anförda vidhåller Naturvårdsverket yrkandet avseende energihushållning i detta mål.

Kemikalieanvändningen

Verket vill inledningsvis göra ett förtydligande beträffande rättsläget avseende målet Akzo Nobel Functional Chemicals AB:s anläggningar i Stenungsund (Mål nr: M 4317-06) i vilket kemikalievillkoret har prövats av Högsta Domstolen (maj 2006).

Högsta Domstolen fann i sin dom att det villkor som överklagats dit har ett angeläget syfte som ligger i väl i linje med Miljöbalkens mål. Vidare konstaterade Högsta Domstolen att en verksamhetsutövare naturligtvis måste se till att han har erforderlig kunskap om sådana kemikalier som kan innebära risk från hälso- och miljösynpunkt när de används i verksamheten. Det överklagade villkoret ansågs dock inte vara tillräckligt preciserat för att uppfylla rättssäkerhetskraven. Målet återförvisades därför till MÖD för fortsatta överväganden. Naturvårdsverket har i det målet föreslagit ett villkor med den utformning som också föreslås här. Detta ärende hos Miljööverdomstolen är dock inte avslutat, varför inget beslut i detta mål från Miljööverdomstolen föreligger.

Bolaget avvisar Naturvårdsverkets förslag till kemikalievillkor i detta mål.

Bolaget har härvid kommenterat rättsläget avseende kraven i lagstiftningen rörande kemikalier - 2 kap 2 kap miljöbalken, 14 kap MB om kemiska produkter samt egenkontrollförfordningen - och menar att bolagets åligganden att skaffa sig erforderlig kunskap redan regleras i dessa bestämmelser.

Behovet av ytterligare utredningar måste dock, enligt bolaget beakta de förhållanden som råder i bolaget. Bolaget hänvisar till de säkerhetsåtgärder och rutiner som finns, bl.a. åtagandet att hantera visst icke-farligt avfall såsom det vore farligt avfall, innebär enligt bolaget att full kunskap om kemikalierna inte kan anses miljömässigt motiverad.

Bolaget menar vidare att tillräcklig kunskap finns för att verksamheten skall

kunna bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Det kemikalievillkor som Naturvårdsverket föreslagit i detta mål (och i Akzomålet) är ett förtydligade och en konkretisering av kunskapskravet enligt 2 kap. 2 § miljöbalken.

Syftet med kemikalievillkoret är att ställa krav på att verksamhetsutövaren har sådana kunskaper om riskerna med användningen av kemiska produkter i produktionen vid en anläggning. En sådan riskbedömning behövs för att verksamhetsutövaren ska kunna ta ställning till vilka åtgärder som krävs i fråga om försiktighetsmått (2 kap. 3 § MB) och utbyte (2 kap. 4 § MB, tidigare 2 kap. 6 § MB).

Utredning enligt 14 kap 7 § miljöbalken utgör en viktig grund för en verksamhetsutövares riskbedömning av den egna verksamheten, men är inte tillräcklig. Det är inte fråga om att kunskapskraven för användare är strängare än kraven enligt 14 kap 7 § miljöbalken för tillverkare och importörer, snarare handlar det om att kraven är olika. Tillverkare och importör har t.ex. det primära ansvaret för att bedöma kemiska produkters inneboende egenskaper, medan de inte kan ansvara för att bedöma riskerna vid användningen på en viss plats.

Vad beträffar bolagets uppfattning att en strängare avfallshantering än nödvändigt skulle innebära att full kunskap inte är miljömässigt motiverad i detta fall vill Naturvårdsverket betona att villkoret syftar till att vara förebyggande så att viss kunskap kan /bör leda till att en kemisk produkt överhuvud taget inte skall komma till användning. - I ansökan har redovisats vilka rutiner som finns inom bolaget vad gäller kemikaliehanteringen. Enligt Naturvårdsverket synes bolaget arbeta på ett bra och strukturerat sätt med sin kemikaliehantering. I bolagets redovisade kemikalieförteckning finns flera av de uppgifter som efterfrågas i det av verket föreslagna villkoret. I förteckningen finns också uppgifter om hur bolaget klassificerat respektive kemikalie/kemisk produkt. Sammantaget bör detta innebära att bolaget har goda möjligheter att uppfylla villkoret.

Naturvårdsverket anser inte att bolaget inkommit med sådana uppgifter i målet att verkets förslag till villkoret är oskäligt för sökanden.

Naturvårdsverket vidhåller därför det tidigare föreslagna villkoret om kemikalier i detta mål.

Länsstyrelsen i Skåne län

Med anledning av bolagets påminnelser över gjorda yttranden vill

Länsstyrelsen framföra följande synpunkter:

Villkor om kunskap

Bolaget vill att Länsstyrelsens yrkande på villkor om kunskap ska preciseras.

Länsstyrelsen anser att villkoret kan formuleras enligt följande:

"Från och med den 1 januari 2009 får det i produktionen inte användas sådana råvaror eller insatskemikalier för vilka det saknas en aktuell dokumentation om riskerna med bolagets användning för människors hälsa och miljön ifråga om toxicitet, dålig nedbrytbarhet, potential för bioackumulering och exponering.

Dokumentationen ska innehålla i vart fall följande uppgifter:

- Använd mängd per år
- Användningsområde - vilka processer råvaran eller insatskemikalien används

i och vilken funktion den har

- Uppgifter om toxikologiska egenskaper (hälsofarlighet), ekotoxikologiska egenskaper (miljöfarlighet); akut och kronisk toxicitet, nedbrytbarhet och potential för bioackumulering, inklusive klassificering avseende farliga egenskaper enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter för den kemiska produkten och däri ingående kemiska ämnen
- Exponeringsdata - uppgifter om omvandling i produktions- och reningsprocesser samt recipient, vart den kemiska produkten tar vägen det vill säga hur den sprids till omgivning i luft, vatten, mark samt genom produkter och avfall samt vilken miljöpåverkan den härvid kan befaras få
- Uppgifter om förhållanden i omgivning och vattenrecipient som kan ha betydelse för riskbedömning i fråga om val och hantering av kemikalier.
- Vidtagna försiktighetsmått för att minska riskerna med användning av kemikalier vars användning medför risker för miljön.
- Bolagets egen bedömning av riskerna med kemikalien och dess användning. Med ledning av vad som framkommer av ovannämnda dokumentation ska bolaget i skälig utsträckning byta ut sådana insatskemikalier som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana kemikalier som kan antas vara mindre farliga. Vidare skall bolaget i skälig utsträckning vidta åtgärder för att minimera befarade miljörisker förknippade med sådana kemikalier som inte kan bytas ut enligt ovan. . Bolaget ska fortlöpande uppdatera ovannämnda dokumentation med riskbedömning, dock minst vart annat år".

Motiveringen till detta omfattande villkor är att det inom bolagets verksamhet hanteras ett stort antal kemikalier som efter användning i tillverkningsprocessen avleds till flera olika recipienter och media (luft, vatten, avfall och produkter). Vidare är kemikaliehanteringen vid verksamheten dynamisk och påverkad av verksamhetens ständiga utvecklingsprocesser. Det finns således skäl att reglera frågor om kunskaper och val av kemikalier. Ett stort antal av dessa ämnen i bolagets råvaruansvändning innebär att krav på en korrekt riskanalys ska ha hög prioritet i bolagets verksamhet. Denna riskanalys måste baseras på en tillräcklig kunskap om de använda ämnena. Med stöd av Miljödomstolen vid Vänersborgs Tingsrätts deldom daterad den 24 november 2006 mål nr M 1627-05 anser Länsstyrelsen att ett villkor om krav på kunskap och produktval är lämpligt att föreskriva med den formulering som anges ovan.

Lagring av kemikalier och avfall

Bolaget framför att de vill kunna lagra upp till 20 ton farligt avfall inom fastigheterna vid ett och samma tillfälle. Länsstyrelsen kan inte se att bolaget har motiverat detta. Enligt uppgift i ansökan kan felkörning i reaktorn generera 5 ton vid ett tillfälle samt viss från tid till annan lagrad mängd per fastighet $3 * 2 = 6$ ton. Totalt blir detta 11 ton. Länsstyrelsen kan acceptera att det föreskrivs i villkor att maximalt 11 ton får lagras inom verksamheten.

Utsläpp till luft

Länsstyrelsen kan godta bolagets förslag till villkor avseende lukt.

Processavloppsvatten

Bolaget hänvisar i sina påminnelser över inkomna yttranden till att bolaget har genomfört ett antal undersökningar av sitt avloppsvatten. Dessa finns dock

inte redovisade i bolagets tillståndsansökan. Länsstyrelsen vidhåller därför att om tillstånd medges till bolagets produktionsökning måste frågan om bolagets utsläpp av processavloppsvatten utredas ytterligare.

Buller

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget nu har genomfört den begärda bullerutredningen och att det inte har framkommit några skäl för att Länsstyrelsen ska frångå sitt tidigare yrkande avseende bullerriktvärden.

Risk och säkerhet

Länsstyrelsens förslag till villkor avseende riskidentifierings- och åtgärdsarbete avser ett aktivt åtgärdsarbete, vilket inte omfattas av reglerna i egenkontrollförordningen. För att förtydliga detta ytterligare föreslår

Länsstyrelsen att villkorsförslag 19 ska ha följande ändrade lydelse:

19. Bolaget ska minimera risken för olyckor och för detta bland annat ta fram och dokumentera tydliga rutiner för att utföra riskanalyser för befintlig verksamhet och förändringar. Riskanalyserna ska utmynna i förslag till åtgärder som minskar olycksriskerna samt konsekvenserna av en olycka, om en olycka med risk för påtaglig skada på miljö eller hälsa kan befaras.

Riskanalyserna ska dokumenteras och hållas tillgängliga för tillsynsmyndigheten.

För övrigt vidhåller Länsstyrelsen sitt tidigare yttrande.

VA-verket

Avloppsvatten

VA-verket har i det aktuella tillståndsärendet endast fått en mycket ofullständig insyn i vilka kemiska produkter som bolaget använder. VA-verket har därför ingen kännedom om vad avloppsvattnet från anläggningen kan tänkas innehålla och vilka miljöegenskaper dessa kemiska föreningar har. I ansökan finns dessutom inte redovisat några analyser av avloppsvattnet eller andra undersökningar rörande avloppsvattnet. Att VA-verket, genom en tidigare tillståndsprövning av bolaget, fått viss kännedom om avloppsvattnets karaktär kan enligt VA-verkets mening inte få tillgodoräknas bolaget i denna nya, självständiga, ansökan. Om bolaget avser att åberopa material från tidigare tillståndsprövningar bör dessa uppgifter även finnas med i den ansökan som nu är under behandling.

Enligt Va-lagen är det va-huvudmannen som bestämmer om man är villig att ta emot avloppsvatten från industrier och andra yrkesmässiga verksamheter. Ett primärt krav för att avloppsvatten skall accepteras av huvudmannen är att utsläpparen är villig att ange vad avloppsvattnet innehåller. Enligt VA-verkets uppfattning uppfyller inte BonaKemi AB detta krav.

Villkor om kunskap

VA-verket ansluter sig till vad Länsstyrelsen har angett i sitt yttrande när det gäller kunskap.

Farligt avfall

VA-verket noterar att bolaget yrkar på behandling av farligt avfall, men att inga villkor förslås för denna del av verksamheten. VA-verket anser inte att det framgår tillräckligt tydligt av ansökan hur bolaget avser att behandlingen ska gå till. VA-verket anser att tillstånd inte ska ges för denna del av verksamheten.

Malmö stad, Miljönämnden

Lokalisering

Bolaget ifrågasätter de erinringar som framförts beträffande behovet av att redovisa alternativa lokaliseringar och därmed om detta är den bästa platsen för den utökade produktionen. Miljönämnden anser att det i viss mån kan vara svårt att bedöma alternativa platser när det gäller utökning av en befintlig verksamhet. En lokaliseringsbedömning skall dock alltid göras, även beträffande en utökning av tillståndsgiven verksamhet. Att lokaliseringsbedömning skall göras även "vid utvidgningar av befintliga verksamheter eller utbyggnad av befintliga anläggningar" anges uttryckligen i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/87:45, del 2, sid 19). Vidare anges "Enligt paragrafens andra stycke, som gäller all verksamhet och alla åtgärder som inte är av försumbar betydelse, skall väljas en sådan plats att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön". Det måste därför alltid övervägas om det finns alternativ plats som är bättre." I det avgörande som nämns av bolaget, Miljööverdomstolens dom i mål M 1644-06", görs också en ingående tillåtlighetsbedömning - som inkluderar en bedömning av om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap 7 § MB - för en provtåktverksamhet avsedd att bedrivas under en begränsad tid vid en i övrigt tillståndsgiven verksamhet. Av 6 kap 7 § 4 P MB framgår att alternativa platser skall redovisas om möjligt, tillsammans med en motivering till vald plats och ett s.k. noll-alternativ. I nu förevarande fall har dessutom bolaget tillstånd att bedriva motsvarande verksamhet vid en annan lokalisering. Det är för Miljönämnden självklart att det i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas varför nu ansökt lokalisering bedöms vara den bästa vid en jämförelse platserna emellan. Bolaget kan naturligtvis redovisa även icke miljömässiga skäl till att utbyggnaden skall förläggas vid befintlig verksamhet i Malmö, vilket vägs in i bedömningen. Miljönämnden anser dock att avsaknaden av lokaliseringsutredning är en allvarlig brist i underlaget till tillåtlighetsprövningen.

I Miljönämndens yttrande framgår de skäl som bolaget uppgav när det gällde ansökan om verksamhet inom Trelleborgs kommun. Miljönämnden vill i detta sammanhang belysa likheterna i bolagets tillstånd med avseende på Trelleborgsanläggningen och vad som anges med avseende på ansökan om utökad verksamhet i Malmö.

Tillverkningen		Tillverkningsvolym ton per			
år		Trelle-			
Malmö	Malmö	Malmö		borg	(ansökt
) (lovgiven)	(2003)	Tillverkning av basplastpolymer där tillverk-			
ningen omfattar	kemiska reaktioner	12 000	8 000	4	
000	1 730	Tillverkning av lacker		17 000	14
000	5 750*	3 015	Tillverkning av ytaktiva		
ämnen	100	50	-	-	Tillverkning
av underhålls-	produkter	3 000	5 000	1	
000	600				

* I bolagets tillstånd uppges lösningsmedelsbaserade lacker 2 500 ton/år, dispersionsprodukter (lack) 3 000 ton per år, UV-lack 1 500 ton per år.

Denna uppdelning återfinns inte i bolagets ansökan om utökad produktion. Bolaget uppger vidare att de "finner därför inte skäl att ytterligare bemöta de återkommande kommentarerna i yttrandena av "karaktären "fyrdubbel produktion", en produktionsökning upp till 365 % " och liknande". Enligt bolaget är det UV-lack som ökar mest. Detta är enligt bolaget inte typiskt sett är en farlig verksamhet. Miljönämnden anser dock att nämndens kommentar rörande produktionsökningen är högst relevant. Bolaget har valt att ansöka om en produktion av 14 000 ton lacker per år. I nuvarande tillstånd är denna produktionsbegränsning uppdelad i lösningsmedelsbaserade lacker, dispersionsprodukter och UV-lack. Bolaget har vidare i ansökan framfört en observation om att ökningen avseende vattenburen lack, UV-lack och lösningsmedelslack "inte utgör takvärde per lacktyp då det bara är ett scenario utifrån nuläget". Ansökt produktionsbegränsning skapar en ökad flexibilitet för bolaget när det gäller produktion av lack jämfört med dagens tillståndsbeslut. Det är således utifrån vad som angetts i ansökan möjligt för bolaget om tillstånd beviljas att utöka produktionen av t ex lösningsmedelsbaserade lacker från dagens 2 500 ton till 14 000 ton, även om detta kanske inte är ett troligt scenario.

Kemikaliehantering

Bolaget uppger att dokumentationen rörande de kemiska produkter som bolaget använder har via ett sekretessförfarande gjorts tillgängliga. Miljönämnden vill i detta sammanhang påpeka att materialet var tillgängligt under en högst begränsad tid under handläggningen av ansökan och ytterligare begränsning av möjligheterna att använda materialet som underlag för bedömning i ärendet genom de sekretesskraven som framfördes. Materialet är därför av mycket begränsat värde som underlag vid bedömningen av ansökan.

Delegation

Bolaget framför att tillsynsmyndigheten inte har bedömt delegation behövlig, vilket är en feltolkning eller missuppfattning av Miljönämndens yttrande. De punkter som Länsstyrelsen och VA-verket har tagit upp har Miljönämnden antingen tagit upp som villkor i sitt yttrande alternativt inte omnämnt. De villkor som Miljönämnden framfört i detta avseende har bolaget i de flesta fallen inte accepterat. Detta betyder således att det givetvis kan finnas områden som är i behov av delegation även om detta inte specifikt omnämns i Miljönämndens yttrande.

I övrigt vidhåller Miljönämnden sitt tidigare yttrande.

KOMPLETTERANDE BEMÖTANDE

Med anledning av de kompletterande yttrandena har bolaget framhållit följande.

Processavloppsvatten

Länsstyrelsens och VA-verkets yttrande indikerar en avsaknad av uppgifter om avloppsvattnet. Bolaget bilägger en sammanställning av sådana uppgifter om avloppsvattnets sammansättning och förväntade kvalitet efter behandling i indunstare och kolfilter i enlighet med bolagets åtagande (s.23) i ansökan. Uppgifterna för åren 2003 och 2004 är hämtade från miljörapporterna för samma år (bilaga 9) i ansökan från juli 2005. Uppgifterna för 2005 och 2006 är således en uppdatering av ansökan för att det skall finnas aktuellt material

till huvudförhandlingen.

Uppgifterna om den förväntade kvaliteten efter behandling i indunstare och kolfilter finns redogjort för i ansökan, bilaga 2 MKB s.31, samt i bilaga D "Spillvatten behandling" kompletteringarna 2006-02-16.

Under den tid som förflutit sedan ansökan inlämnades i juli 2005 har följande åtgärder vidtagits:

- Separering av spillvattnet i processavlopp och sanitäravlopp på X
- Utsläpp till spillvattennätet av processavloppsvatten från Kruse har upphört. Processavloppsvatten överföres för behandling på X .
- Allt processavloppsvatten leds till en utjämningstank på X , försedd med provtagningsmöjlighet och flödesmätning.

I övrigt hänvisar bolaget till vad man tidigare har framfört i ärendet.

AVSLUTANDE YTTRANDE

Länsstyrelsen

Kemikaliehantering

Länsstyrelsen har nu beretts tillfälle att ta del av fullständiga säkerhetsdatablad för bolagets nuvarande verksamhet.

Länsstyrelsen konstaterar att materialet saknar transparens. Det går inte på ett enkelt sätt se hur den nu lämnade kemikalieredovisningen hänger ihop med de tidigare inlämnade Sevesoberäkningarna och riskanalyserna avseende maximalt lagrad mängd och inte heller med den tidigare lämnade kemikalieredovisningen.

Till exempel, i Sevesoberäkningen inlämnad i kompletteringen den 31 oktober 2006 framgår att UV-lacksråvara typ 3, råvara 1 lagras i maximalt 31,2 ton (30 m³). Av kemikalieredovisningen inlämnad tillsammans med den ursprungliga tillståndsansökan framgår att UV -lacksråvara typ 3 innehåller ett riskminskningsämne enligt PRIO. Trots att Länsstyrelsen nu har fått tillgång till den kompletta kemikalieinformationen går det inte att utröna med säkerhet vad detta är för ämne.

Länsstyrelsen noterar vidare att vid en översiktlig genomgång av den nya kemikalieredovisningen påträffas ett tjugotal råvaror som innehåller kemikalier vilka omfattas av kriterierna i delmål 3 under miljömålet giftfri miljö och som ska fasas ut. Dessa ämnen finns upptagna som utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen i Kemikalieinspektionens PRIO-guide. De nu identifierade kemikalierna är inte tidigare redovisade av bolaget. Med hänvisning till av bolaget begärd sekretess lämnas ingen redovisning av dessa ämnen i detta yttrande.

Dessutom hanterar bolaget ett ämne, som inte heller har redovisats tidigare, vilket omfattas av EU-direktivet 76/464/EEG om utsläpp av vissa farliga ämnen. Ämnet hänförs till lista II i direktivet och är alltså ett av EU utpekade ämnen vars användning på sikt ska förbjudas på grund av ämnets farlighet. För ämnet finns också ett förslag till gränsvärde för ytvatten framtaget. Enligt den nya kemikalie redovisningen hanterar bolaget 27 ton av produkten i vilket ämnet ingår. Förslaget till gränsvärde för ytvattenkvalitet till ovannämnda direktiv är 0,2µl per liter i recipienten. Av bolagets tidigare utförda riskanalyser framgår, såvitt Länsstyrelsen kan se, inte hur bolagets utsläpp korrelerar mot detta gränsvärde.

Processavloppsvatten

Bolaget har nu redovisat ett antal mätresultat på utsläpp av det nuvarande processavloppsvattnet. Bolaget beskriver också att utsläppen av processavloppsvatten från Kruse har upphört och att vattnet nu överförs för behandling på X . Det framgår dock inte vilken typ av behandling vattnet genomgår.

Länsstyrelsen konstaterar vidare att det är exakt samma analysresultat avseende förväntad kvalite efter indunstning och kolfilter som har redovisats tidigare (analysdatum 2001-11-20). Inget nytt har alltså tillförts ärendet i denna del. Länsstyrelsen vidhåller därför sitt tidigare yttrande att bolaget under en provotid ska undersöka alternativa behandlingsmetoder av processavloppsvattnet med syfte att vattnet ska kunna återanvändas i ett slutet system alternativt att vattnet efter genomgången förbehandling anses vara behandlingsbart i det kommunala spillvattennätet, se sidan 7 i Länsstyrelsens yttrande av den 13 september 2006.

Som stöd för yrkandet att bolaget ska verka för att rena separata delströmmar där det är möjligt och att återanvända processvattnet, vill Länsstyrelsen hänvisa till att detta anges som bästa tillgängliga teknik (BAT) för omhändertagande av processspillvatten enligt "Common waste water and waste gas treatment and management systems in the chemical sector", BREF (02.3).

Sammantaget konstaterar Länsstyrelsen att tidigare lämnade yttranden vidhålls.

VA-verket

VA-verket har getts möjlighet att ta del av Bona Kemi:s säkerhetsdatablad över använda kemiska produkter. Bolaget har begärt fullständig sekretess och de kemiska produkterna kan därför inte diskuteras öppet.

Som VA-verket redan berört i ett tidigare yttrande, har VA-verket ansökt om medlemskap i ReVaQ, ett brett samarbetsorgan mellan de organisationer som har intressen i slamfrågan. Som ett led i arbetet för deltagande avloppsverk ska verksamheter som leder avloppsvatten till verken kartläggas och miljöförbättrande åtgärder utföras. Anslutna industrier ska identifieras och fullständiga kemikalielistor från dessa ska upprättas. Detta innebär att kemikalielistor, till att börja med, krävs från A- och B-verksamheter (enligt Miljöbalkens klassning) samt från övriga verksamheter som på något sätt prioriteras. ReVAQ-arbetet kännetecknas av offentlighet och alla uppgifter och åtgärder redovisas öppet i projektet.

Om VA-verket i fortsättningen ska ta emot avloppsvatten från Bona Kemi för rening i det kommunala avloppsreningsverket krävs det en helt annan öppenhet än tidigare när det gäller redovisningen av vilka kemiska produkter som bolaget använder. En fullständig sekretess av vilka kemiska produkter som används kan därför inte accepteras av VA-verket.

För övrigt vidhåller VA-verket vad som sagts i tidigare yttranden i detta ärende.

MILJÖDOMSTOLENS HUVUDFÖRHANDLING

Vid huvudförhandlingen uppgav bolaget följande.

Den befintliga lokaliseringen är lämpad för verksamheten. Det är fråga om ett detaljplanlagt område särskilt avsatt för industri, omgärdat av vägar. Det får anses klarlagt att risken för störning på grund av den utökade verksamheten

är liten. Det finns inga allmänna intressen - enligt 3 och 4 kap. miljöbalken - som påverkas. Områdets bruk är i linje även med kommunens framtida planering, t.ex. för transporter, industri och bebyggelseutveckling. Den befintliga anläggningen kan nyttiggöras för utökningen. Rent teoretiskt kan verksamheten etableras på andra platser. Men inga omständigheter pekar på att miljöstörningarna skulle vara mindre på andra platser eller riskhanteringen bättre. En blick på omgivande vägar visar ett ovanligt bra läge ur transportsynpunkt. Ur ekonomisk synpunkt är kostnaden, storleksordningen 250 - 300 miljoner kr för etablering på annan plats uppenbart orimlig. Trelleborgsanläggningen är därför inte längre aktuell ur produktionssynpunkt. Ett uppförande av den anläggningen för att erhålla säkerheten av två anläggningar är orimlig ur kostnadssynpunkt. Därför kommer bolaget att låta tillståndet för Trelleborgsanläggningen förfalla när tillstånd för den sökta produktionen vid Malmöanläggningen har medgivits.

Bolaget uppgav vidare att man i syfte att installera en indunstningsanläggning separerat sanitärvattnet från bolaget från processavloppsvattnet och installerat en utjämningstank - en bufferttank för att kunna köra indunstningsanläggningen på ett effektivt sätt.

Bolaget åtog sig att inom sex månader från lagakraftvunnen dom installera och ta i drift en indunstningsanläggning. Förutsättningen är att kondensatet får avledas till Sjölanda reningsverk för kommunal behandling.

Länsstyrelsen och bolaget var överens om utformningen av bolagets förslag till kontrollprogram och att samråd om detta skall ske med Räddningstjänsten i Burlövs kommun, VA-verket och Miljönämnden i Malmö innan kontrollprogram upprättas.

Efter avslutad förhandling har bolaget inkommit med ett avtal mellan bolaget och VA-verket i vilket VA-verket åtar sig att på vissa villkor, bl.a. att bolaget genomför en utredning under en provotid, motta processavloppsvatten från Bona Kemi AB för behandling i Sjölundaverket.

Med anledning av avtalet har bolaget framställt kompletterande yrkanden om hanteringen av processavloppsvattnet och om provotid i enlighet med vad som beskrivits under rubriken Yrkanden. Bolaget har också lämnat kompletterande uppgifter rörande kontrollbrunnar m.m.

Motparterna har beretts tillfälle att yttra sig över handlingarna.

DOMSKÄL

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven på en sådan beskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och skall därför godkännas.

Prövningen av den miljöfarliga verksamheten

Tillåtlighet

Miljödomstolen konstaterar att Länsstyrelsen och Miljönämnden har avstyrkt bifall till en permanent produktionsökning. Länsstyrelsen och Miljönämnden har i andra hand medgett en produktionsökning under en begränsad tid av 3-4 år. Naturvårdsverket har tillstyrkt ansökan, VA-verket i Malmö har numera slutit avtal med bolaget angående samråd och förbehandling av processavloppsvattnet och är därmed beredda att ta emot avloppsvattnet från den ansökta verksamheten.

Miljödomstolen uppfattar länsstyrelsens inställning så att man inte vill tillåta

produktionsökningen därför att sökanden inte beskrivit risker beträffande lossning av råvaror som isoforondiisocyanat, toluendiisocyanat med flera CMR-ämnen samt den ökande risk som kan uppkomma för omgivningen vid brand då nitrosera gaser i dödliga koncentrationer kan förekomma på avstånd upp till 100 meter. Olycksrisker med eventuell påverkan på närbelägna Segeå och på grundvattnet borde enligt länsstyrelsen ha belysts. Vidare har bristen på alternativa lokaliseringar för bolagets verksamhet framförts.

Bolaget bedriver sedan 1959 sin verksamhet inom Segevång:s industriområde, vilket är omgärdat av trafikområde. På andra sidan motorvägen Lund-Malmö är ett parkområde med skola beläget. Avståndet till närmaste bostadsområde är 300 meter och avståndet till skolan är 200 meter. Verksamheten har prövats av Koncessionsnämnden för miljöskydd vid flera tillfällen med början 1983 och senast 1998. Produktionen har under åren 1983 till 1987 ökat från ca 3 400 ton produkter till ca 9 000 ton produkter. Det senaste tillståndet från 1998 medger en totalt producerad mängd av 11 400 ton, varav 3 400 ton basplaspolymerer (100 % bindemedel), 7 000 ton lacker och 1 000 ton andra golvvårdsprodukter. Den nu sökta mängden, totalt ca 25 000 ton produkter (enbart räknat på bindemedel), innebär något mer än en fördubbling av den totala produktionen. Vissa produkter som t.ex. UV-lack ökar med över 350 %. UV-lack har dock låg riskpåverkan. Bindemedelstillverkningen som bedöms väsentlig ur risksynpunkt fördubblas. Bolagets riskkonsulter har redovisat att det finns en risk för utsläpp och bränder och att den planerade ökningen av verksamheten eventuellt kan innebära en mindre höjning av risken för olyckor som påverkar omgivningen. Detta uppges bero på ökade transportvolymerna. Å andra sidan har riskkonsulterna redovisat att åtgärderna vid lossningsplatserna mer än väl kompenserar riskökningen till följd av produktionsökningen. I riskanalyserna pekas just lossningsplatsernas utformning med risk för pölbrand som den allvarligaste risken vid brand. Genom ombyggnaden av lossningsplatserna med bl. a. kassuner som kan samla upp läckage, kan enligt bolaget detta inte längre uppkomma.

Miljödomstolen konstaterar att den alternativa anläggning man har tillstånd till i Trelleborg inte kommer att uppföras. Anläggningen är kostnadsberäknad till 250-300 miljoner kronor. Miljödomstolen anser att det av ekonomiska skäl inte är rimligt att förordna en utökning i Trelleborg då det redan finns en befintlig produktionsanläggning i Malmö som genom utökning till treskift och körning under semesterperiod kan producera ansökt mängd.

Fråga uppstår då om malmöanläggningen medför risk för människors hälsa och miljön. Det har redan nämnts att Bona Kemi AB har bedrivit likartad tillverkning på samma plats under 20 års tid utan att några olägenheter för omgivningen har uppkommit. Av utredningen i målet finner miljödomstolen att bolaget hanterar riskfrågan löpande, hanterar lossningsplatserna tillfredställande, har anlagt invallningsskenor för att innehålla spill, utför kontroll av tätheter i brandceller och har egen beredskapsorganisation m.m. Av det sagda finner miljödomstolen att det inte heller av denna anledning är olämpligt att bolaget bedriver utökad verksamhet i Malmö.

Bolaget har numera träffat avtal med VA-verket i Malmö om omhändertagande av processavloppsvatten. I överenskommelsen ingår att VA-verket på vissa villkor, bl.a. innefattande utredning under en provotid, tar emot

avloppsvattnet i sitt reningsverk.

Av redovisade analyser att döma förefaller det föreligga ett behov av ytterligare kompletterande rening i form av kolfilter eller liknande för att bolaget skall kunna innehålla gällande bestämmelser i ABVA för Malmö stad. Genom att förena ett tillstånd med krav på ytterligare rening - utöver indunstning - t.ex. kolfilter, anser miljödomstolen att det därefter är bättre att leda vattnet för avslutande biologisk behandling i Sjölundaverket jämfört med direktutsläpp i recipienten Segeå. Miljödomstolen konstaterar också att de av bolaget föreslagna utsläppsvillkoren till vatten för nuvarande verksamhet fastställts av miljööverdomstolen 2002.

Med hänsyn till det sagda och till de försiktighetsmått som skall vidtas finner miljödomstolen att den sökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens bestämmelser. Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken bör därför medges Villkor för tillståndet enligt 9 kap. miljöbalken

Naturvårdsverket och länsstyrelsen har framställt yrkanden om ett kunskapskrav beträffande kemikaliehanteringen. Miljödomstolen instämmer i Naturvårdsverkets synpunkt att 14 kap. 7 § miljöbalken utgör en viktig grund för en verksamhetsutövers riskbedömning i den egna verksamheten men att den inte är tillräcklig. Länsstyrelsen har efter en granskning av de sekretessbelagda säkerhetsdatabladerna ansett att det finns brister i bolagets riskanalys samt framfört att man påträffat ett tjugotal råvaror som omfattas av kriterierna i delmål 3 under miljömålet giftfri miljö och som skall fasas ut. Ett villkor om aktuell kunskap behövs således för att verksamhetsutövaren skall kunna bedöma riskerna på plats. Den formulering som Naturvårdsverket har föreslagit har emellertid inte godtagits av Högsta domstolen utan ansetts vara för oprecist (Högsta domstolens dom den 19 maj 2006, T 2303-05). Högsta domstolen har återförvisat målet till Miljööverdomstolen, som ännu inte avgjort frågan, mål M 3225-04. Miljödomstolen har därför med ledning av Miljööverdomstolens dom (M 4587-06) föreskrivit ett villkor som innefattar ett modifierat kunskapskrav beträffande kemikaliehanteringen i villkor 4 i domslutet. Miljödomstolen anser även att bolaget skall redovisa en plan för utbyte av kemikalier i enlighet med villkor 5 i domslutet.

Miljödomstolen godtar bolagets förslag som framgår i villkor 6. Beträffande villkor 9 skall 96 % föreskrivas i enlighet med domen för bolagets tillstånd till anläggning i Trelleborg. Villkor 8 justeras med tillägget "inklusive lagertankar". Beträffande avloppsvatten föreskrivs att en indunstningsanläggning försedd med kolfilter skall installeras i enlighet med villkor 14.

Bolagets förslag om lagring av kemiska produkter samt flytande och fast avfall kan godtas med tillägg om högsta samtidig kemikaliemängd. Om detta föreskrivs i villkor 17.

Vad gäller villkoren om skyddsåtgärder konstaterar miljödomstolen att efter det att bolaget frånfallit ordet bulk i villkor 19 har länsstyrelsen godtar dessa villkor men yrkat ett tilläggsvillkor om riskuppföljning. Miljödomstolen anser att detta tillfredställande kan hanteras inom bolagets egenkontroll.

Miljödomstolen finner att villkoren 18-20 skall föreskrivas enligt bolagets förslag.

Miljödomstolen anser att angående buller skall Naturvårdsverkets föreskrifter om värden för nyetablerad industri föreskrivas. Det får, i enlighet med det

kontrollprogram som senare kan komma att fastställas av tillsynsmyndigheten, medges att villkoren skall kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Villkoret skall i enlighet med miljönämndens yrkande avse "närmaste" bostäder.

Övriga villkor framgår av domslutet. Miljödomstolen vill understryka att det inför utarbetandet av kontrollprogrammet skall ske samråd med Räddningstjänsten i Burlövs kommun, VA-verket och Miljönämnden i Malmö. Uppskjuten fråga

Miljödomstolen konstaterar att bolaget och VA-verket kommit överens om att VA-verket på vissa villkor kan motta processavloppsvattnet. Dessa villkor innefattar att vissa frågor skall utredas, såsom vilka vatten som skall ledas till den interna reningsanläggningen, genomgång av oönskade ämnen och genomgång av utfasningsämnen. Detta skall enligt överenskommelsen ske enligt en provotid. Miljödomstolen anser att provotiden bör omfatta en driftsfas, dvs. provotiden bör utsträckas till sommaren 2009, och innefatta mätningar över utsläppens storlek. Samråd skall under provotiden ske med både VA-verket och tillsynsmyndigheten.

Provisoriska föreskrifter skall gälla i enlighet med provotidsvillkoren P1 och P2. Verkställighetsförordnande

Det finns förutsättningar för att meddela verkställighetsförordnande i denna del enligt 22 kap. 28 § miljöbalken.

VATTENVERKSAMHET

Rådighet

Bolaget äger den fastighet där den sökta verksamheten skall utföras. Sökanden har till följd av detta sådan rådighet som krävs för att pröva ansökan.

Tillåtlighet

Miljödomstolen anser att det inte finns någon anledning att ifrågasätta sökandens behov av de föreslagna anläggningarna och mängden yrkat grundvatten för att förse bolagets fastigheter med det uppkomna kylbehovet i processerna.

De anläggningar, som sökanden begär tillstånd till, är delvis utförda efter miljöbalkens tillkomst. Prövning kan därför ske i efterhand godkännas med stöd av balkens tillåtlighetsregler. De anläggningar som är uppförda före miljöbalkens tillkomst kan lagligförklaras efter prövning enligt 17 § lagen om införande av miljöbalken. Miljödomstolen anser vid dessa prövningar att det inte finns något hinder mot att förklara anläggningarna godkända.

Miljödomstolen konstaterar att ingen har motsatt sig tillåtligheten av den sökta vattenverksamheten. Genom att meddela försiktighetsmått enligt avsnittet "Villkor för tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken", anser miljödomstolen att den verksamhet, som skall tillståndsprövas enligt miljöbalken, är förenlig med hänsynsreglerna och bestämmelsen om val av plats i 2 kap. 2-7 §§ miljöbalken. En prövning enligt 11 kap. 6 § samma balk ger likaså vid handen att nyttan överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av vattenverksamheten. De sökta tillstånden skall därför ges.

Villkor och kontroll

Sökanden har föreslagit eller medgett villkor i huvudsaklig överensstämmelse med vad som framgår av villkoren i avsnittet om vattenverksamhet i

domslutet.

Ett kontrollprogram bör inom två månader från domens dag upprättas av sökanden efter samråd med tillsynsmyndigheten och ges in till Länsstyrelsen i Skåne län. Något formellt godkännande från länsstyrelsens sida erfordras inte. Miljödomstolen anser att bestämmelser om antal och placering av referens- och kontrollbrunnar liksom frågor om mätningar kan delegeras till länsstyrelsen.

Arbetstid, omprövning och oförutsedd skada

Bolaget har inte föreslagit någon arbetstid eftersom samtliga arbeten redan är utförda. Miljödomstolen anser emellertid att det bör föreskrivas en kortare arbetstid eftersom tillsynsmyndigheten kan komma att föreskriva att utförande av brunnar för kontrollmätningar skall ske. Bolaget bör därför få tid att installera eventuella kontroll- och referensbrunnar samt erforderlig mätutrustning.

Med anledning av att anläggningen har varit i drift under flera år borde tiden för anspråk i anledning av oförutsedd skada kunna sättas till fem år enligt sökandens föreslag.

Bestämmelser om förutsättningar för omprövning av tillståndet finns i 24 kap. miljöbalken.

Bolaget har yrkat att man, vid en omprövning av tillståndet, med tillämpning av 31 kap. 22 § andra stycket 3 punkten miljöbalken, inte bör vara skyldig att utan ersättning avstå från mer än en tjugondel av värdet av den vattenmängd som omfattas av tillståndet till verksamheten. Miljödomstolen delar denna uppfattning.

Prövningsavgift

Miljödomstolen finner inte skäl för att ändra den med stöd av 3 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken den 31 mars 2006 fastställda avgiften om 15 980 kr.

Verkställighetsförordnande

Det finns förutsättningar att beträffande vattenverksamheten meddela verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 § miljöbalken.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Överklagande skall ges in till Växjö tingsrätt, miljödomstolen, senast den 31 juli 2007 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen.

Marianne Nilsson Bertil Norén Magnus Björkhem

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marianne Nilsson, miljöråden Bertil Norén och Magnus Björkhem samt de sakkunniga ledamöterna Roland Löfblad och Sven-Inge Svensson.

Sökord: Rättskraft; Dokumenterad kunskap; Tillgänglig information
Litteratur:
